

Amber.

AMBULANTE BEGELEIDINGSDIENST REGIO LEUVEN

Jaarverslag 2020

Context begeleiding (CB)
Context begeleiding autonoom wonen (CBAW)
Conflicthantering (CH)

Tiensesteenweg 88, 3360 Korbeek-Lo
tel. 016/23.50.94 - fax 016/23.06.40

VOORWOORD

2020 ...

Het jaar van de oplevering van de grote verbouwing van onze kantoren. Dit heeft wel implicaties gehad op onze werkplaats. Eind juni 2020 konden we met de ganse dienst terug naar onze vertrouwde stek in Korbeek-Lo verhuizen. Amper herkenbaar.... verbazingwekkend lichte, ruime en open kantoren, buitenpatio's die het samen buiten eten mogelijk maakten, grote vergaderlokalen en aangename gespreksruimtes, functioneel, mooi....

Helaas hebben we maar een korte periode van deze vernieuwing kunnen genieten. In het najaar kwamen we in de tweede coronagolf terecht waardoor verplicht thuiswerk, online contacten met gezinnen en jongeren, online vergaderen met collega's de norm werd.

Dit vormde een hele uitdaging in begeleidingswerk waarin verbondenheid zo belangrijk is. Verbondenheid met gezinnen en jongeren, maar ook met hun netwerk, met collega's en externe partners. Het heeft geleid tot het heruitvinden van onze job, contextbegeleiding 2.0, waarbij we onder de omstandigheden van de coronapandemie alternatieven zochten om in verbinding te komen met gezinnen en jongeren en om hun trajecten verder te ondersteunen. We hebben veel online contacten gehad, veelvuldige kortere telefonische contacten, tuin-of stoepcontacten, wandel-of fiets afspraken, online overleg....Geen eenvoudige opdracht voor begeleiders maar zeker ook voor gezinnen en jongeren die zich in een kwetsbare situatie bevinden niet gemakkelijk om zich open te stellen voor de begeleiding. Daarom willen we hier alle respect betuigen voor de inspanningen van beide partijen om het begeleidingswerk toch een kans te geven. Bovendien kan u een boeiende inhoudelijke reflectie vinden bij het team CBAW rond de 5 lessen die ze leerden uit het werken tijdens de coronacrisis.

Conflicthantering (CH) is sinds vorig jaar een ondersteunende module die we aanbieden naast onze begeleidingsmodules contextbegeleiding (CB) en contextbegeleidingen autonoom wonen (CBAW). Het inzetten op constructieve communicatie tussen opvoedingsfiguren in een apart traject wordt als een grote meerwaarde ervaren door de begeleiders. Daarom werd de aanvraag tot verlenging in het najaar 2020 gedaan bij het Agentschap Opgroeien.

In voorliggend jaarverslag geeft elk team een beschrijving van hun werking van het voorbije jaar aan de hand van cijfergegevens en een korte inhoudelijke reflectie. Voor het kwaliteitsbeleid verwijzen we naar het kwaliteitsverslag dat vanaf 1 juni op onze website zal gepubliceerd worden.

Wij wensen u veel leesgenot!

Marleen Lemmens, directeur

INHOUDSTAFEL

1	Amber vzw: een algemene schets	1
1.1	Huidige erkenningen	1
1.1.1	vzw Amber	1
1.1.2	De Shelter: in samenwerking met De Wissel en Monte Rosa	1
1.2	Missie en Visie	2
1.2.1	Missie van Amber	2
1.2.2	Visie van Amber	3
1.2.3	Organigram	4
1.3	Project verbouwingswerken	4
1.3.1	De verbouwing van de kantoren	5
1.3.2	Doorgangsstudio's voor jongeren	5
1.4	Nieuwe huisstijl	6
1.5	Samenwerking	6
1.6	Personeel en Raad van Bestuur	9
1.7	Vorming	10
2	Contextbegeleiding Autonoom Wonen	12
2.1	Jaaroverzicht van de begeleide jongeren	15
2.1.1	Algemeen	15
2.1.2	Vaststaande gegevens uit de startfase van de begeleiding	16
2.1.3	Gegevens met betrekking tot het verloop van de begeleiding	18
2.1.4	Gegevens op het einde van de begeleiding	27
2.2	Inhoudelijke reflectie	32
3	Contextbegeleiding	35
3.1	Aanmeldingen en bezetting	36
3.1.1	Aanmeldingen, instroommogelijkheden en wachtlijsten	36
3.1.2	Bezetting en contacturen	37
3.2	Jaaroverzicht van de begeleide gezinnen	37
3.2.1	De aanmelder	37

	3.2.2	Het cliëntsysteem	39
	3.2.3	De kinderen.....	42
	3.2.4	De samenwerkingsrelatie	44
	3.2.5	De opvoedingsthema's	45
	3.2.6	Werken aan het vergroten van de veiligheid	46
	3.2.7	Werken met netwerk.....	47
	3.2.8	De afronding	49
	3.2.9	De begeleidingsduur	51
	3.2.10	Vervolg hulpverlening en doorverwijzing	54
	3.2.11	Conflicten tussen opvoedingsfiguren	55
	3.3	Inhoudelijk thema.....	55
4		Conflicthantering ter ondersteuning van lopende begeleiding.....	59
	4.1	Inleiding	59
	4.2	Jaaroverzicht van de trajecten	59
	4.2.1	De aanmelders	60
	4.2.2	De opvoedingsfiguren	60
	4.2.3	De kinderen	60
	4.2.4	Het netwerk.....	61
	4.2.5	Het traject	62
	4.3	Inhoudelijk thema: de kindsessies	64
	4.3.1	Inhoudelijk kader kindsessies.....	65
	4.3.2	Zoektocht naar methodieken.....	65
	4.3.3	Praktisch kader kindsessies.....	66
	4.3.4	Uitdagingen voor 2021.....	67
	4.4	Besluit	67
5		Dank aan onze sponsors	68

1 Amber vzw: een algemene schets

1.1 Huidige erkenningen

1.1.1 vzw Amber

Binnen Amber hebben we ervoor gekozen om ons als organisatie te specialiseren in mobiele begeleidingen en ons begeleidingsaanbod te differentiëren. Vanaf het najaar van 2018 bouwen we tijdelijk 2 contextbegeleidingen breedsporig (CB) en 1 contextbegeleiding laagintensief (CB25) om naar een module ondersteunende begeleiding met conflicthantering als concrete inhoud. Daarnaast kregen we uitbreiding voor 9 modules kortdurende contextbegeleiding om zo extra begeleidingen exclusief te kunnen aanbieden aan Jeugdhulp Hageland.

Hierdoor hebben we nu binnen Amber een capaciteit van 29 CB-modules, 24 CBAW-modules en 1 ondersteunende module. Daarnaast presteren we nog 4 modules binnen jeugdhulp Hageland als gezinscoach. Dit resulteert in onderstaande invulling:

- 11 modules ContextBegeleiding breedsporig (CB)
- 13 modules ContextBegeleiding kortdurend (CB25)
- 5 modules Kortdurende intensieve ContextBegeleiding (CBi)
- 19 modules ContextBegeleiding in functie van autonoom wonen, midden intensiteit
- 5 modules ContextBegeleiding in functie van autonoom wonen, basisintensiteit
- 1 ondersteunende module conflicthantering

De modules ContextBegeleiding breedsporig (CB), ContextBegeleiding kortdurend (CB25) en Conflicthantering (CH) zijn rechtstreeks toegankelijk. Dit betekent dat eerste-lijnsdiensten rechtstreeks naar ons kunnen doorverwijzen of dat cliënten zelf één van deze begeleidingen kunnen aanvragen.

De module Kortdurende intensieve ContextBegeleiding (CBi) en alle modules ContextBegeleiding in functie van autonoom wonen blijven voorlopig niet-rechtstreeks toegankelijk. Voor deze modules dient een aanvraag ingediend te worden bij de intersectorale toegangspoort. Het werkgebied betreft primair het bestuurlijk arrondissement Leuven, secundair aanpalende bestuurlijke arrondissementen.

1.1.2 De Shelter: in samenwerking met De Wissel en Monte Rosa

De Shelter werd opgestart door onze 3 organisaties en wordt nog steeds beleidsmatig opgevolgd door de directeurs uit de 3 voorzieningen. Officieel is de Shelter ondergebracht bij De Wissel vzw.

'De Shelter' biedt 2 modules aan:

- 15 modules contextbegeleiding (mobiel) voor kwetsbare jonge (aanstaande) ouder(s) en kind(eren)
- 5 modules gezinsverblijf (residentieel) met begeleiding voor kwetsbare, jonge (aanstaande) ouder(s) en kind(eren).

De Shelter situeert zich met de mobiele begeleidingen in de rechtstreeks toegankelijke hulpverlening. De residentiële trajecten kunnen zowel binnen het rechtstreeks toegankelijk aanbod (voor meerderjarigen) als binnen het niet rechtstreeks aanbod (voor minderjarigen) georganiseerd worden. Er zal in 2021 heel wat veranderen in de werking van de Shelter: er zal vooral nog ingezet worden op residentiële trajecten en die zullen therapeutisch en mobiel ondersteund worden.

1.2 Missie en Visie

We hebben eind 2019 onze missie en visie herwerkt.

De redenen voor de herwerking zijn:

- Deze missie/visie werd reeds ontwikkeld in 2012 tijdens ons traject van organisatieontwikkeling.
- De vaststelling, op basis van een externe doorlichting, dat het belangrijk was om de bestaande visie te verfijnen.
- Het feit dat er veel nieuwe mensen zijn die de visie niet mee doorleefd hebben tijdens het proces van de organisatieontwikkeling.
- Het feit dat de leeftijd voor al onze modules opgetrokken is van 18 jaar naar 25 jaar.
- De tekst kan korter en met actiever taalgebruik geformuleerd worden.

In 2020 bekeken we de aanpassingen met het personeel en de Raad van Bestuur en kwamen we tot een aangepaste versie. We geven hier een korte (schematische) weergave van de missie, de visie en het organigram van Amber vzw.

1.2.1 Missie van Amber

Amber vzw wil de ontplooiingskansen vergroten van kinderen, jongeren en gezinnen in problematische (verontrustende) leef-en opvoedingssituaties. We bieden kwaliteitsvolle mobiele begeleidingen aan en beschikken over verschillende flexibele begeleidingstrajecten. Ons hulpverleningsaanbod is gedifferentieerd en op maat van de cliënt. We vinden het belangrijk om begeleiding en ondersteuning te bieden vanuit de eigen krachten van de hulpvrager. We richten ons op kinderen en jongeren tot de leeftijd van 25 jaar.

1.2.2 Visie van Amber

Hulpverleningsvisie

**Amber biedt kwalitatief
begeleidingswerk:**

- Kracht-en vraaggericht werken
- Netwerkversterkend werken
- Transparantie en participatie
 - Differentiatie
- Inzetten van expertise
 - Innovatie

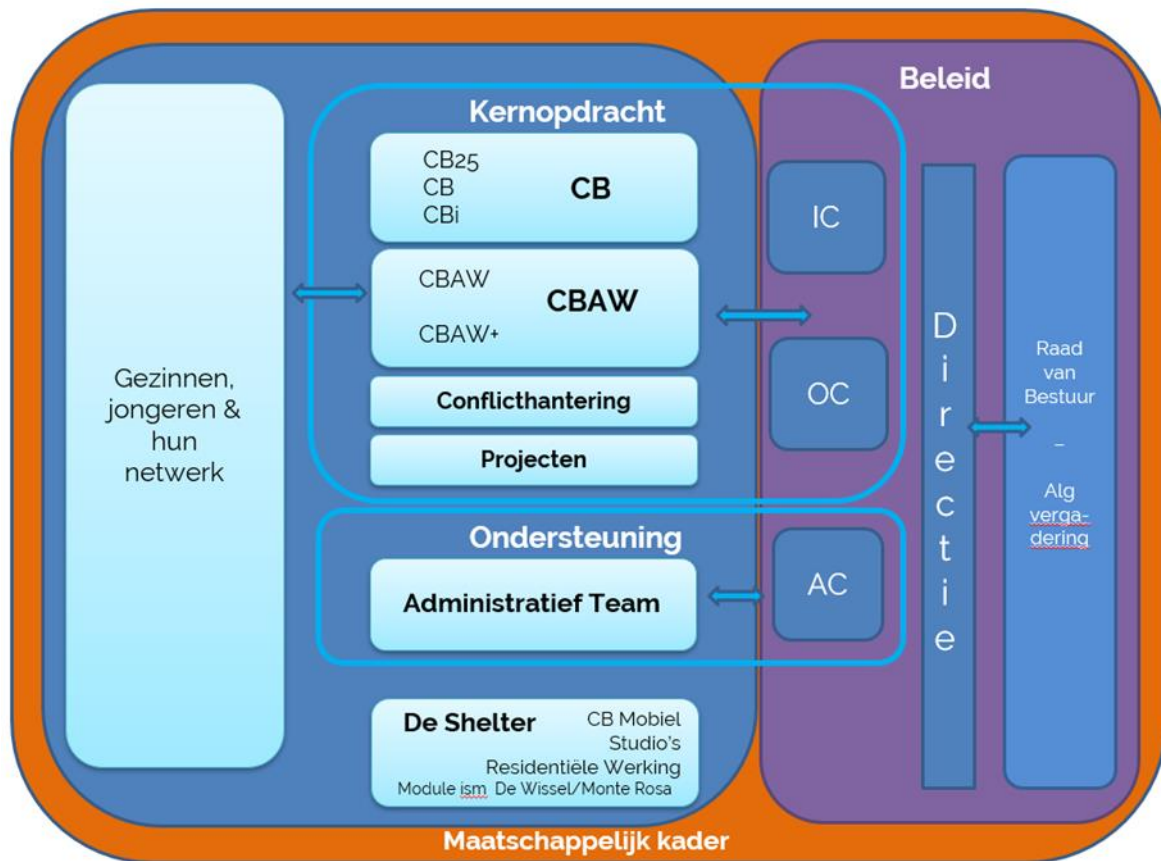
Organisatievisie

**Amber is een professionele,
ondersteunende organisatie:**

- Ontwikkeling van expertise
- Kleinschalige organisatie met organische groei
 - Kracht-en vraaggericht personeelsbeleid
 - Beleid met inspraak en betrokkenheid
 - Heldere en open communicatie
 - Samenwerking

1.2.3 Organigram

Onderstaand organigram biedt een overzicht van de organisatiestructuur, de verschillende functies en het hulpverleningsaanbod binnen Amber vzw.

CB: contextbegeleiding

CBAW: contextbegeleiding autonoom wonen

IC: inhoudelijke coördinator

OC: organisatorische coördinator

AC: administratieve coördinator

1.3 Project verbouwingswerken

In het voorjaar van 2014 kocht Amber vzw een pand aan op de Tiensesteenweg 88 in Korbeek-Lo.

De gebouwen waren verouderd, slecht geïsoleerd en technisch niet goed uitgerust, nl. weinig verluchting, reukhinder, verouderde elektriciteitsvoorzieningen en geen thermisch comfort. Ook ervaren we in functie van de optimalisatie van onze werking de nood aan een verbetering m.b.t. vergaderruimtes, gespreksruimtes, de onthaalfunctie en de kantoorruimtes. Daarom planden we grote verbouwingswerken van onze kantoorruimtes die in het najaar van 2019 startten en zo goed als afgerond waren in het voorjaar van 2020. In 2021 plannen we de laatste afwerking.

1.3.1 De verbouwing van de kantoren

We zijn in juni 2020 opnieuw verhuisd naar onze prachtig verbouwde kantoren op de Tiensesteenweg 88 te 3360 Korbeek-Lo. Op onze website, onder Nieuws & Events, vinden jullie foto's van onze nieuwe gebouwen.

Omwille van de corona-pandemie hebben we enkel in de zomermaanden ten volle kunnen genieten van onze nieuwe gebouwen. In het najaar heeft de verplichting tot thuiswerk geleid tot een meer sporadisch gebruik van onze kantoren. We hopen dat we snel terug met z'n allen aanwezig kunnen zijn.

We ervaren absoluut meer licht, ruimte, verluchting en comfort. Bovendien kunnen we externen op een aangename manier ontvangen.

Ons kunstwerk, dat zich aan de voorgevel van het gebouw bevindt, is een creatie van Wilfried De Cock. Het is een constructie uit cortenstaal die geïnspireerd is op woorden die personeel en Raad van Bestuur linken aan Amber: verbondenheid, warmte, deskundigheid, toekomst. Tevens haalde Wilfried zijn inspiratie uit een tekst omtrent het woord panorama en de link met hulpverlening:

'Er zit een gedachtegoed achter dat terug te brengen is naar de essentie van de hulpverlening. Waar je ook staat en hoe je kijkt, je kijkt altijd (letterlijk) naar voor. Het feit dat we in de hulpverlening vaak te maken krijgen met cliënten die op verschillende levensdomeinen problemen ondervinden én hierdoor vaak in een kokervisie/tunnelvisie zitten, is het mede de taak van de hulpverlener om het zicht, de kijk op hun wereld te verruimen én de vaak éénzijdige visie van de cliënt te helpen doorbreken en ze terug uitzicht te bieden.'

1.3.2 Doorgangsstudio's voor jongeren

In het geheel van de verbouwing werd ook ruimte gecreëerd voor 2 studio's, die we flexibel invullen naargelang de nood die er is.

Het opzet van de doorgangsstudio is om acute noden aan begeleiding en huisvesting op te vangen en de brug naar reguliere huisvesting te vormen. Studio 2 kan zowel inhoudelijk als qua verblijfsduur flexibel ingezet worden. Het opzet hierbij is om jongvolwassenen te laten oefenen in het zelfstandig wonen of voor jongeren of gezinsleden een rustmoment in te bouwen.

We kiezen bewust voor een scheiding tussen de rol van begeleider en die van huisbaas, die door een administratief personeelslid ingevuld wordt. Dit geeft onze jongeren ook de kans om te oefenen om in contact te gaan met een huisbaas en de begeleider kan zich focussen op het begeleidingstraject. In 2020 hebben 4 jongeren de flexstudio bewoond (3 in het kader van oefening in zelfstandig wonen) en 3 jongeren de doorgangswoning.

1.4 Nieuwe huisstijl

Samen met de ingebruikname van onze kantoren en studio's lanceren we onze nieuwe huisstijl. Je kan het nieuwe logo en de nieuwe huisstijl ontdekken in dit jaarverslag, onze mails, onze vernieuwde folders, op onze facebookpagina en onze nieuwe website.

Het nieuwe logo wil vertrouwen en verbondenheid uitstralen.

1.5 Samenwerking

Amber vzw werkt intens samen met andere organisaties. Enkel op deze manier kunnen we als organisatie streven naar de meest optimale werking en dienstverlening.

- Partner van het samenwerkingsverband Jeugdhulp Hageland (vanaf 2018).

We hebben van bij de start het concept van integrale gezinszorg in het Hageland mee ontwikkeld. Jeugdhulp Hageland is volop bezig met het hervormen van hun werking. Ook zal in 2021 toegewerkt worden naar een uitbreiding van de regio en krijgt Jeugdhulp Hageland een nieuwe naam, 1G1P Oost-Brabant. Er zal gewerkt worden met 3 subteams vanuit 3 eerstelijnszones. Hoe organisaties met hun eigen aanbod passen in deze hervorming, is op dit moment nog onduidelijk en zal verder geconcretiseerd worden in de loop van 2021.

Vanuit Amber leveren we op dit moment een gezinscoach in het team en bieden we 3 mobiele begeleidingen van 1,5u per week en 1 traject conflicthantering (= 5 modules van 1u) exclusief voor

Jeugdhulp Hageland aan. In 2020 werd contextbegeleiding gestart voor 5 gezinnen vanuit Jeugdhulp Hageland (2 CB25, 3 CB). 3 gezinnen ronden af (1 CB25, 2 CB). In 2021 zetten we onze samenwerking verder zoals we ze tot nu toe gekend hebben.

- Samenwerking met nieuwe initiatieven rond huisvesting voor jongvolwassenen tussen 17 en 25 jaar in de vorm van een tandembegeleiding met CBAW (vanaf 2019).
 - Brughuis: het Brughuis is een gemeenschapshuis in Leuven vanuit sociaal ondernemerschap dat huisvesting kan bieden voor 4 sociaal kwetsbare jongeren en 2 reguliere studenten.
 - Kotlab: Kotlab is een project voor beschut wonen, dat wordt gefinancierd door de overheid om een laagdrempelig hulpverleningsaanbod te creëren voor jongvolwassenen met een 'vermoeden van een' psychische kwetsbaarheid.
- Mind The Gap Leuven

In 2020 is ook het initiatief Mind The Gap Leuven van start gegaan. Mind the Gap Leuven wil als partner van de Europese en internationale 'A Way Home' beweging een coalitie aangaan met Leuvense organisaties uit verschillende sectoren om concrete acties te ontwikkelen die dak- en thuisloosheid van jongvolwassenen (16-25 jaar) structureel uit de Leuvense wereld wil helpen. Amber vzw zetelt zowel in de Back Office (overkoepelend orgaan die de beweging aanstuurt en verantwoordelijk is voor communicatie, coördinatie en dataverzameling) als in de Actiegroepen (organiseren zich rond de speerpunten en ontwikkelen en voeren acties uit). Een aantal keren per jaar komt ook het Collectief (de back office samen met de actiegroepen en de stakeholders) samen om de stand van zaken samen te leggen en te bekijken hoe verder gewerkt kan worden. In december ging de start- en inspiratiedag door. Op dit moment zijn de actiegroepen zelfstandig aan de slag rond hun eerste acties.

- Convenant Monte Rosa en De Wissel (vanaf 2020).

Vanaf 1 september 2020 startte de convenant tussen Amber, Monte Rosa en de Wissel om een nieuwe samenwerking te ontwikkelen. De hoofddoelstelling is om de concrete hulpverleningstrajecten meer continuïteit te kunnen bieden door naadloos te kunnen schakelen naar modules van de collega-organisatie of samen ondersteuning te kunnen bieden. Daarnaast willen we ook de samenwerkingsmogelijkheden op vlak van pedagogische, inhoudelijke en organisatorische taken exploreren.

Een eerste overlegmoment met de verantwoordelijken voor de aanmeldingen van de verschillende voorzieningen resulteerde in het opzet om elkaars werking beter te leren kennen gedurende de komende periode door het bespreken van casussen waarin de andere voorzieningen eventueel een ondersteuning zouden kunnen bieden. We vinden het daarin belangrijk om niet zomaar het doorschuifstelsel te hanteren van voorziening naar voorziening, maar ruim op voorhand samen over casussen na te denken waarin we op dat moment of in de toekomst kunnen ondersteunen. Wanneer er toch gedacht wordt aan een mutatie van de ene dienst naar de andere, is het heel belangrijk om de vraag naast andere priors te leggen om op basis van inhoudelijke motivering een goede keuze te maken.

- Samenwerking met consultants en ITP

In 2020 werd ingezet op samenwerking en communicatie met de consultants en de ITP. We zijn onze modules opnieuw gaan voorstellen omdat we merkten dat de indicatiestelling vaak niet klopte. Van hen uit kwam de bedenking dat ze onze focus op indicatie soms te streng vonden, waardoor ze voor sommige gezinnen moeilijker hun ingang vonden bij contextbegeleiding. Uit de verschillende overlegmomenten kwam de conclusie dat het belangrijk was om meer in te zetten op communicatie tussen beide diensten vooraleer gezinnen op de wachtlijst worden gezet voor de kortdurende of intensieve module. Afstemming en communicatie waren de boodschap. In volgende geplande overlegmomenten wordt dit verder geëvalueerd.

1.6 Personeel en Raad van Bestuur

PERSONEEL 2020

Directie

Marleen Lemmens

Coördinatoren

Inhoudelijk coördinator: Anne Broere

Organisatorisch coördinator: Brunhilde Schiettecatte (uit dienst 31/5/20)

Jona Ausloos (vanaf 1/3/20)

Administratief coördinator: Hanne Vandenbroucke

Contextbegeleiding autonoom wonen (CBAW)

Koen Hellinckx

Thomas Nijs

Sarah Polfliet

Naomi Elen

Simon Houthuys

Hanne Desmet (vanaf 15/9/20)

Contextbegeleiding (CB)

Patrice Dewolf

Hanne Verbruggen

Charlotte Luyckx (in dienst 1/3/20)

Elke Adriaens

Lara Mandonx (uit dienst 12/1/20)

Laura Janssens

Hanne Desmet (overstap naar ander team 31/8/20)

Barbara Beelen

Laure Beeckmans (uit dienst 23/8/20)

Birthe Meeus jobstudent

Juva Weemeeuw (in dienst 1/9/20)

Jona Ausloos (overstap naar ander team 28/2/20)

Administratie

Marleen Keymolen

Monique Moerenhout

Hilde Van de Cauter

Logistiek

Wim Loeckx

Stagiaire

Birthe Meeus

Vrijwilligers

Geert Bulteel

Jan Polfliet

Raad van Bestuur

Jeannine Engelbosch, Henri Homblé, Jan Michiels, Cindy Penninck, Rony Timmermans (voorzitter), Jos Vrebosch (secretaris).

Waarnemende leden: Marleen Lemmens en Hanne Vandenbroucke

Algemene Vergadering

Leden van de Raad van Bestuur aangevuld met: Ine Helsen, Johan Mommaerts, Davy Nijs, Ria Van Laer., Kris Nelen, Tine Sinnavee (beschermend lid)

1.7 **Vorming**

Vorming heeft een centrale plaats in onze organisatie. In 2020 namen de werknemers deel aan:

DIRECTIE

- Huis van het Kind Leuven, '**Netwerklunch: Werf gezinscoach**', 3 februari 2020: Marleen Lemmens
- FeBi, '**Webinar, Veerkracht in tijden van corona**', 22 december 2020: Marleen Lemmens

COÖRDINATIE

- Acerta, '**Dag van de social profit**', 11 februari 2020: Hanne Vandenbroucke
- Mind the gap, '**Studiedag Mind the gap**', 19 februari 2020: Jona Ausloos
- CGG Mechelen, '**Driedaagse vorming suïcidepreventie**', 14, 21 en 28 januari 2020: Anne Broere
- UPC Kortenberg, '**WARS, Over jongeren die er ver over gaan**', online, 19 november 2020: Anne Broere

CBAW

- Mind the gap, '**Studiedag Mind the gap**', 19 februari 2020: Koen Hellickx, Naomi Elen, Sarah Polfliet, Thomas Nijs, Simon Houthuys
- CGG Mechelen, '**Driedaagse vorming suïcidepreventie**', 14, 21 en 28 januari 2020: Naomi Elen
- Jo-in, '**Online vorming: online netwerkgericht werken**', online, 15 mei 2020: Sarah Polfliet
- UPC Kortenberg, '**WARS, Over jongeren die er ver over gaan**', online, 19 juli 2020: Sarah Polfliet, Naomi Elen, Hanne Desmet, Thomas Nijs, Simon Houthuys
- UPC Kortenberg, '**WARS, Over jongeren die er ver over gaan**', online, 19 november 2020: Sarah Polfliet, Naomi Elen, Hanne Desmet, Thomas Nijs, Simon Houthuys
- Sporen vzw, '**Samen onderweg met netwerk VAC, 'Netwerk met consulenten'**', 18 november 2020: online, Sarah Polfliet, Hanne Desmet
- Mind the gap Leuven, '**Inspiratie- en actiedag Mind The Gap Leuven**', online, 10 december 2020: Thomas Nijs
- Huis van het Kind Leuven, '**Netwerklunch Maaltijden armoede**', online, 10 december 2020: Hanne Desmet

CB

- Huis van het Kind Leuven, '**Netwerklunch: Werf gezinscoach**', 3 februari 2020: Laure Beeckmans, Hanne Desmet
- Interactie-Academie, '**Inspiratiedag Netwerksteun voor ouders: antigif voor strijd na scheiding**', 20 februari 2020: Laura Janssens
- Sporen vzw, '**Samen onderweg met netwerk VAC, 'Netwerk met consulenten'**', 18 november 2020: online, Laura Janssens
- UPC Kortenberg, '**WARS, Over jongeren die er ver over gaan**', online, 19 juli 2020: Patrice Dewolf, Charlotte Luyckx
- VAC, '**Netwerk met consulenten**', online, 18 november 2020: Laura Janssens

- Kinderenbeterbegrijpen, '**Webinar Tekeningen begrijpen**', online, 29 november 2020
- Glinster, '**Webinar An Brems**', online, 15 december 2020: Patrice Dewolf
- Sig vzw, '**Studiedag - Kennismaking met het Neurosequential model of Bruce Perry**' online, 13 november 2020: team CB

ADMINISTRATIE

- ECT, '**Opleiding InDesign**', 22 en 23 juli 2020, online, 10 en 11 november 2020: Marleen Keymolen
- Mood Solutions, '**Coachingstraject**' 2020 Wim Loeckx

2 Contextbegeleiding Autonoom Wonen

Contextbegeleiding in functie van autonoom wonen begeleidt jongeren en hun netwerk. De jongere is hierbij tussen 17 en 25 jaar, woont zelfstandig of wil zelfstandig gaan wonen en heeft hierbij ondersteuning nodig. Het doel is het zelfstandig functioneren van de jongere te stimuleren en te verhogen. Samen met de begeleider bekijkt de jongere stap voor stap hoe hij/zij het nieuwe zelfstandige leven zo goed mogelijk vorm kan geven, waar mogelijk in verbinding met zijn netwerk. Naast praktische zaken kunnen verschillende thema's aan bod komen: huishouden, schoolwerk, financiën, administratie, vrije tijd, emotioneel welzijn, relaties....

Inleiding

Het registratiesysteem maakt een onderscheid tussen de starters en stoppers. Dit jaar wordt er slechts voor een aantal onderdelen onderscheid gemaakt tussen de werkvormen CBAW en CBAW+. Het registratiesysteem verdeelt de gegevens in drie grote delen, nl. vaststaande gegevens bij de start van de begeleiding, gegevens over het verloop van de begeleiding met focus op huisvesting en netwerk en tenslotte gegevens over het einde van de begeleiding.

In dit jaarverslag bespreken we de registratie (zowel start als stop) van de jongeren die hun begeleiding in 2020 afgerond hebben. De gegevens van de starters uit 2020 zullen aan bod komen in het jaar waarin zij hun begeleiding afronden.

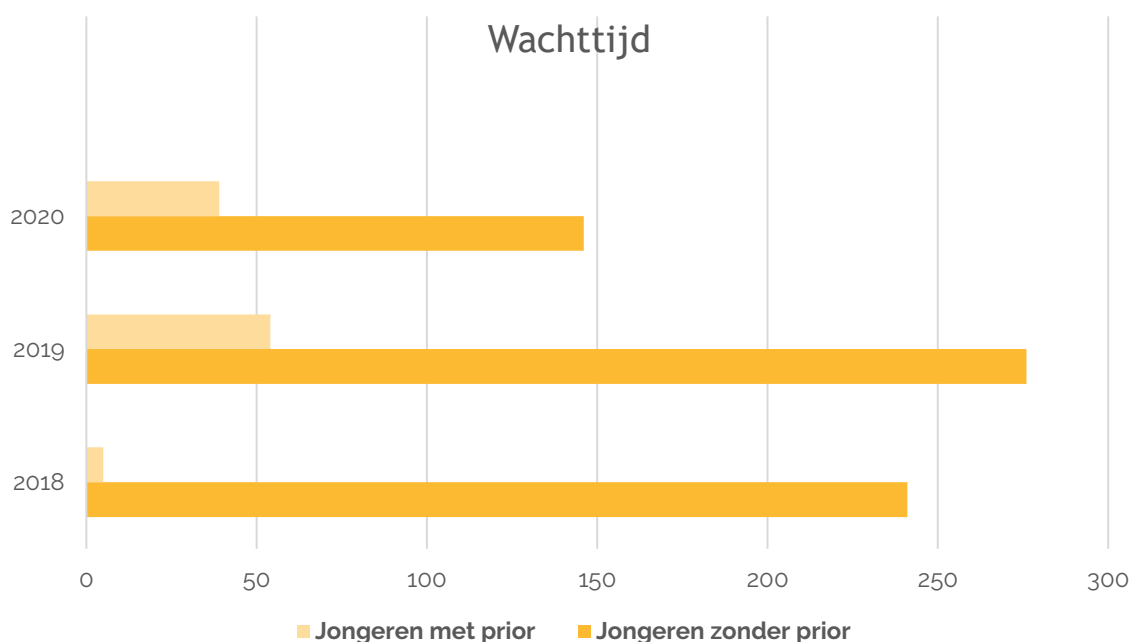
Aanmeldingen en wachtlijst

Met de komst van de Integrale Jeugdhulp in 2015 werd er een onderscheid gemaakt tussen rechtstreeks toegankelijke hulpverlening (RTH) en niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening (NRTH). Om aanspraak te kunnen maken op hulpverlening van het niet-rechtstreeks aanbod is er een toegangsticket nodig van de Integrale Toegangspoort. Voor contextbegeleiding in functie van autonoom wonen betekent dit dat de modules CBAW en CBAW+ binnen het niet-rechtstreeks toegankelijk aanbod gesitueerd zijn.

De CBAW-aanmeldingen worden beheerd door de Integrale Toegangspoort dmv het digitaal systeem INSISTO. De aanmelders kunnen een A-document indienen bij de Poort en na positief advies voor de gevraagde hulpverlening komt een jongere op de wachtlijst van de dienst met het gewenste aanbod. Van zodra wij een open plaats hebben, nemen wij contact op met de aanmelder en de jongere bovenaan de wachtlijst. De wachttijd voor CBAW-opstarters stijgt jaar na jaar. Om hier een duidelijker beeld op te krijgen, registreerden we sinds 2018 bij de starters hoe lang zij al op de wachtlijst staan. We verdelen de starters in 2 groepen:

- Jongeren die met prior¹ aangemeld worden op de wachtlijst (1 herstarter, 8 priors toegangspoort, 1 migratiedossier binnen de convenant, 1 interne schakel vanuit CB (Amber)). Deze jongeren kunnen uiteraard een invloed hebben op de wachttijd van de jongeren zonder prior op de wachtlijst.
- Jongeren die zonder prior aangemeld worden.

¹ Jongeren met prior komen bovenaan de wachtlijst terecht en krijgen voorrang om op te starten wanneer er een open plaats is.

Opvallend dit jaar is de daling in wachttijd voor beiden groepen van jongeren. Wanneer we de wachttijden doorheen het jaar bekijken zien we grote verschillen 78 – 198 dagen. Het valt op dat 26% van de starters in de maanden januari en februari 2020 opgestart werden. Hierdoor werd de wachtlijst wat korter. De starters van de maanden oktober – november – december tonen opnieuw een langere wachttijd. In 2019 waren er 9 priors op 19 starters, in 2020 zijn dat er 10 op 23 starters. In totaal zijn er dit jaar duidelijk meer starters wat kan verklaren dat de wachttijd tijdelijk daalde.

Bezetting en contacturen

Dit jaar was de gemiddelde bezetting van het CBAW-team 118,8%. Doorheen de kwartalen blijft er een variatie van de bezetting (110,6% - 123,4%) die een stuk hoger ligt dan de variatie die we vorig jaar hadden. Het aantal begeleidingen schommelt van 26 – 31. Het valt op dat we voor het tweede jaar op rij altijd boven onze capaciteit zaten qua bezetting. Wanneer (langdurige) begeleidingen geleidelijk aan afgerond worden daalt meestal de frequentie van contacten. De begeleider in kwestie heeft dan wel al ruimte om een nieuwe begeleiding op te starten waardoor er dan tijdelijk meer dan 24 jongeren in begeleiding zijn. Het afgelopen jaar hebben we een aantal maanden meer begeleidingsuren ingezet waardoor de ene begeleider overlapt met zijn of haar vervanger. Hierdoor stijgt ook het aantal begeleidingen dat je kan doen. Tegelijkertijd merken we een lagere intensiteit in de contacten, waardoor er al sneller een extra begeleiding kan opgestart worden.

CBAW	2016	2017	2018	2019	2020
Bezetting	96,60%	101,5%	108,2%	108,9%	118,8%
Contacturen	72%	82,5%	82%	84%	72,5%

Tabel 1: Bezetting en contacturen

Naast de bezetting registreren we op vraag van Agentschap Opgroeien ook de contextcontacten met de jongeren en hun netwerk. Deze contextcontacten worden door het Agentschap omschreven als 'alle aan hulpverleningsdoelstellingen gekoppelde begeleidingscontacten met de jongere en zijn ruime context'. Deze contacten kunnen zowel face-to-face, telefonisch als met behulp van nieuwe media worden uitgevoerd. De resultaten zijn geen kwalitatieve meting van de organisatie of van de cliëntentrajekten. Organisaties kunnen

de cijfers gebruiken om de eigen werking te evalueren en te bekijken hoe ze hun modules verder wensen in te zetten.

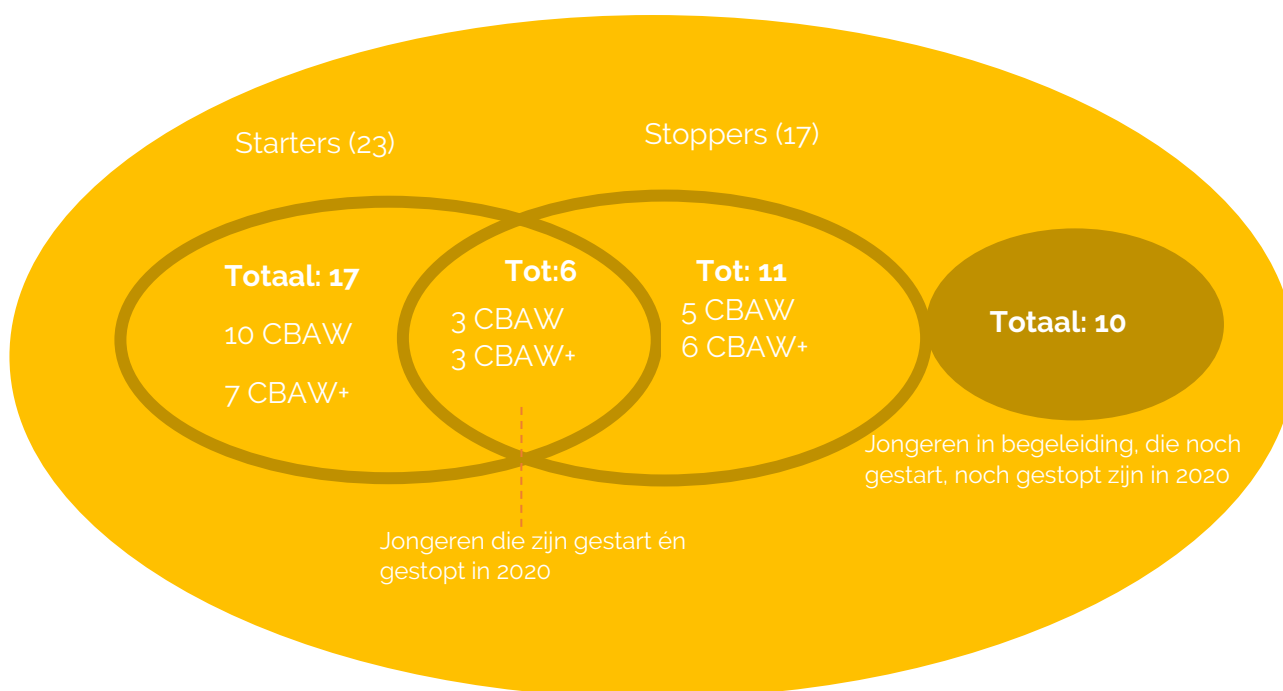
Vanuit het Agentschap is het richtcijfer voor de contacturen per week per jongere 1,8u. Bij dit cijfer wordt geen rekening gehouden met geannuleerde contacten of geen contacten omwille van verlof of ziekte van jongere of begeleider. Ook contacten met andere betrokkenen (bv. school, hulpverleners, ...) zonder aanwezigheid van de jongere of zijn netwerk worden niet geregistreerd. Dit vanuit de idee van de overheid zicht te willen krijgen op de effectieve rechtstreekse contacten van een begeleider met een jongere of het netwerk. Rekening houdend met dit alles hebben de teams een richtcijfer vooropgesteld. Voor CBAW is dat 70% van het richtcijfer van jongerenwelzijn. Dit jaar halen we die norm net met 72,5%. Feit dat deze contacturen heel wat lager liggen dan andere jaren, kunnen we perfect verklaren vanuit corona. Gedurende ruime tijd in 2020 (1^e en 2^e lockdown) zijn huisbezoeken niet meer kunnen doorgaan. Begeleiders zijn creatief op zoek gegaan naar alternatieve vormen van contact. Voor sommige jongeren werkte dit goed, voor anderen werd de drempel daardoor verhoogd. We zien vooral in het laatste kwartaal een daling in contacturen. Vermoedelijk een stuk vanuit 'coronamoeheid' en het seizoen dat maakte dat de drempel voor wandelingen of buitencontacten te hoog lag².

² Zie: 1.2 inhoudelijke reflectie

2.1 Jaaroverzicht van de begeleide jongeren

2.1.1 Algemeen

In 2020 begeleidde we in totaal 45 jongeren in de werkvorm CBAW en de werkvorm CBAW+. Er werden 23 jongeren gestart in 2020, 13 jongeren in de werkvorm CBAW en 10 in de werkvorm CBAW+. Er is geen vaste verdeling in het aantal begeleidingen dat binnen de werkvorm CBAW of CBAW+ opstart. Sommige begeleidingen worden aangemeld met een duidelijke vraag naar opstarten met en vanuit het netwerk. Wanneer het niet uit de aanmelding duidelijk is maken de begeleiders bij de aanmelding (na kennismaking en intake) of tijdens de startfase van de begeleiding zelf de inschatting in welke werkvorm de begeleiding best zou starten. Van de stoppers zijn er 6 jongeren zowel gestart als afgerond in 2020, dit aantal blijft elk jaar ongeveer hetzelfde. Eén begeleiding werd in 2017 opgestart, 5 andere in 2018 de overige 6 in 2019. Daarnaast zijn er tien jongeren die in 2020 in begeleiding waren en reeds startten met CBAW in 2017, 2018 en 2019, deze werden noch bij de "starters", noch bij de "stoppers" geregistreerd. Dit zijn evenveel jongeren als vorig jaar, we bespreken dit verder bij de begeleidingsduur (1.1.4.1). In 2019 ging het aantal starters omhoog (15 in 2018 – 19 in 2019). In 2020 is er nog eens een stijging naar 23 starters.

2.1.2 Vaststaande gegevens uit de startfase van de begeleiding

2.1.2.1 Identificatie verwijzer

		CBAW/CBAW+	Totaal
ITP-consulenten	OCJ	1	11
	SDJ	10	
ITP/brede instap	Pleegzorg	1	6
	JAC	2	
	Diensten BJB	3	
	CLB	0	

Tabel 2: Identificatie verwijzer

In 2018 gebeurde ongeveer 75% van de aanmeldingen zonder betrokkenheid van een consulent, vorig jaar was dat 59%. In 2020 zien we een verdere daling van begeleidingen die starten zonder betrokkenheid van een consulent, slechts 35%. Dit wil zeggen dat de andere groep contactpersoon-aanmelders opnieuw kleiner wordt. De aanmelders uit andere sectoren (JAC, BJB, en pleegzorg) meldden in totaal 6 jongeren aan.. Zij hebben dus allen geen consulent. De consulenten blijven betrokken in de begeleiding tot de leeftijd van 18 jaar, nadien valt hun opvolging weg.

2.1.2.2 Identificatie cliënt

In het luik identificatie wordt gekeken naar het geslacht, de leeftijd, de etnische origine, het hulpverleningsverleden, onderwijs, statuut, inkomsten en eventuele delicten en druggebruik van de jongeren.

a) Geslacht

Het aantal jongens en meisjes dat afgerond werd ligt volledig in dezelfde lijn als de cijfers van het afgelopen jaar. Er rondde 5 meisjes en 12 jongens af. Vorig jaar was de verdeling in de maand januari jongens – meisjes 2/3 vs 1/3. In januari 2021 blijft dit hetzelfde 2/3 jongens en 1/3 meisjes die in begeleiding zijn.

b) Leeftijd bij de start

Ongeveer de helft van de jongeren is minderjarig op het moment dat zij met de begeleiding starten. Het valt op dat de uitzonderlijke startleeftijden jaarlijks blijven terugkomen. Er zijn 2 jongeren die voor de leeftijd van 17 jaar startten.

c) Origine

Bij de etnische afkomst stellen we vast dat er van de 17 geregistreerde stoppers 13 (77%) van Belgische afkomst zijn, vorig jaar was 65% van de stoppers van Belgische origine, in 2018 was dit slechts 39%. De toestroom van niet begeleide minderjarigen en vluchtelingen is stilaan wat gestabiliseerd. Dit toont zich in de cijfers.

d) Hulpverleningsverleden

We registreerden het hulpverleningsverleden van de jongeren bij opstart van de begeleiding. We maken dit jaar een andere opdeling van het hulpverleningsverleden: Hulpverlening in het verleden en de hulp die nog actief betrokken is bij de start van de begeleiding. Voor alle jongeren werd in beide categorieën hulpverlening opgegeven.

Hulpverlening in het verleden	2020	Hulpverlening actief bij opstart	2020
OCMW	3	OCMW	3
Gezondheidszorg	1	Gezondheidszorg	0
Geestelijke gezondheidszorg (CGG,...)	1	Geestelijke gezondheidszorg (CGG,...)	0
CAW/JAC	1	CAW/JAC	2
Ambulante psychiatrische hulp (Yuneco, ...)	2	Ambulante psychiatrische hulp (Yuneco, ...)	2
Ambulante psychische hulp (therapeut, Tejo, ...)	2	Ambulante psychische hulp (therapeut, Tejo, ...)	0
Residentiële hulp psychiatrie	4	Residentiële hulp psychiatrie	0
OCJ	1	OCJ	1
SDJ	8	SDJ	7
Cliëntoverleg en Bemiddeling	0	Cliëntoverleg en Bemiddeling	0
Pleegzorg	3	Pleegzorg	2
Contextbegeleiding	9	Contextbegeleiding	3
CBAW	2	CBAW	1
TCK	3	TCK	1
OOC	7	OOC	0
Residentiële hulp BJB (leefgroep...)	10	Residentiële hulp BJB (leefgroep...)	0
VAPH	3	VAPH	1
Gemeenschapsinstelling	5	Gemeenschapsinstelling	5
Asielcentrum	2	Asielcentrum	1
Totaal	68	Totaal	29

Tabel 4: Soorten hulpverlening waarmee de jongeren reeds te maken kregen

De hulpverlening die jongeren kregen in het verleden is groot, er zijn veel verschillende diensten die betrokken werden. Vooral het verblijf in een voorziening valt dit jaar op, 15 van de 17 jongeren verbleef al eens in een voorziening. Sommigen meerdere keren en in verschillende voorzieningen. Voor 13 jongeren blijven er bij de start van de begeleiding andere hulpverleners betrokken, 1 jongere heeft geen lopende hulpverlening meer, 3 andere jongeren worden enkel opgevolgd door hun consulent. Er zijn 4 jongeren die bij de start van de begeleiding in een voorziening verblijven (3 in de gemeenschapsinstelling en 1 op TCK). Nog eens 2 anderen wonen wel thuis maar onder strikte voorwaarden van de gemeenschapsinstelling. We komen hier verder op terug bij punt 1.1.3.1 huisvesting.

e) Statuut en inkomsten

Bij de start zijn er 8 jongeren nog bezig met een opleiding, zij hebben dus ook het statuut van student. De 9 andere jongeren hebben geen vaste dagbesteding. Het is dan ook niet vreemd dat er 7 jongeren geen inkomsten hebben bij de start van de begeleiding.

Dit geeft onderstaande verdeling van inkomsten aan het begin van de begeleiding:

	2019	2020
Geen eigen inkomen	4	7
Inkomen uit werk	1	0
Inkomen verblijfssubsidie	7	5
Inkomen OCMW	4	4
Andere	1	1
Totaal	17	17

Tabel 6: Identificatie cliënt volgens inkomensbron

De jongeren met een verblijfssubsidie krijgen deze vanuit Opgroeien omdat zij nog niet in aanmerking komen voor een leefloon (vanaf 18 jaar). Er is 1 jongere met een ander inkomen, hij verdiende geld via stage in het beroepsonderwijs, een studentenjob en werd verder financieel ondersteund door zijn mama.

f) Delicten/druggebruik

Van de 17 stoppers zijn er 7 jongeren die delicten pleegden die ook geregistreerd zijn bij de politie. De aard van de delicten valt dit jaar op. 1 jongere pleegde zedenfeiten. De 6 andere jongeren pleegden meerdere feiten: alle 6 pleegden ze feiten tegen personen gecombineerd met feiten tegen goederen (3), drugsfeiten (2), zedenfeiten (1). Twee van de 3 jongeren die feiten tegen personen en goederen pleegden begingen ook verkeersdelicten. Vorig jaar bleef het aantal jongeren dat feiten pleegde gelijk tov andere jongeren maar verschoof de ernst van de feiten. Dit jaar zien we een stijging van het aantal jongeren met feiten en ook de ernst van de feiten neemt toe.

Wat druggebruik betreft, stellen we vast dat 6 jongeren aangeven geen drugs te gebruiken, 7 jongeren gebruiken occasioneel drugs, 1 jongere heeft een problematisch druggebruik van 3 andere jongeren is hun druggebruik onbekend. We zien al een paar jaar dat het druggebruik gestaag blijft stijgen. We maken dit thema zoveel als mogelijk bespreekbaar.

2.1.3 Gegevens met betrekking tot het verloop van de begeleiding

2.1.3.1 Huisvesting

Verblijfplaats bij de start van de begeleiding

Bij de start van de begeleiding verbleven 9 van de 17 jongeren in hun context: één bij beide ouders, twee bij hun mama, drie bij hun papa, één bij de maternale grootouders, één bij de paternale grootouders, en 1 bij familie. Eén jongere woont bij vrienden, dit is eerder een tijdelijke oplossing omdat ze anders dakloos zouden zijn. Nog eens 3 jongeren wonen zelfstandig bij de start. In totaal verbleven 4 jongeren in een voorziening. Er zijn 2 jongeren die 'op proef' in hun context verblijven als verlaters van de gemeenschapsinstelling en vooral in afwachting van een ander traject. In een overzicht ziet dat er als volgt uit:

	2018	2019	2020
Mama en papa	0	1	1
Mama	2	3	2
Papa	0	0	3
Paternale grootouders	0	1	1
Maternale grootouders	0	0	1
Pleegouders	0	1	0
Stiefouders(s)	0	1	0
Partner	3	1	0
Vrienden/kennissen	1	2	1
Woont alleen	1	2	3
Gemeenschapsinstelling	0	1	2
Kamertraining	0	0	1
Asielcentrum/opvang NBBM	5	2	1
Psychiatrie	1	1	0
Andere	3	1	0
Totaal	16	17	17

Tabel 7: Verblijfplaats bij de start van de begeleiding

Periode van zelfstandig wonen

Opvallende cijfers rond het zelfstandig wonen dit jaar. Van de 17 stoppers hebben er 12 jongeren alleen gewoond doorheen de begeleiding. Slechts 9 jongeren wonen op het einde van de begeleiding nog zelfstandig. De onderstaande cijfers hebben dus enkel betrekking op de 12 jongeren die zelfstandig gewoond hebben.

We starten met een weergave van de duur van de fase voorafgaand aan het zelfstandig wonen:

	2018	2019	2020
Woonde alleen bij de start van de begeleiding	4	4	3
< 1 maand	1	4	3
1 – 2 maanden	2	3	0
2 – 3 maanden	2	2	1
3 – 4 maanden	1	1	2
4 – 5 maanden	0	2	0
5 – 6 maanden	0	0	1
> 6 maanden	2	1	2
Totaal	14	17	12

Tabel 8: Duur van de fase voorafgaand aan het zelfstandig wonen

Reeds 3 jongeren hadden bij de start van de begeleiding een eigen woonplaats (1 jongere heeft een eigen studio, 1 jongere woont op een doorgangswoning van een andere CBAW dienst en 1 jongere woont samen met vrienden). Zij hebben dus niet verder moeten zoeken naar een woning. De andere 9 jongeren hadden gemiddeld na 4 maanden een eigen plek. We moeten deze termijn wel nuanceren. Slechts 7 jongeren hadden als eerste woonst een eigen studio/kamer, twee hiervan konden een eigendom via hun ouders huren waardoor ze niet op zoek moesten en 1 jongere ging samen wonen met een vriend waardoor hij meer budget had. De overige 5 jongeren hadden als 1^e woonst een woonvorm via een sociale organisatie en moesten geen zoektocht op de private markt afronden.

	2018	2019	2020
Eigendom	0	0	0
Huur op de private markt (huisbaas)	10	10	7
Huur op de private markt via immokantoor	0	0	0
Huur via (sociale) huisvestingsmaatschappij	1	1	0
Huur via sociaal verhuurkantoor	1	0	0
Met VZW Amber (DGW)	1	2	1
Doorgangswoning andere dienst	1	1	1
Kotlab/Brughuis	0	2	2
Andere (tijdelijke woonst afbraak)	0	1	1
Totaal	14	17	12

Tabel g: Woonsituatie

De groep jongeren die als eerste woonst een studio/kamer hebben die niet via de reguliere huisvestingsmarkt werd gehuurd, blijft groot. Huisvesting en vooral gepaste, betaalbare en kwaliteitsvolle huisvesting vinden is niet evident. Als dienst zijn we vaak op zoek naar creatieve en/of noodoplossingen. Hiernaast blijkt een grote groep jongeren nood te hebben aan een tussenstap, met meer omkadering, voordat er voor een eigen studio of kot gekozen wordt. We merken in het algemeen dat we meer en meer op zoek gaan naar trajecten in zelfstandigheid op maat van de noden van jongeren en dat de opties hierin ook groter worden³. Dit kan ook verklaren waarom 8 van de 12 jongeren doorheen de begeleiding nog eens verhuist.

2.1.3.2 Dagbesteding

We kiezen er dit jaar voor om het thema onderwijs te verruimen naar het thema dagbesteding. De afgelopen jaren werd er erg ingezet op uitwerken en leren kennen van mogelijke trajecten rond een zinvolle daginvulling. We merken in de cijfers bij de stoppers dat dit zijn vruchten afwerpt!

Bij de start van de begeleiding hadden 9 van de 17 jongeren geen enkele vorm van daginvulling. De overige 8 jongeren zijn allemaal studenten.

Op het einde van de begeleiding zijn er 6 jongeren bezig met een opleiding, 4 van hen bleven doorheen de begeleiding student, 2 jongeren starten tijdens de begeleiding met een opleiding.

³ Zie deel: 1.1.4.2 zoektocht in trajecten

	Start	Einde
Regulier Onderwijs	8	4
Volwassen Onderwijs	0	2
Opleiding	0	0
Traject VDAB	0	3
Werk	0	3
Vrijwilligerswerk	0	0
Werkzoekende	0	4
Geen	9	1
Totaal	17	17

Tabel 10: Dagbesteding

We stellen vast dat de helft van de jongeren zonder daginvulling bij de start op het einde van de begeleiding wel in een traject zijn gestapt. Nog eens 4 andere jongeren zijn werkzoekend, 1 iemand heeft nog geen daginvulling. Opvallend blijft het lage aantal studenten onder onze jongeren.

Deze metingen zeggen iets over de start en eindinvulling van een jongere maar zeggen niets over de trajecten die doorheen een begeleiding verkend/geprobeerd werden. Daarom registreren we vanaf dit jaar ook alle trajecten die tussendoor geprobeerd werden.

De aanvulling van deze gegevens leert ons dat 15 van de 17 jongeren één of meerdere trajecten rond daginvulling hebben gelopen, 23 trajecten in totaal. Eén jongere ging voltijds naar school en dit liep gedurende de hele begeleiding goed, een andere jongere werd na 2 maanden begeleiding doorverwezen naar een andere regio hier werd het thema dagbesteding niet verder opgenomen.

De invulling van deze trajecten is heel erg breed, we geven een overzicht:

	Aantal trajecten
Voltijds onderwijs	5
Deeltijds onderwijs	3
Volwassen onderwijs (TKO, CVO...)	3
Groep intro (opleiding)	2
Traject VDAB (GTB, IBO...)	4
Interimwerk	1
Werk	5
Totaal	20

Het spreekt voor zich dat we samen met de jongere op zoek gaan naar zijn/haar mogelijkheden en interesses. Ondanks het lage aantal jongeren dat als student zijn begeleiding afrondt wordt er doorheen de begeleiding wel vaak een schools – opleidingstraject gestart of verkend. Op basis van ervaringen en interesses blijven we samen zoeken welke mogelijkheden er bestaan die het meest passend zijn en gaan we op zoek naar samenwerkingspartners. De VDAB speelt bv erg in op de nood aan trajecten voor werkzoekenden met een lage scholingsgraad, beperking of nood aan intensieve ondersteuning.

2.1.3.3 Netwerk en begeleidingsthema's

ALGEMEEN

In het registratiesysteem wordt met betrekking tot het thema netwerk, een onderscheid gemaakt tussen drie soorten netwerk:

- **Geëngageerd netwerk:** Dit zijn netwerkleden die zich vast opgeven bij het intakegesprek om samen met de jongere na te denken over de doelstellingen voor de jongere en/of zichzelf.
- **Betrokken netwerk:** Dit zijn netwerkleden die ingeschakeld worden om te helpen bij de verwezenlijking van de doelen van de jongere of zijn geëngageerd netwerk. Toch hebben deze netwerkleden zelf geen engagement binnen de begeleiding uitgesproken.
- **Andere relevante personen:** Dit zijn netwerkleden die belangrijk zijn voor de jongere in de begeleiding. Mogelijks komen zij voor in de doelstellingen van de jongere, maar zij nemen noch een geëngageerde, noch een betrokken houding aan.

Verder kunnen we de ontwikkeling van aanwezig netwerk bij de start van de begeleiding en op het einde in kaart brengen. We kiezen er dan ook voor de registratie van het netwerk bij de start en op het einde van de begeleiding samen te bespreken. Dit maakt vergelijking gemakkelijker en geeft een genuanceerder beeld over het aanwezig netwerk.

We kiezen er dit jaar voor om de cijfers te bespreken overstijgend aan de werkvormen CBAW en CBAW+. Hierbij valt onmiddellijk op dat 16 van de 17 jongeren bij de start van de begeleiding een betrokken of geëngageerd netwerk hebben. Er is doorheen de begeleiding voor alle jongeren netwerk aanwezig!

GEËNGAGEERDE EN BETROKKEN NETWERKLEDEN

Bij de start van de begeleiding hebben 12 jongeren minstens één geëngageerd netwerklid, in totaal zijn er 19 netwerkleden geëngageerd. Voor 8 jongeren is er (ook) betrokken netwerk, het aantal netwerkleden ligt hier wel lager (9). Doorheen de begeleiding kan er voor 4 jongeren die geen betrokken netwerk hadden, betrokken netwerk geïnstalleerd worden. Het aantal netwerkleden voor deze jongeren verdeeld zich dan als volgt:

	Familiale kring		Vrienden, kennissen, voogd	
	Start	Doorheen	Start	Doorheen
Geëngageerd	17	14	2	1
Betrokken	6	15	3	4
Totaal	23	29	5	5

Tabel 11: geëngageerde en betrokken netwerkleden

De aanwezige netwerkleden bevinden zich voornamelijk in familiale kring. Opvallend dit jaar is het hoge aantal geëngageerde netwerkleden, 19 bij de start van de begeleiding en 15 doorheen de begeleiding. De cijfers tonen aan dat we doorheen de begeleiding vooral extra familieleden kunnen betrekken. Het gaat voornamelijk over broers/zussen en partners.

De betrokkenheid van netwerk is uiteraard maar relatief meetbaar, het kan zijn dat het engagement voor thema's binnen de begeleiding gewijzigd is. Even goed kan het zijn dat de thema's waarvoor dat netwerk geëngageerd was geen doelstelling binnen de begeleiding meer zijn en daardoor de samenwerking gewijzigd is. Dit wil uiteraard niet zeggen dat dit netwerk voor de jongere is weggevalen.

ONDERSTEUNING DOOR NETWERKLEDEN

We kiezen er ook dit jaar voor om per thema in kaart te brengen welke ondersteuning de jongere kreeg van zijn of haar netwerk. Hierdoor kan je voor elk thema maar 1 keer je antwoord bepalen en krijgen we een betrouwbare outcome die we over de begeleidingen heen in kaart kunnen brengen. We kunnen op deze manier het werken met het netwerk en de evolutie doorheen de begeleiding concreter in kaart brengen.

Bij de start van de begeleiding zijn de netwerkleiden betrokken bij 51 thema's, doorheen de begeleiding stijgt dit aantal naar 58 thema's. Om het geheel wat overzichtelijk te houden maken we in de onderstaande tabellen een onderscheid tussen de meer praktische en inhoudelijk/emotionele thema's.

		Administratie		Financiën		Dagbesteding		Huisvesting		Huishouden		Totaal	
		Begin	Einde	Begin	Einde	Begin	Einde	Begin	Einde	Begin	Einde	Begin	Einde
Begeleider ondersteunt	Jongere	9	6	9	7	12	9	11	10	2	2	43	34
	Jongere en netwerk	3	3	5	5	2	1	5	3	1	0	16	12
Begeleider coacht	Jongere	2	4	2	3	1	4	1	2	8	7	14	20
	Jongere en netwerk	2	4	0	0	1	2	0	1	3	5	6	12
Zelfstandig	Jongere	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	1	4
	Jongere en netwerk	1	0	1	1	0	0	0	0	1	2	5	3
Geen thema in de begeleiding		0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0

Tabel 12: Praktische thema's

Het totale aantal thema's waarbij het netwerk betrokken is ligt hoog en blijft gelijk doorheen de begeleiding 27 thema's. Het netwerk blijft doorheen de begeleiding betrokken bij de thema's maar we zien wel een verschuiving van de rol van de begeleider ten opzichte van de startfase. Bij het begin van de begeleiding neemt de begeleider een actievere rol op en ondersteunt het netwerk en de jongere. Doorheen de begeleiding verschuift deze rol naar een meer coachende rol en zal de begeleider geleidelijk aan meer loslaten.

Verder stellen we vast dat de jongere doorheen de begeleiding meer thema's met coaching van de begeleider (14 vs 20) opneemt. De verschuiving gaat over de thema's heen en kan mede verklaard worden door de diensten waarmee er doorheen de begeleiding een samenwerking wordt opgezet⁴. Opvallend dit jaar is de rol van de begeleider in functie van het thema huisvesting, zowel bij de start als doorheen de begeleiding blijft dit een aanwezig thema met weinig groei naar zelfstandigheid voor de jongere en zijn netwerk.

⁴ Zie: 1.14.3 samenwerkingspartners

		Psychisch welzijn		Lichamelijk welzijn		Communicatie		Dagelijkse emoties		Contact context		Totaal	
		Begin	Einde	Begin	Einde	Begin	Einde	Begin	Einde	Begin	Einde	Begin	Einde
Begeleider ondersteunt	Jongere	7	5	3	2	8	6	7	5	3	2	28	20
	Jongere en netwerk	1	2	1	1	6	6	3	3	5	6	16	18
Begeleider coacht	Jongere	4	7	4	5	3	1	4	5	4	2	19	20
	Jongere en netwerk	1	1	0	1	0	1	1	0	3	3	5	6
Zelfstandig	Jongere	1	1	5	5	0	1	1	0	1	2	8	10
	Jongere en netwerk	1	0	1	1	0	1	0	3	1	2	3	7
Geen thema in de begeleiding		2	1	3	2	0	1	1	1	0	0	6	5

Tabel 13: inhoudelijk/emotionele thema's

Het is verrassend om vast te stellen dat het aantal thema's dat het netwerk opneemt hier hoger ligt dan bij de praktische thema's, 24 bij de start en 31 doorheen de begeleiding. Jongeren vinden het (in het algemeen) moeilijker om te praten over emotionele thema's, thema's die betrekking hebben op het netwerk dan over hun studio, huishouden of financiën. De verschuiving in de rol van de begeleider lijkt dit jaar minder uitgesproken. De bespreekbaarheid van deze thema's en vooral het steeds zoeken in de balans tussen wat we wanneer in de begeleiding bespreekbaar maken en met wie zijn hier zeker ook van belang.

ANDERE BETEKENISVOLLE NETWERKLEDEN

In tegenstelling tot de geëngageerde en betrokken netwerkleden, wordt er met deze groep niet gewerkt binnen de begeleiding. Het gaat over netwerkleden die een betekenisvolle rol/functie hebben in het leven van de jongere maar zonder dat zij betrokken worden binnen de begeleiding. De kennis van de begeleid(st)er over deze netwerkleden hangt af van het mandaat dat de begeleider van de jongere krijgt om in de begeleiding het netwerk bespreekbaar te maken. We slagen erin om doorheen de begeleiding met alle jongeren hun netwerk bespreekbaar te maken. De grootste groep blijft ook hier bestaan uit familieleden.

	Startfase	Doorheen
Moeder	3	4
Vader	3	5
Broer(s) en/of zus(sen)	6	5
Partner	2	5
Grootouder(s)	2	2
Tante's en/of nonkels	3	4
Neven/nichten	0	1
Vriend(en)/kennis(sen)	8	12
Pleegouders	0	0
Stiefvader	2	3
Stiefmoeder	0	1
Stiefbroer	0	1
Halfzus / halfbroer	3	2
Collega's	0	1
Medestudenten	0	0
Voogd	0	0
Andere	1	2
Totaal	33	48
Geen	2	0

Tabel 13: betekenisvolle netwerkleden

SAMENVATTING NETWERK

Tijdens de startfase van de begeleiding zijn er 16 jongeren waarvoor er een betrokken of geëngageerd netwerk aanwezig is. De ene jongere die geen betrokken of geëngageerd netwerk heeft, heeft wel betekenisvol netwerk die geen contact hebben met de begeleid(st)er.

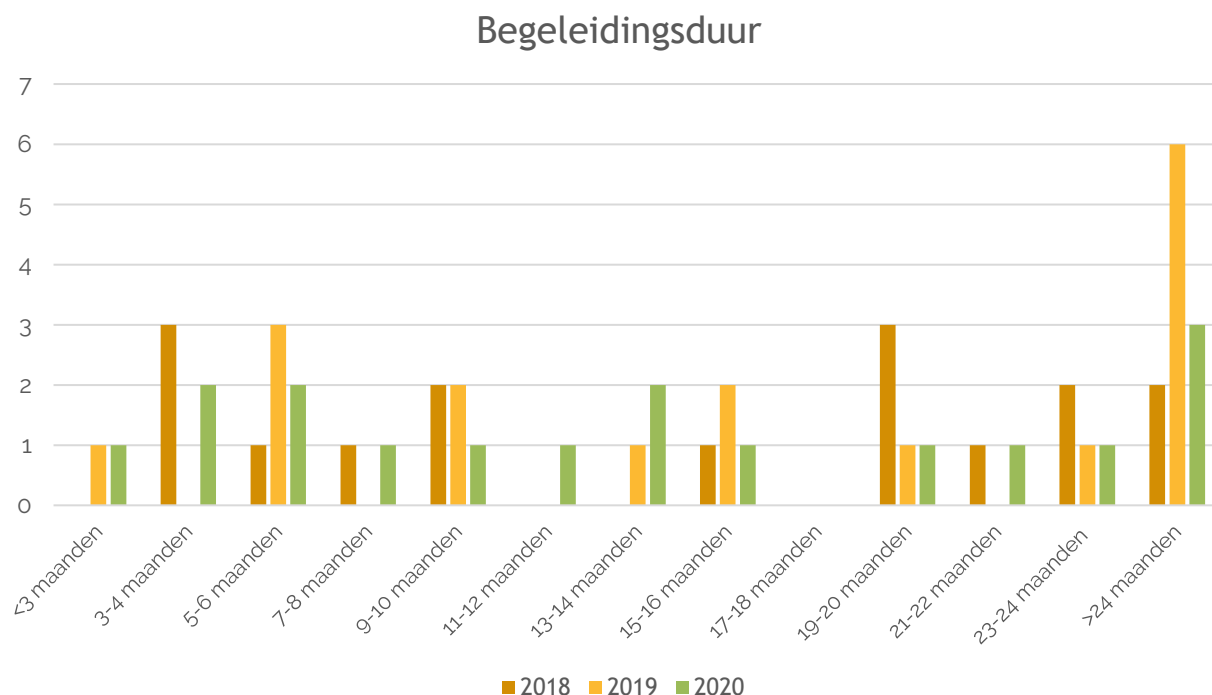
Doorheen de begeleiding geven alle jongeren aan een betrokken of geëngageerd netwerk te hebben. In tegenstelling tot vorig jaar merken we dat de rol van de begeleider wel verschuift van ondersteunend naar meer coachend maar de stap naar het volledig zelfstandig opnemen van thema's vaak groot blijft. Mogelijks

heeft dit ook te maken met de hogere focus op aanwezig netwerk en samenwerkingspartners die wij als begeleiders hebben. Waar we 15 jaar geleden vooral inzetten op het vergroten van de eigen vaardigheden van de jongere om alleen te kunnen wonen. Werken we de laatste jaren vanuit de visie dat zelfstandig wonen niet wil zeggen dat je alles alleen moet kunnen. En zetten we heel erg in op het bundelen van de krachten van de jongeren en de mensen rondom hem/haar om samen het zelfstandig wonen succesvol te maken.

2.1.4 Gegevens op het einde van de begeleiding

2.1.4.1 Begeleidingsduur

De begeleidingsduur kunnen we als volgt weergeven:

Tabel 14: Begeleidingsduur

We stellen vast dat van de 17 begeleidingen er 5 begeleidingen waren die minder dan zeven maanden duurden. Verder zijn er 6 begeleidingen die een duur tussen de 7 en 18 maanden hebben, 3 begeleidingen duurden tussen de 18 en 24 maanden en nog eens 3 begeleidingen duurden langer dan 2 jaar.

We zoomen al enkele jaren in op de extremen in de duur van een begeleiding. Dit jaar willen we de begeleidingen wat algemener onder de loop nemen en spreken we over **de zoektocht in trajecten** om wat meer uitleg bij de cijfers te geven. We willen hierin een aantal zaken combineren:

- 50% van de begeleidingen duurt ofwel heel kort – ofwel heel lang
- 50% van de jongeren woont op het einde van de begeleiding niet alleen
- 30% van de begeleidingen werd éézijdig stopgezet

2.1.4.2 Zoektocht in trajecten

We merken de laatste tijd dat we meer en meer jongeren in begeleiding krijgen waarbij het wel duidelijk is dat er een stap uit het netwerk/de voorziening nodig is maar er ook verschillende andere factoren een rol spelen in de aanmelding voor CBAW. Sommige jongeren hebben eigenlijk meer nood aan kamertraining of Kleine

Wooneenheden om met nog wat meer omkadering een eerste stap naar zelfstandigheid te zetten. Omwille van de lange wachtlijsten worden zij toch ook voor CBAW aangemeld, waar eerst plaats is wordt er dan meestal gestart omdat de nood naar verandering wel hoog is. Andere jongeren vallen overal wat door de mazen van het net, net te sterk voor het aanbod binnen VAPH, te veel verschillende problematieken voor één richting binnen psychiatrie of omwille van 18 jaar 'uitbehandeld' op de jongerenafdeling waar ze verblijven. De alternatieven zijn dan niet groot. Wij kiezen er, al dan niet na overleg, meestal wel voor om de begeleiding op te starten omdat de vraag naar het ontwikkelen van vaardigheden binnen het zelfstandig wonen meestal wel klopt. Meer en meer botsen we dan doorheen de eerste maanden van de begeleiding op drempels. Deze groep jongeren zijn dan vaak de jongeren waar we op zoek moeten gaan naar meer gepaste hulpverlening of extra ondersteuning om de kans op slagen te vergroten.

Anderzijds zien we ook een groep jongeren die met de begeleiding starten maar onderweg tot de vaststelling komen dat zelfstandig wonen voor hen toch niet de volgende stap is. Mede door ons nieuwe aanbod van een oefenstudio kunnen we hen de mogelijkheid bieden om eens te proberen hoe het zelfstandig wonen voor hen is. We kunnen hiermee vermijden dat zij toch een huurcontract aangaan en dit traject dan negatief verloopt.

Een kleinere groep jongens die de gemeenschapsinstelling verlaat is vooral op zoek naar een volgende stap om de instelling te kunnen verlaten. Zij gaan dan voor het eerste wat kan opstarten vaak zonder dat ze echt gemotiveerd zijn om een dergelijk traject aan te gaan. Dit zijn vaak de begeleidingen waarbij we na korte tijd de jongeren niet meer kunnen bereiken en we de begeleiding noodgedwongen eenzijdig stop zetten.

Zoals hierboven reeds vermeldt kunnen we een aantal opvallende cijfers uit de registratie van dit jaar koppelen aan de steeds groter wordende zoektocht in trajecten.

We starten met een overzicht van de begeleidingsduur en de reden van stopzetting van de begeleiding. In onderstaande tabel zoomen we in op de kortst – en langdurigste begeleidingen.

	7 – 21 maanden	< 7	>22 maanden
De doelen werden voldoende bereikt	1	0	5
Doorverwijzing naar een andere dienst	2	1	0
Niet langer de vraag naar zelfstandig wonen	1	2	0
Eenzijdige stopzetting	3	2	0
Totaal	7	5	5

Tabel 15: duur begeleiding – reden van einde

Voor de begeleidingen die < 7 maanden duurden valt op dat geen enkele begeleiding werd afgerond omdat de doelen voldoende bereikt werden. De jongere die werd doorverwezen naar een andere dienst startte een CBAW begeleiding in de regio Brussel. Een andere jongere dacht klaar te zijn voor een volgende stap maar al snel bleek dat alle stappen richting zelfstandigheid erg moeilijk waren, er werd gekozen om eerst een traject op de oefenstudio op te starten hieruit bleek dat ze nog even wou wachten met haar stap naar zelfstandigheid. Eén jongere woonde zelfstandig bij de start van de begeleiding maar had na een paar maanden het gevoel de begeleiding niet langer nodig te hebben. De andere 3 jongeren hun traject werd minder positief afgerond, 2 jongeren verdwenen van onze radar. Na vele pogingen tot contact en uitnodigingen ivf overleg over het al dan niet verder zetten van de begeleiding waren we genooddaakt de begeleidingen stop te zetten.

Bij de langdurige begeleidingen merken we dat de volledige groep de begeleiding op een positieve manier kon afronden. Omdat we nu een paar jaar met uitschieters in deze groep zitten moeten we onze kijk op deze begeleidingen misschien wat aanpassen. We kunnen ons nu dus afvragen of de duur van deze begeleiding misschien niet gewoon nodig is om een stabiel traject naar zelfstandigheid uit te werken, alle 5 de jongeren

wonen op het einde van de begeleiding ook nog zelfstandig. In deze begeleidingen werd ook veel samen gewerkt met andere diensten en partners.

Van de 17 trajecten zijn er slechts 6 trajecten waar werd aangegeven dat de doelen voldoende bereikt zijn op het einde van de begeleiding. Dit wil zeggen ook van de begeleidingen met een meer 'gemiddelde' begeleidingsduur slechts 1 begeleiding werd afgerond met doelen die voldoende bereikt werden.

Twee andere trajecten werden afgerond met een doorverwijzing naar een andere dienst. Beide jongeren hadden meer nood aan ondersteuning en omkadering in hun traject zelfstandig wonen. Eén jongere kon effectief opstarten binnen een voorziening met kleine wooneenheden, een andere jongere werd aangemeld voor begeleid wonen vanuit het VAPH maar kon er omwille van de lange wachttijd nog niet opstarten.

De begeleiding van nog eens 3 jongeren werd eenzijdig stopgezet. Eén jongere omwille van onbereikbaarheid en het uitgeput zijn van onze mogelijkheden in de zoektocht naar een stabiele woonvorm en contact. De andere 2 niet omwille van onbereikbaarheid zoals bij de kortdurende begeleidingen maar eerder vanuit het ontoereikend zijn van onze hulpverlening. Beiden hadden een zware psychiatrische problematiek waardoor we zelfs met een tandembegeleiding⁵ niet toekwamen aan het ontwikkelen van vaardigheden maar van de ene crisis in de andere gingen. Eentje van hen werd doorverwezen naar een psychiatrische opname. Voor beide jongeren waren onze mogelijkheden na lang zoeken uitgeput.

2.1.4.3 Samenwerkingspartners

We verdelen onze samenwerkingspartners in 2 groepen. Enerzijds de diensten waarmee we in functie van de doelen van de jongeren samen werken omdat zij een aanbod of expertise hebben. Anderzijds de hulpverlening waarmee er een tandembegeleiding werd opgezet. Het gaat om intensieve trajecten waarbij de jongere wekelijks contacten heeft met beide begeleiders.

Diensten

Het OCMW blijft tijdens de begeleiding de dienst waar het meest mee wordt samengewerkt. Ten opzicht van vorig jaar lijkt er een sterke daling in de samenwerking met andere diensten. Wanneer we kijken naar de 13 begeleidingen waarvoor er samenwerking is geweest blijft het gemiddeld aantal betrokken diensten echter 6. Er zijn 4 begeleidingen waarvoor er geen samenwerking met andere diensten werd opgegeven, het gaat om begeleidingen waarbij het traject voortijdig werd doorverwezen of stopgezet. De diensten met een expertise rond daginvulling blijven ook erg aanwezig als samenwerkingspartners. Dit kwam reeds aan bod in het onderdeel 1.1.3.2 dagbesteding.

⁵ Zie: 1.1.4.3 samenwerkingspartners

	2019	2020
School	11	5
CLB	4	2
Huisarts	3	2
Psychiater	2	2
Ziekenhuis	5	2
Sociale huisvestingsmaatschappij	7	3
Huisbaas	10	6
Advocaat	0	2
Bank	12	2
Kinderbijslag	7	5
Mutualiteit	7	3
VDAB	11	5
Syntra	1	0
Tewerkstellingsproject	3	1
OCMW	13	9
Hulpverlening BJB	3	4
JAC	2	2
Alternatieve maatregelen	0	1
Andere	9	8
Totaal	110	64

Tabel 15: Samenwerkingspartners tijdens de begeleiding

Tandembegeleidingen

Voor 6 jongeren (36%) liep er doorheen de begeleiding een tandembegeleiding. We noemen dit zo omdat het over 2 hulpverleningsdiensten gaat die hun aanbod in een begeleiding combineren om de jongere inhoudelijk gepaste hulp te kunnen bieden. Het gaat om intensieve trajecten waarbij de jongere wekelijks contacten heeft met beide begeleiders. De inhoud van de trajecten wordt op elkaar afgestemd aan de hand van overlegmomenten.

Er zijn 3 jongeren waarbij er de eerste 3 maanden van de begeleiding een dubbel begeleiding lopende was in functie van een vlotte overdracht. Het doel van deze tandembegeleidingen is vooral het vermijden van een gat tussen 2 vormen van hulpverlening. Het gaat hier om 2 jongeren die een contextbegeleiding in hun thuissituatie hadden en van hieruit gestart zijn met hun CBAW. Een andere jongere woonde op kamertraining in een voorziening Bijzondere jeugdzorg, hier staat een dubbele begeleiding ook in functie van de zoektocht naar een andere verblijfplaats en uitstroom uit de instelling. De termijn voor deze dubbele begeleidingen is maximum 3 maanden.

Voor de 3 andere jongeren gaat het om een tandembegeleiding doorheen de begeleiding en in functie van noden van de jongere. Zo verbleven er 2 jongeren in het Brughuis waar ze extra ondersteuning krijgen ivf dagdagelijkse taken in het zelfstandig wonen. Zij hadden nood aan deze tussenfase bij wijze van oefening en opbouw van hun vaardigheden. Voor één van hen kwam het alleen wonen te vroeg en werd er gekozen voor een behandelopname in de psychiatrie. De laatste jongere had gedurende haar hele begeleiding een tandembegeleiding met een voorziening binnen het agentschap voor personen met een handicap. Haar

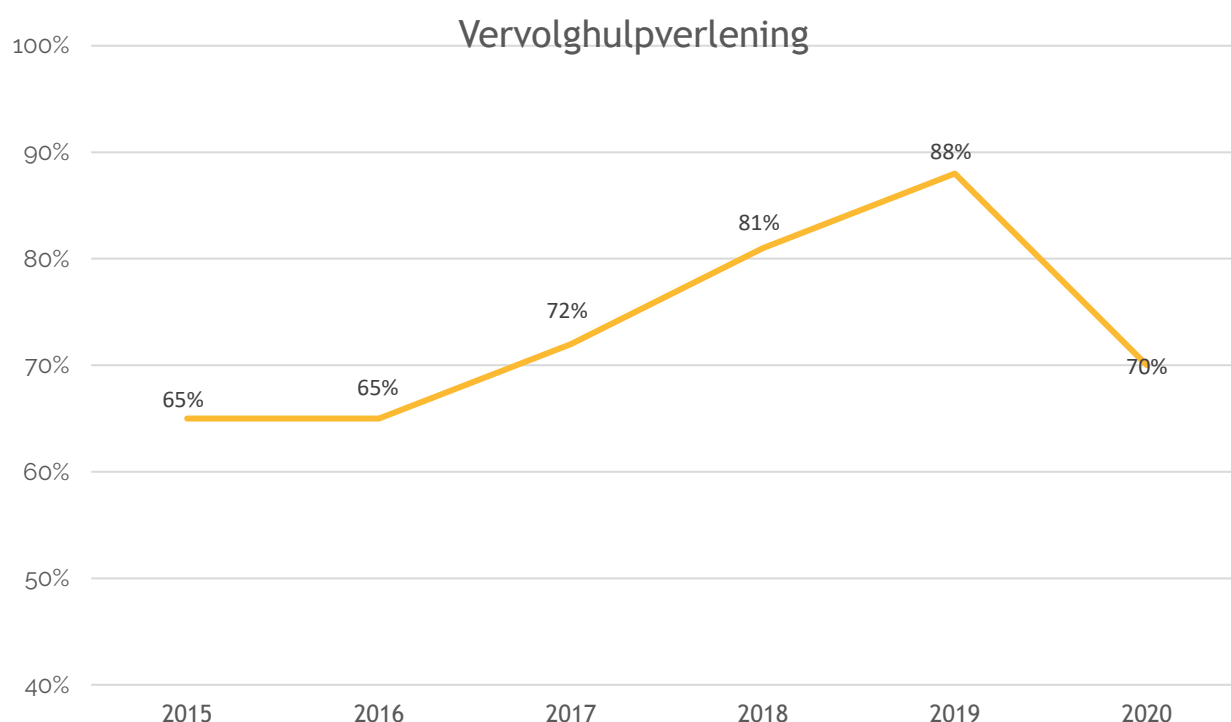
begeleiding kaderde vooral in een zoektocht naar welke hulp toereikend zou zijn voor haar complexe problematiek. De termijn van deze tandembegeleidingen kan erg variëren naar gelang de noden van de jongeren.

	Maanden tandem
Contextbegeleiding jongere 1	3
Contextbegeleiding jongere 2	3
Voorziening BJB	3
Brughuis jongere 1	5
Brughuis jongere 2	5
Voorziening VAPH	8

Tabel 16: tandembegeleidingen

2.1.4.4 Vervolghulpverlening

Dit jaar werden 12 jongeren (70%) doorverwezen naar vervolghulpverlening. Op de grafiek kunnen we vaststellen dat dit voor het eerst sinds lang weer een daling is. Een verklaring kan gevonden worden bij de aard van trajecten zoals hierboven besproken. Jongeren die plots onbereikbaar zijn kan je moeilijk doorverwijzen naar vervolghulpverlening. Hiernaast zijn er 3 jongeren die, samen met hun netwerk, echt hun weg gevonden hebben zonder verdere nood aan vervolghulpverlening.

Verder willen we ons ervan bewust zijn dat we deze registratie bij het stoppen van de begeleiding invullen. We stellen vast dat sommige jongeren enkele weken/maanden na de stop van hun traject terug contact zoeken ifv vragen. Naast het doorverwijzen naar vervolghulpverlening bieden we zelf ook een periode van nazorg aan. Voor 12 jongeren werden er concrete afspraken gemaakt over verdere contacten met de begeleider in de weken/maanden na de begeleiding. Tijdens deze periode van nazorg ligt de focus vooral op

het ondersteunen van de jongeren en zijn netwerk om zonder de begeleider antwoorden op vragen of problemen te vinden. In functie van een doorverwijzing kan het ook zijn dat we nog mee gaan op gesprekken om een warme overdracht en continuïteit te creëren. Het valt ons op dat we in deze periode van nazorg steeds vaker vragen krijgen van de jongeren die in hun traject eigenlijk minder begeleidbaar/bereikbaar waren.

2.2 Inhoudelijke reflectie

"En? Welk thema zullen we dit jaar bespreken in het jaarverslag?" We keken elkaar aan (in hoeverre dat mogelijk is in een videocall) en haalden onze schouders op: "Corona?! Of is dat te cliché?".

Corona mag dan een (te) veel besproken thema zijn in 2020. We kunnen er niet omheen en leek het ons interessant om het recht in de ogen te kijken. Er zijn eindeloos veel zaken waar we omwille van corona over kunnen klagen, maar als we goed kijken, hebben we eveneens heel wat uit corona geleerd en hier willen we in deze tekst graag de focus op leggen.

Geïnspireerd op het artikel 'Tien lessen uit de coronacrisis' (Maeyer, Dewaele, & Magerman, 2020) schreven we de vijf lessen die ons vanuit de CBAW-werking het meest bijblijven.

Les 1: Balanceer tussen gezondheid en welzijn

Coronamaatregelen werden opgelegd vanuit de overheid met als doel om de fysieke gezondheid van de bevolking te beschermen. Meer en meer klinken er stemmen die oproepen om ook de mentale gezondheid mee in overweging te nemen bij het bepalen van de maatregelen.

Het doet denken aan een vaak voorkomende instinctieve reactie bij ouders: het kind onder een glazen stolp zetten, zodat ze zeker veilig zijn en daarbij in eerste instantie compleet blind zijn voor alle levensnoodzakelijke behoeften die je daarbij in het gedrang brengt, waaronder welzijn en ontplooiingskansen.

Daarbij is het belangrijk dat (zowel ouders als) de overheid na de begrijpelijke instinctieve, beschermende reactie de tijd nemen om tot een heldere, rustige staat te komen en van daaruit een meer genuanceerde, weloverwogen strategie te kiezen.

De perfecte strategie zal niet bestaan, maar het is wel noodzakelijk het welzijn mee in overweging te nemen.

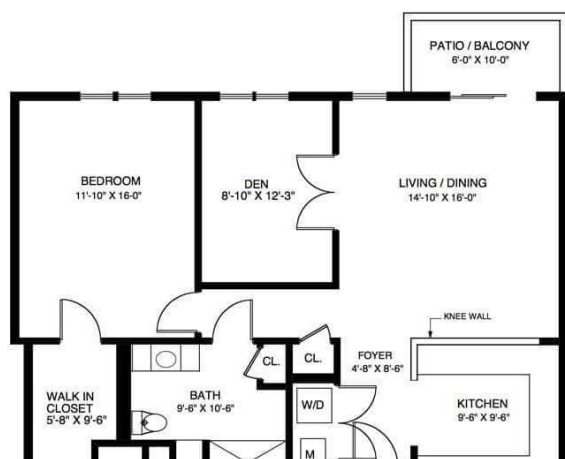
Ook wij als organisatie zien en voelen de impact van de maatregelen op het welzijn van zowel jongeren als begeleiders.

In de eerste lockdownperiode viel er heel veel stil. Het werd ons net in deze periode van angst en eenzaamheid heel moeilijk gemaakt om present te zijn voor onze jongeren. Dit blijkt haaks te staan op de essentie van onze hulpverlening. Een, voor iedere jongere op maat gemaakt, evenwicht tussen afstand en nabijheid is cruciaal voor het ondersteunen van jongeren richting zelfstandigheid. Voor elke jongere ga je afwegen hoeveel afstand en nabijheid er nodig is om de ideale context te scheppen voor groei op dit specifieke moment. Tijdens de lockdown werd de afstand grotendeels vastgelegd en dit maakte het zoeken naar evenwicht een heel pak moeilijker.

Jongeren die actief een traject liepen, waren teleurgesteld omdat hun traject stil viel. Jongeren die moeite hadden om perspectief te zien en het juiste traject te vinden, geraakten nog meer gedemotiveerd. Andere jongeren waren dan weer opgelucht dat de sociale druk en verwachtingen even weg vielen.

Looking at the map for some weekend travel ideas.

Batterijen opladen in het weekend werd een uitdaging.

Begeleiders moesten ineens van thuis uit werken. Op afstand van de jongeren, maar ook op afstand van de collega's.

Het belang van nabijheid van collega's en zelfs de eindeloze babbels die soms het werk lijken te verhinderen, werden pijnlijk duidelijk. Plots moesten we de spontane verbinding met collega's missen. Een mindere dag werd niet meer opgemerkt, een vraag stellen kwam niet meer spontaan, aanvoelen of iemand tijd en ruimte heeft om even te luisteren werd onmogelijk. Er ontstond een gevoelsmatige shift van een gedragen verantwoordelijkheid van begeleidingen vanuit het team, naar volledige, individuele verantwoordelijkheid van eigen begeleidingen.

De combinatie van zorgen rond corona, zorgen rond jongeren en het gebrek aan verbinding zijn allerm minst ideaal. Als organisatie hebben we weinig impact op de maatregelen die door de overheid worden opgelegd. Vanuit het beleid van Amber voelden we de inspanning om ondanks de wisselende maatregelen steeds zo veel mogelijk duidelijkheid te bieden aan zowel begeleiders als jongeren. Vanuit het team gingen we binnen het kader van de maatregelen zo creatief en flexibel mogelijk aan de slag om op onze eigen manier de balans te vinden tussen fysieke veiligheid en welzijn. Batterijen opladen in het weekend werd een uitdaging.

Les 2: Creatief en flexibel aan de slag gaan

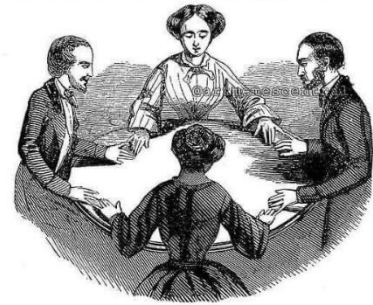
De klassieke huisbezoeken moesten een andere invulling krijgen: van huisbezoek naar wandeling en fietstochtjes, van kookactiviteit naar maaltijdlevering, van praten over gamen naar samen online spelletjes spelen,... Zowel de grenzen van de begeleiders als die van de jongeren werden verlegd. Wie had ooit gedacht dat we zouden fietsen van Korbeek-Lo tot Tienen om een leuke fietstocht te hebben met één van onze gasten? We leerden de jongeren anders kennen en soms namen ze de leiding en zorg over tijdens de fietstochtjes en wandelingen.

Als begeleiders misten we de momenten en de spontane babbels op het (vernieuwde) bureau. Ook hier gingen we creatief op zoek naar een manier om in te zetten op verbinding. Om de verbinding niet te verliezen hebben we wandelmomentjes vastgelegd. Daarnaast werd er een videocall opgezet terwijl er bijvoorbeeld administratief werk werd verzet. Hierdoor konden er ervaringen gedeeld worden en kwamen spontane babbels opnieuw op gang.

Les 3: Online hulp gepast inzetten

De online meetings en huisbezoeken kunnen we eigenlijk vergelijken met de vroegere seances. 'Kunnen jullie me horen?', 'Collega ben je daar?', 'Er wilt iemand bij ons komen'. Na een tijdje lukte het beter en horen we nog maar af en toe 'Je microfoon staat niet aan'.

Zoom meetings are just modern seances

"There's someone who wants to join us."
 "Elizabeth, are you there?"
 "We can't hear you."
 "Can you hear us?"

De online meetings hebben zo hun voor- en nadelen. Een overleg met verschillende diensten en personen kan sneller gepland worden en bespaart tijd. Mensen die fysiek niet aanwezig kunnen zijn, kunnen toch online aansluiten.

Om te kunnen deelnemen aan een online huisbezoek, heb je natuurlijk een computer of smartphone nodig en niet te vergeten een goede internetverbinding. VZW Amber, in samenwerking met andere diensten, heeft gezocht naar laptops en deze uitgedeeld aan gezinnen en jongeren die er geen of te weinig hadden. We hebben de meerwaarde ontdekt van online huisbezoeken: een korte videocall om iets administratief in orde te brengen, een zieke jongere toch nog eventjes kunnen horen en zien... Een aandachtspunt is echter niet te veel online bereikbaar te zijn zodat jongeren zelf voldoende blijven zoeken naar mogelijkheden en antwoorden en dat grenzen van de begeleiders bewaard kunnen blijven. Daarnaast mogen online huisbezoeken zeker niet de norm worden, maar eerder iets aanvullend op de live huisbezoeken.

Les 4: De illusie van gelijkheid

In het jaar 2020 hoorden we wel vaker eens de uitspraak: 'het is lastig voor iedereen'. De Corona crisis hakt er bij sommige jongeren echter feller in dan bij andere. Zo zagen bijvoorbeeld veel jongeren de inkomsten uit hun broodnodige studentenjob plots wegvallen, zonder enige financiële compensatie. Dit maakt niet zelden het verschil tussen (relatief) aanvaardbaar leven en zich zorgen maken over de rekeningen die betaald moeten worden.

Sommige jongeren zijn genooddaakt hun dagen te vullen met pogingen om diensten te bereiken via telefoon/mail/chat... om na te gaan of ze al dan niet recht hebben op een financiële tussenkomst. Dit met beperkt beltegoed, een internetverbinding die niet voldoet en een aftandse laptop die het merendeel van de dag bezig is met 'updaten', om dan uiteindelijk deze financiële compensatie te moeten gebruiken voor... meer beltegoed en een internetverbinding die niet 256 keer per dag vastloopt.

Ook op vlak van toegankelijke zorg bestaat er een illusie van gelijkheid. Alle jongeren hebben recht op zorg, maar vaak moet je bijna helderziend zijn om de weg te vinden binnen het doolhof van mogelijkheden of een netwerk hebben die de weg wijst. Daarnaast hebben jongeren een hele rugzak vol draagkracht en geduld nodig om alle formulieren in te vullen en op tijd bij de juiste dienst te bezorgen. Deze rugzak met draagkracht die bij sommige jongeren tijdens hun leven al stevig op de proef werd gesteld, is in tijden van corona iets minder vol. Regelmatig raakt de draagkracht halverwege de doolhof op en zien jongeren geen andere mogelijkheid meer dan ter plekke te gaan zitten.

We mogen en moeten zelfredzaamheid bij jongeren aanmoedigen, maar we mogen het niet zomaar verwachten. Jongeren zijn niet ineens 'hocuspocus' vanzelf zelfstandig. Het is als een zaadje dat met de gepaste zorg uitgroeit tot een plantje. Voor kwetsbare jongeren en hun netwerk, die ergens in het doolhof op de grond zijn gaan zitten, is het belangrijk dat we vanuit de zorg de hand toereiken. Zodat zij ook vol zelfvertrouwen kunnen groeien in hun zelfredzaamheid.

'Zorg is een recht, zelfredzaamheid een streefdoel dat maar bereikt wordt door sterk in te zetten op het eerste.' (Maeyer, Dewaele, & Magerman, 2020)

Les 5: Wat is 'normaal'?

Voor de ene jongere was de lockdown een ramp voor de andere jongere was de lockdown net een zegen. Zo viel bijvoorbeeld de sociale druk om af te spreken met vrienden, om toch maar niet uit de boot te vallen, weg. De druk om buiten te komen, aanwezig te zijn op afspraken, iets van je leven te 'moeten' maken... ebde even weg. Voor hen was deze periode soms een verademing waarbij ze de tijd kregen, om zonder druk, na te denken over wat ze echt willen bereiken.

Sommige jongeren werden plots verplicht te doen waar zij al ervaringsdeskundige in waren: 'in hun kot blijven'. Hun 'abnormaal' gedrag werd plots de norm. Hoe vaak hoorden we rondom ons niet 'onthaasten', 'tijd maken voor wat echt telt'... Maar ook 'ik voel mij eenzaam' en 'dit houd ik niet vol'... Bijgevolg werd er soms meer empathisch naar eenzaamheid en psychische kwetsbaarheid gekeken.

Laat het een kans zijn om de kloof tussen 'normaal' en 'abnormaal' te doen vervagen of ons zelfs bewust te worden van de beperkte waarde van het woord 'normaal'. Iemand met 7 hobby's, een boeiende job en 96685 likes op Instagram kan soms eenzamer zijn dan iemand die nog steeds op zoek is naar wat hij nu echt met het leven wil aanvangen en wiens hobby zich beperkt tot het kijken naar een boom die groeit.

Al bij al kunnen we zeggen dat we dit jaar weer een stukje bewuster zijn geworden. Eigenlijk werd vooral oude kennis ineens extra duidelijk of opgefrist zoals het belang om steeds het volledige plaatje te zien en ons niet te verliezen in één aspect (dit geldt niet enkel voor gezondheid en welzijn), de vele mogelijkheden van onze moderne media, onze eindeloze mogelijkheid tot creativiteit en de illusie van gelijkheid waar we ons (als CBAW-team maar ook als samenleving) vaak in begeven en het onzinnige van het woord 'normaal'.

3 Contextbegeleiding

Contextbegeleiding (CB) richt zich op gezinnen met kinderen van 0 tot 25 jaar die moeilijkheden ervaren op vlak van opvoeding, moeilijk gedrag van de kinderen of communicatie in het gezin. Deze problemen zijn vaak verweven met moeilijkheden op andere domeinen zoals financieel, huisvesting, relationeel, sociaal... Amber vzw biedt de gezinnen ondersteuning bij het realiseren van verandering op vlak van eigen of maatschappelijk opgelegde opvoedingsdoelen. Hierbij werken we vraaggericht, gezinsgericht, oplossingsgericht en emancipatorisch zodat we de gezinnen kunnen versterken in hun eigen kunnen.

Afhankelijk van de concrete hulpvraag en benodigde intensiteit van de begeleiding onderscheiden we volgende modules:

- Breedsporige contextbegeleiding (CB),
- Laagintensieve contextbegeleiding (CB25),
- Kortdurende intensieve contextbegeleiding (CBi).

3.1 **Aanmeldingen en bezetting**

3.1.1 **Aanmeldingen, instroommogelijkheden en wachtlijsten**

Sinds de start van de Integrale Jeugdhulp in 2015 wordt er een onderscheid gemaakt tussen rechtstreeks toegankelijke hulpverlening (RTH) en niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening (NRTH). Om aanspraak te kunnen maken op hulpverlening van het niet-rechtstreeks aanbod is er een toegangsticket nodig van de Integrale Toegangspoort. Voor contextbegeleiding betekent dit dat de modules CB en CB25 binnen het rechtstreeks toegankelijk aanbod gesitueerd zijn en CBI binnen het niet-rechtstreeks aanbod.

Afhankelijk van de module hebben we verschillende wachtlijsten en instroommogelijkheden:

Voor CB en CB25: (RTH)

- Wachtlijst kortdurende contextbegeleiding (CB25) voor aanmeldingen door gezinnen, de brede instap en het Vertrouwenscentrum (VK)
- Wachtlijst breedsporige contextbegeleiding (CB) voor aanmeldingen door gezinnen, de brede instap en het VK.
- Intern Aanmeldpunt voor aanmeldingen via Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) en Sociale Dienst Jeugdrechtsbank (SDJ), zij beheren intern hun 2 wachtlijsten voor de kortdurende en breedsporige contextbegeleiding.
- Uitbreiding voor instroom vanuit het samenwerkingsverband Jeugdhulp Hageland: 3 modules contextbegeleiding (CB of CB25) en 1 traject Conflicthantering dat ingezet kan worden voor gezinnen die een traject aan het lopen zijn in Jeugdhulp Hageland. Een nieuw gezin uit Jeugdhulp Hageland kan instromen wanneer een andere begeleiding vanuit Hageland wordt afgerond.

Bij een open plaats voor CB of CB25 laten we afwisselend een gezin opstarten van de wachtlijst van de brede instap en van het Intern Aanmeldpunt met als belangrijkste criterium de wachttijd van het gezin.

In 2020 blijft de wachttijd voor de **breedsporige contextbegeleiding** stijgen. Voor gezinnen die instromen via de Brede Instap is de wachttijd gemiddeld 2 jaar en 8 maanden (instroom van Jeugdhulp Hageland eruit gehaald). Voor gezinnen die via het Intern Aanmeldpunt instroomden bedraagt de wachttijd gemiddeld 2 jaar en 3 maanden voor niet-priors, 6 maanden voor priors. Opvallend in 2020 was dat 6 van de 8 opstarters priors waren.

De wachttijd voor gezinnen voor de module **CB25** via de Brede Instap is gemiddeld 11 maanden in 2020. Gezinnen die instromen via Intern Aanmeldpunt wachtten gemiddeld 8 maanden.

Voor CBI: (NRTH)

Gezien CBI een aanbod is binnen de niet-rechtstreekse hulpverlening worden deze aanmeldingen beheerd door de Integrale Toegangspoort dmv het digitaal systeem INSISTO. De aanmelders kunnen een A-document indienen bij de Poort en na positief advies voor de gevraagde hulpverlening komt een gezin op de wachtlijst van de dienst met het gewenste aanbod. Van zodra wij een open plaats hebben, nemen wij contact op met de aanmelder en het gezin bovenaan de wachtlijst. In 2020 wachtten de opgestarte gezinnen gemiddeld 2,5 maanden op begeleiding. Veel gezinnen zijn snel kunnen opstarten omdat er in het begin van 2020 weinig wachtende gezinnen op onze wachtlijst stonden.

CBi is niet-rechtstreeks toegankelijk, wat maakt dat instroom vanuit Jeugdhulp Hageland niet mogelijk is voor deze module.

3.1.2 **Bezetting en contacturen**

CB	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bezetting	99,13%	94,20%	103,8%	103,2%	110,4%	107,5%
Contacturen	82,75%	91%	85%	81,5%	89%	79,4%

Tabel: Bezetting en contacturen

Dit jaar was de bezetting van het CB-team gemiddeld 107,5%. Vooral voor de breedsporige contextbegeleiding haalden we een hoge bezetting (gemiddeld 158%). Een verklaring hiervoor blijft de uitbreiding van de modules voor Jeugdhulp Hageland, waarvoor we een bezetting van 100% krijgen. Daarnaast bekijken we nog steeds we de caseload van een begeleidster meer op basis van de intensiteit van de begeleidingen dan op basis van het aantal begeleidingen. Dit maakt dat er soms meer (zij het lager intensieve) begeleidingen lopen op eenzelfde moment. Het team zet ook actief in op het snel invullen van vrijgekomen begeleidingsplaatsen waardoor de bezetting ingevuld blijft. Door corona kwam soms ook extra ruimte vrij, waardoor een tijdelijk begeleiding voor sommige gezinnen kon aangeboden worden. Wat betreft het percentage contacturen, merken we dat we in 2020 ons streefdoel van 80% net niet halen. Dit kan perfect verklaard worden vanuit corona, waarbij huisbezoeken lange tijd niet of enkel in nood konden doorgaan. Er werd door onze begeleiders creatief gezocht naar alternatieve manieren om contacten te laten doorgaan, zoals stoepbezoeken, wandelingen, digitale contacten. Echter voor sommige gezinnen maakt dit de drempel groter en wordt het halen van contacten moeilijker. Vooral in het laatste kwartaal zien we een daling van de cijfers. We kunnen dit vermoedelijk verklaren vanuit 'coronamoeheid' en het seizoen waardoor de drempel verhoogde voor wandelingen of buitencontacten.

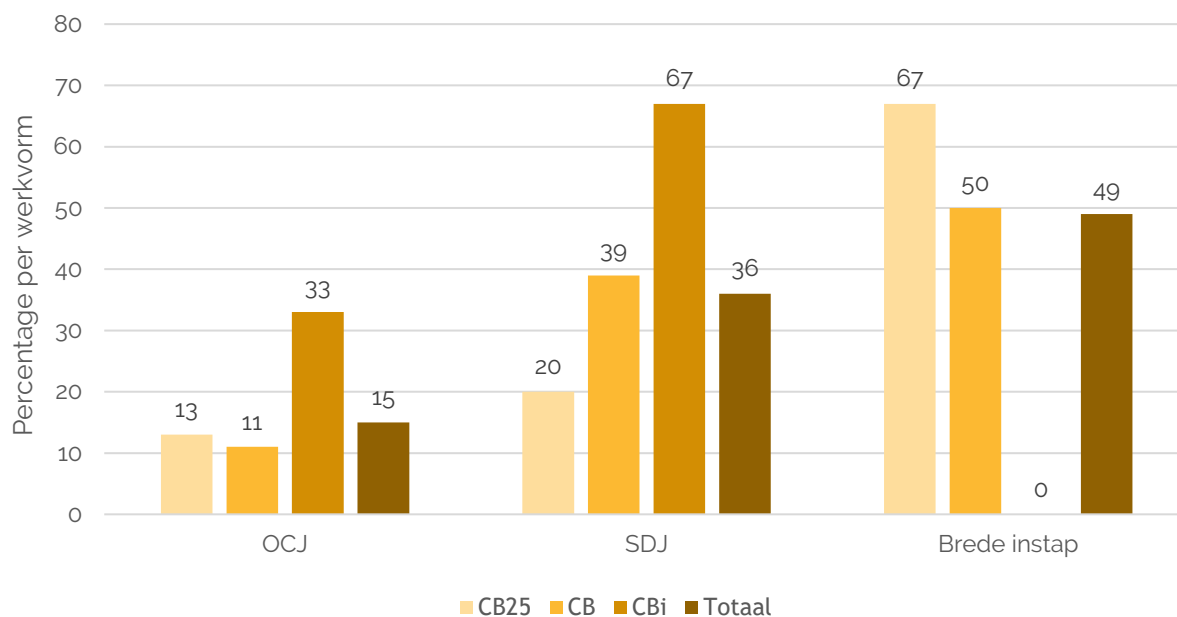
3.2 **Jaaroverzicht van de begeleide gezinnen**

In 2020 zijn 41 gezinnen gestart en 39 gezinnen gestopt. We stopten in 2020 15 CB25, 18 CB en 6 CBI begeleidingen. Na de afronding van de begeleiding vullen onze begeleiders een registratiedocument in. De gegevens die we verkregen uit deze documenten worden hieronder besproken.

3.2.1 **De aanmelder**

Gezinnen kunnen op twee manieren worden aangemeld op onze dienst. Enerzijds via de 'brede instap', waarbij de gezinnen (of de verwijzers) zich rechtstreeks bij onze dienst aanmelden. Anderzijds via het 'intern aanmeldpunt', de wachtlijst voor gezinnen die een consulent hebben vanuit het OCJ of SDJ. Bij de opstart hanteren we voor de werkvormen CB en CB25 een ritssysteem, waarbij we beurtelings een aanmelding van de 'brede instap' en van het 'intern aanmeldpunt' opstarten.

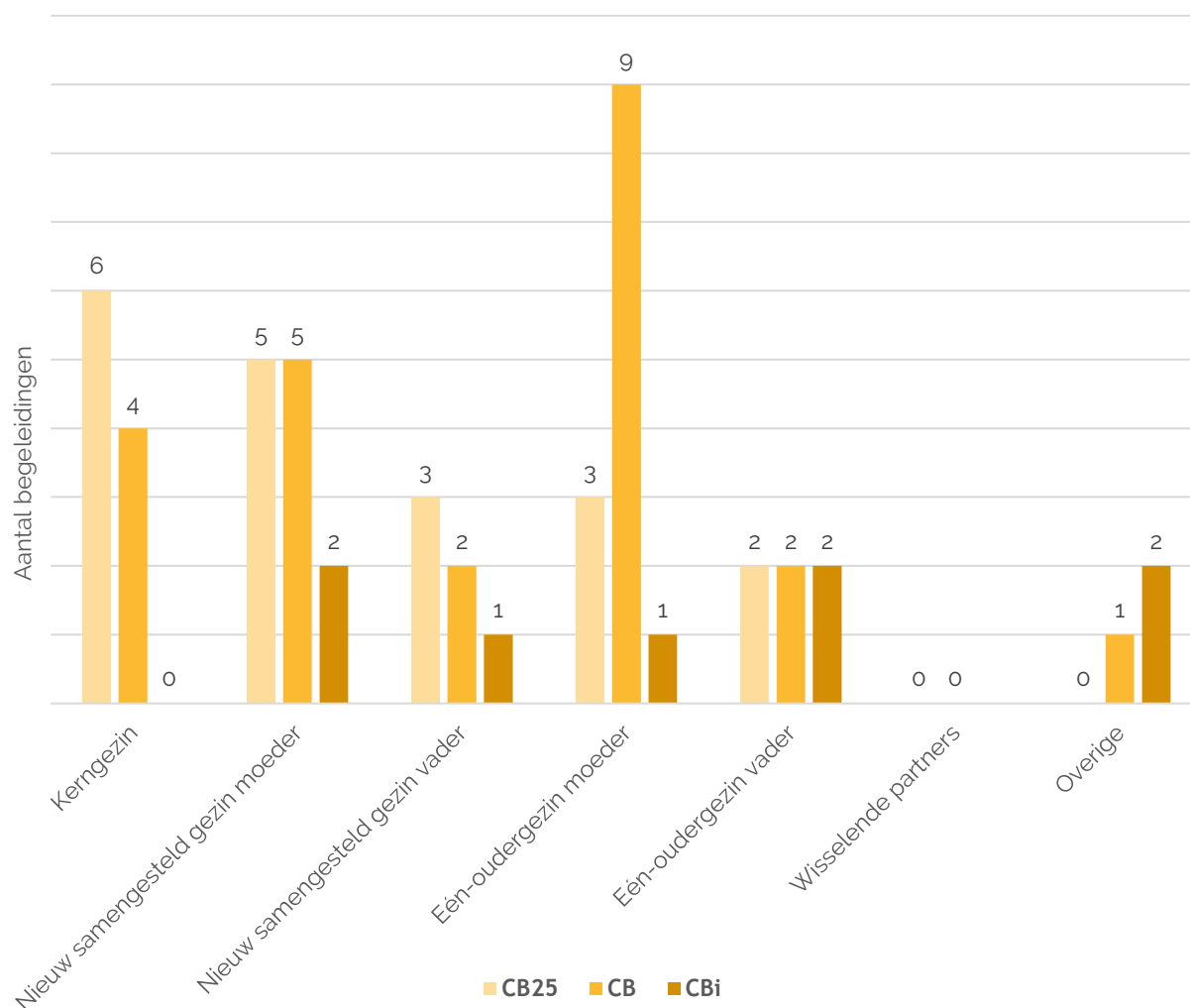
Alle aanmeldingen voor CBI gebeuren via de integrale toegangspoort, aangezien dit een intensievere werkvorm betreft. Ook hierbij bekijken we of het gezin al dan niet door een consulent werd verwezen naar onze dienst.

Grafiek: Identificatie aanmelder

- Als gevolg van het ritssysteem zien we, over de verschillende werkvormen heen, een evenwicht tussen het aantal begeleidingen die aangemeld werden door de brede instap en door de consulenten.
- Voor CBI merken we dat we in 2020 enkel begeleidingen hebben afgerond waarbij de aanmelding gebeurde door een consulent. We schrijven dit echter toe aan toeval, gezien de kleine groep waar we over spreken (6 afgeronde begeleidingen). We verwachten in 2021 een grotere groep afrondingen waarbij de aanmelding gebeurde via de brede instap.

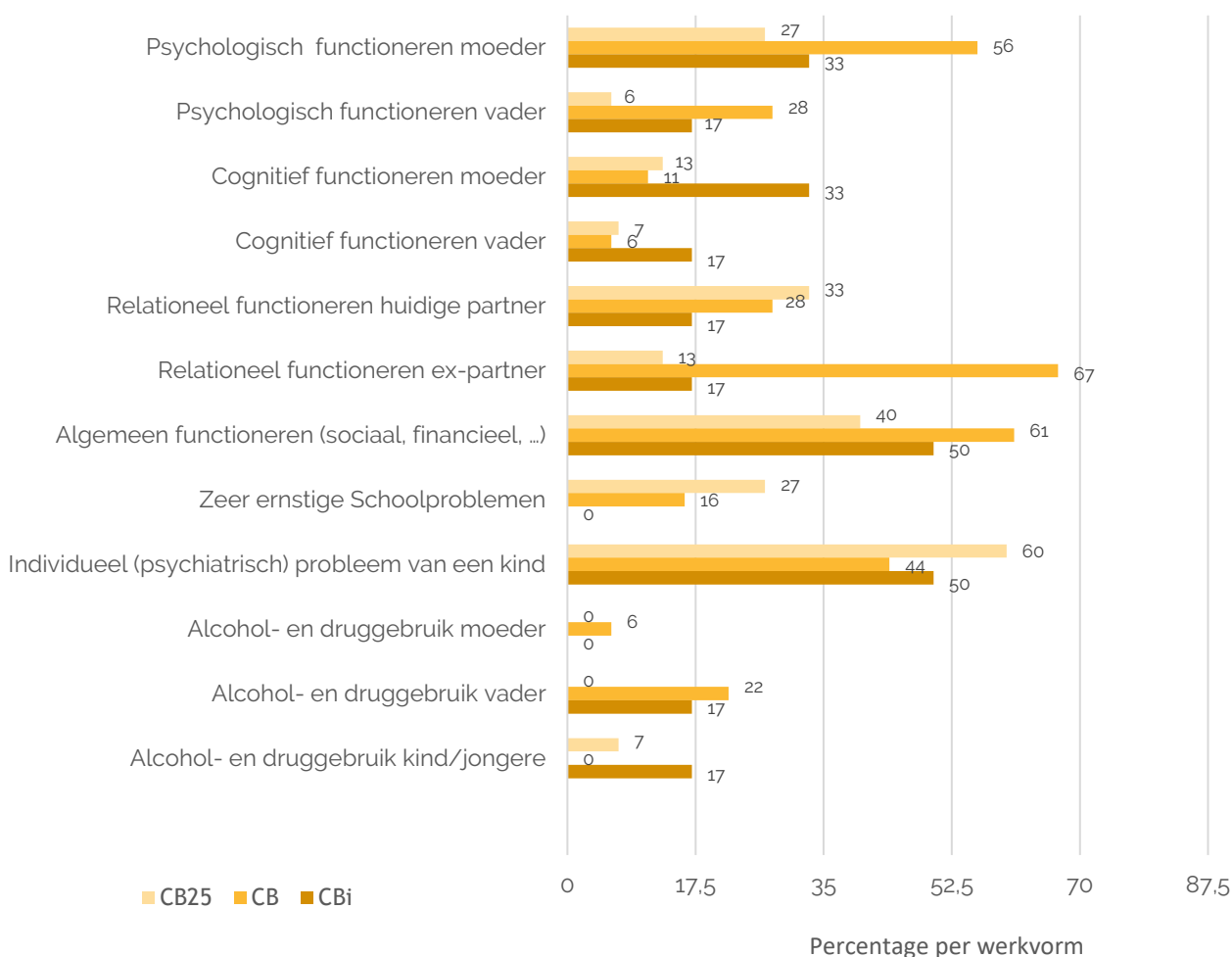
3.2.2 Het cliëntsysteem

Grafiek: Gezinssamenstelling

- In 2020 werden er 39 begeleidingen afgerond waarbij het ging om 10 kerngezinnen, 18 nieuw samengestelde gezinnen, 19 één-oudergezinnen en 3 andere gezinssamenstellingen. In totaal hebben we dus 50 gezinssystemen begeleid. We merken dus op dat we regelmatig meerdere gezinssystemen begeleiden in één begeleiding, waarbij het vaak gaat op gescheiden ouders.
- Jaarlijks merken we op dat begeleidingen in één-oudergezinnen of nieuw samengestelde gezinnen in de context van de moeder goed gerepresenteerd zijn t.o.v. de één-oudergezinnen of nieuw samengestelde gezinnen in de context van de vader.

In veel van onze begeleidingen merken we dat er naast problemen op vlak van opvoeding ook nog andere problemen aanwezig zijn in de gezinnen. In de modules CB en CBi kunnen deze vragen op vlak van andere levensdomeinen ook worden meegenomen als begeleidingsdoelen. Binnen de CB25-module nemen we deze doelen niet op. We verwachten hier immers dat de gezinnen één of meerdere specifieke opvoedingsvragen stellen, waarbij er zich op andere levensdomeinen geen noemenswaardige problemen voordoen die het gezin verhinderen om aan de slag te gaan rond de opvoedingsvragen. Onderstaande grafiek geeft weer welke andere problemen er aanwezig waren naast de opvoedingsvragen.

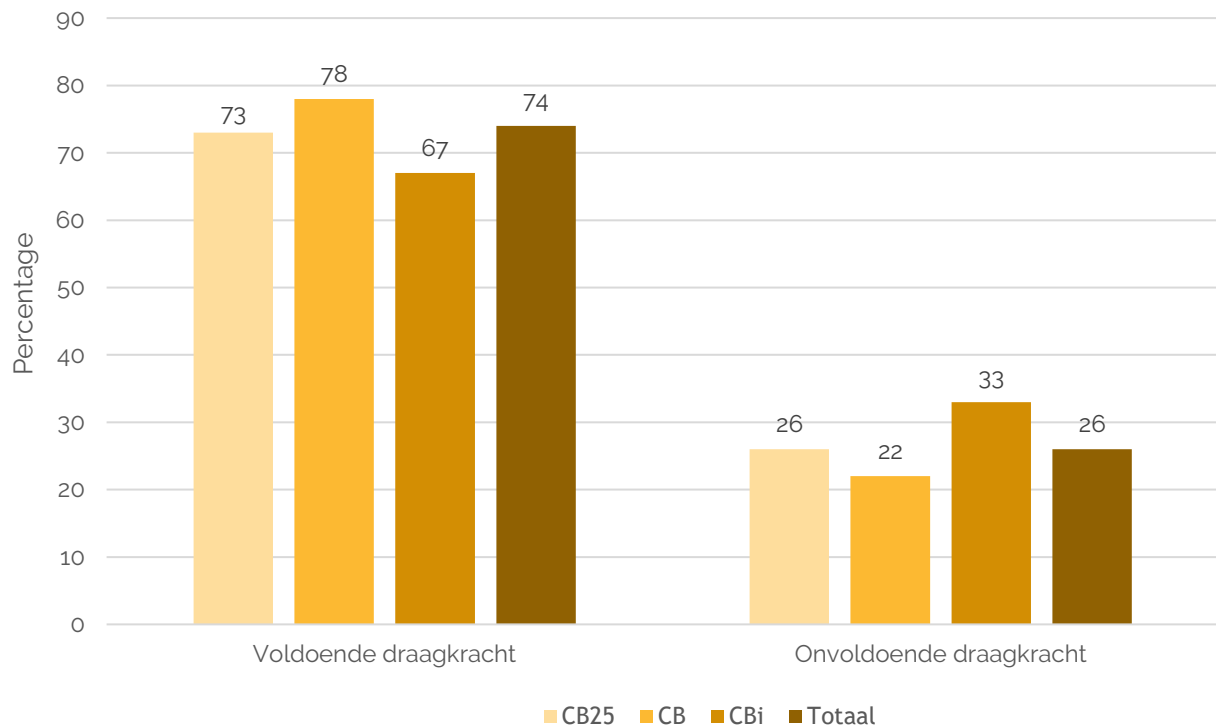

Grafiek: Aanwezigheid van andere problemen naast de opvoedingsvragen

- We merken op dat het psychologisch functioneren van de moederfiguur vaak wordt geregistreerd als probleem dat aanwezig is naast de opvoedingsproblemen. Belangrijk is om dit te bekijken in combinatie met de vorige grafiek, aangezien we over het algemeen vaker moeders dan vaders begeleiden.
- Daarnaast zien we vaak problemen bij het algemeen functioneren van een gezin. Voornamelijk bij de werkvormen CB en CBi komt dit regelmatig voor. Deze werkvormen zijn hierop afgestemd, deze problemen kunnen hierbij ook worden opgenomen als begeleidingsdoelen. Opvallend is echter dat er dit jaar ook veel problemen bij het algemeen functioneren werden geregistreerd binnen de CB25-module.

- Het relationeel functioneren met een ex-partner werd vaak geregistreerd als probleem bij de CB-module.
- Als laatste zien we ook dat er, over de verschillende werkvormen heen, vaak sprake is van een individueel (psychiatrisch) probleem van een kind.

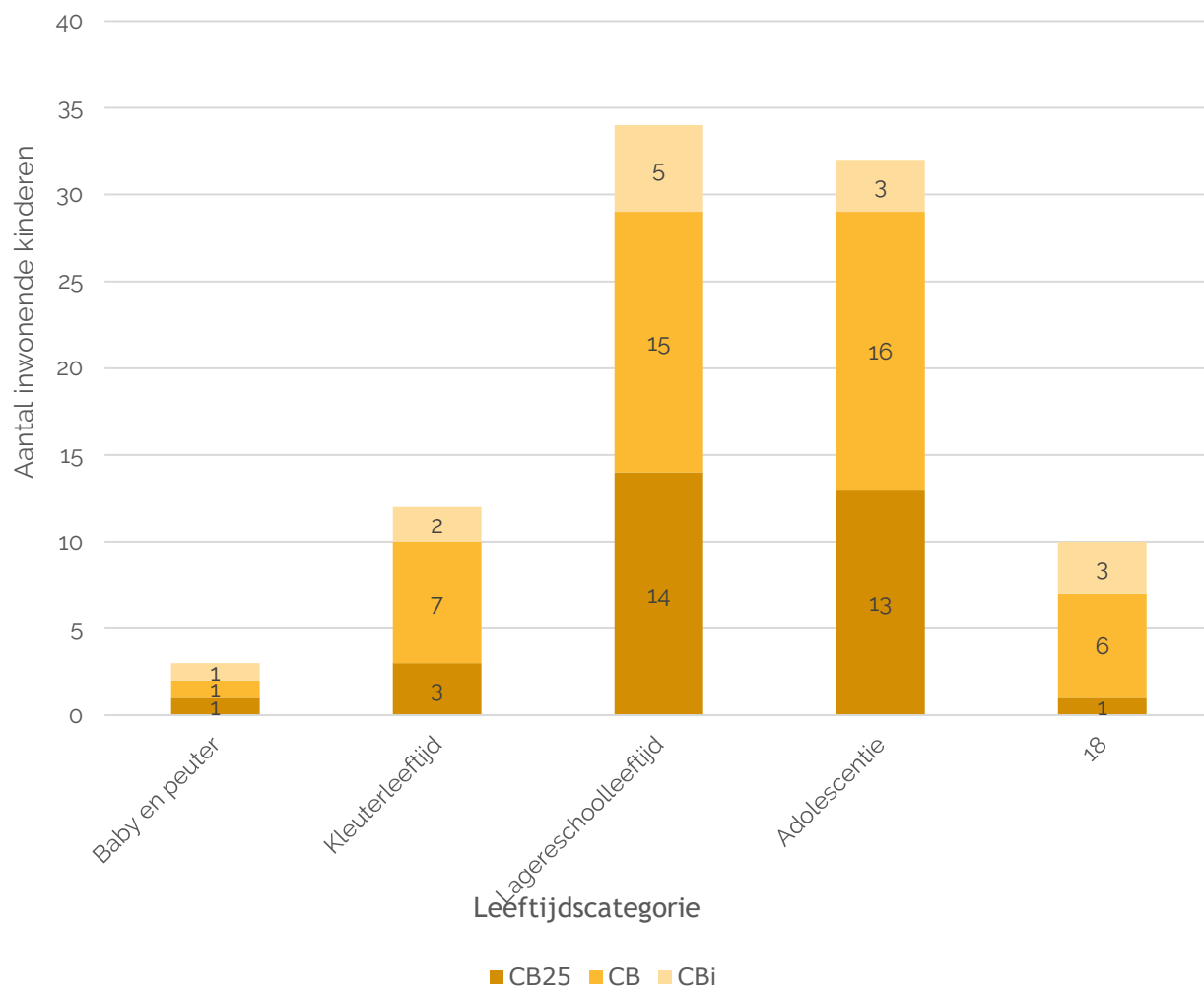
Verskillende factoren kunnen ervoor zorgen dat gezinnen (tijdelijk) een lage(re) draagkracht hebben. Onze begeleiders maken tijdens de startfase steeds een inschatting van de draagkracht die de gezinsleden ervaren. Dit is een handig hulpmiddel dat gebruikt kan worden om de doelen en het verdere verloop van de begeleiding te bepalen.

Grafiek: Inschatting van de draagkracht van het gezin na de startfase van de begeleiding

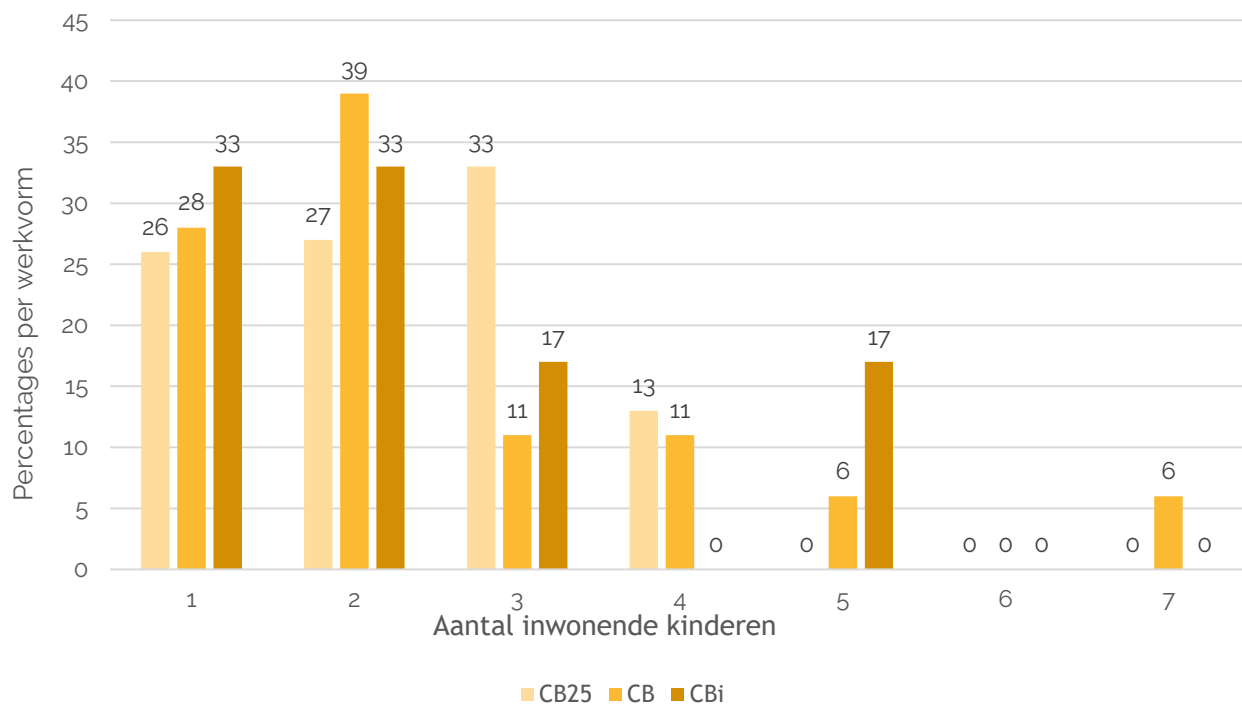
- Het valt ons op dat er in 74% van alle gezinnen voldoende draagkracht hebben om rond doelen aan de slag te gaan.
- In vergelijking met andere jaren valt het ons dit jaar op dat er weinig verschil zit op de draagkracht van de gezinnen tussen de verschillende werkvormen. Volgens de inhoudelijke verschillen tussen de werkvormen zouden we verwachten dat er in meer CB25 begeleiding sprake zou zijn geweest van voldoende draagkracht. We stellen ons de vraag of deze vaststelling een link heeft met de vaststelling rond de aanwezigheid van andere problemen in het gezin.

3.2.3 De kinderen

Grafiek: Aantal inwonende kinderen per leeftijdscategorie

- We begeleidten in 2019 in totaal 91 kinderen, waarvan 32 kinderen bij CB25, 45 kinderen bij CB en 14 kinderen bij CBI.
- Alle leeftijdsfasen zijn gerepresenteerd in onze begeleidingen, maar we begeleiden voornamelijk kinderen van de lagere school- en adolescentieleeftijd (73%).

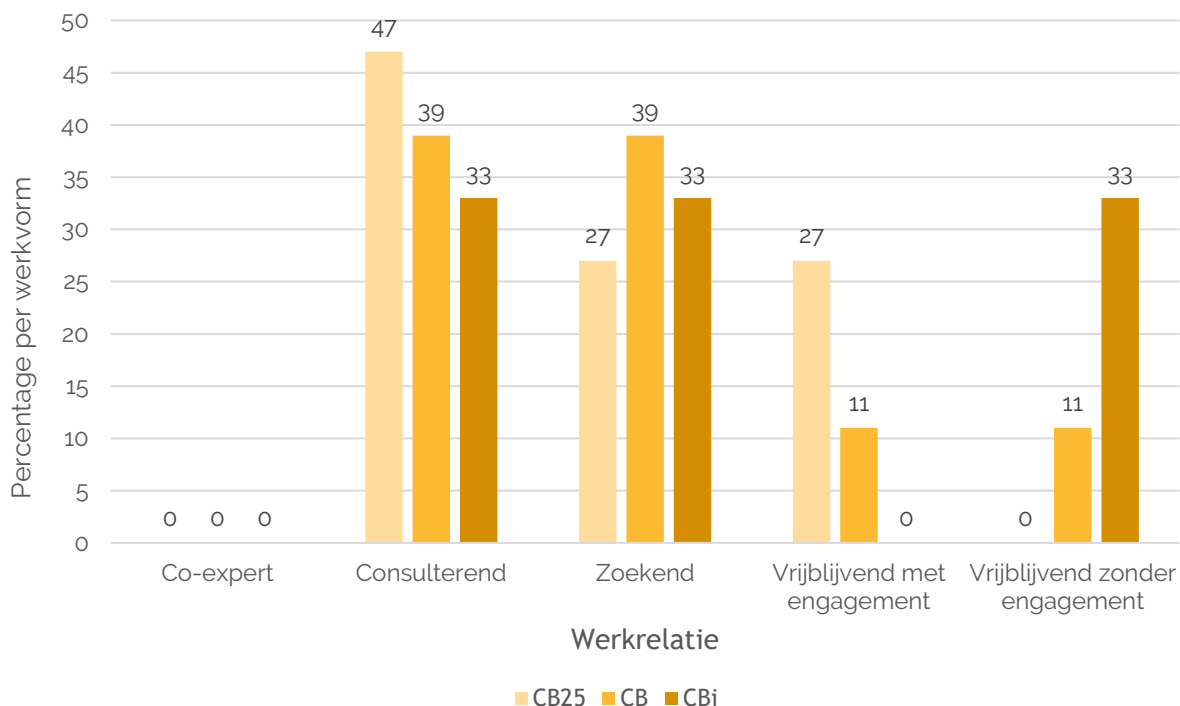

Grafiek: Aantal inwonende kinderen per gezin

- Deze grafiek geeft een beeld van het aantal inwonende kinderen in de gezinnen die we begeleidden. We merken wel vaak op dat de ouders nog andere kinderen hebben, die niet (meer) thuis wonen.

3.2.4 De samenwerkingsrelatie

Na de startfase van de begeleidingen maken onze begeleiders een inschatting van de samenwerkingsrelatie die reeds is opgebouwd met de gezinnen. Deze inschatting maakt het makkelijker om te bepalen op welke manier het gezin kan worden begeleid in het bereiken van hun doelen. Elke vorm van samenwerkingsrelatie vereist immers een andere aanpak van de begeleider. Ook doorheen de hele begeleiding zal de begeleider aandacht hebben voor de werkrelatie die zij heeft met het gezin, aangezien deze doorheen de tijd en afhankelijk van onderwerp/begeleidingsdoel sterk kan variëren.

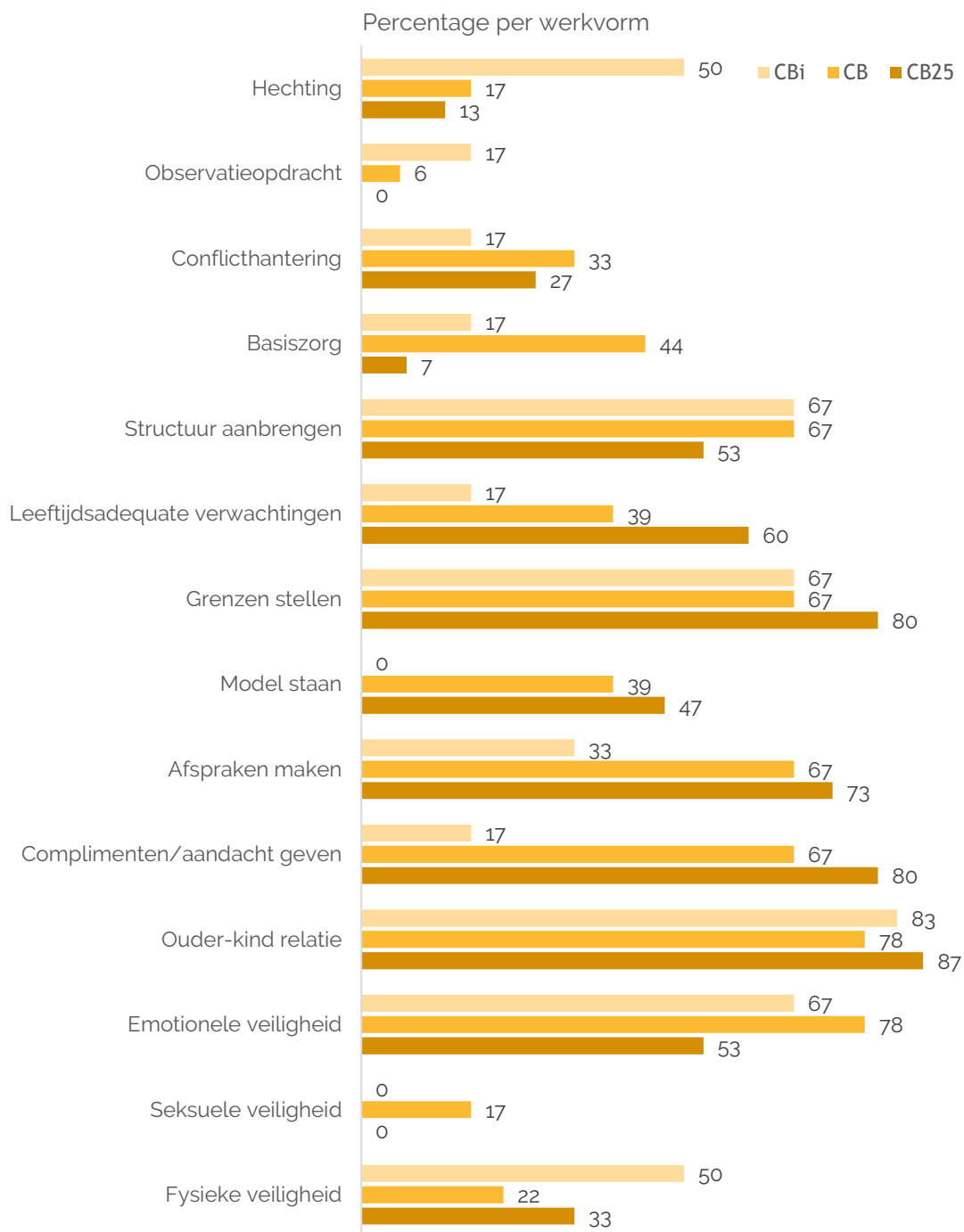

Grafiek: Inschatting van de werkrelatie bij het einde van de startfase van de begeleiding

- Bij 2 van de 6 afgeronde CBI-begeleidingen was er na de intakefase een vrijblijvende werkrelatie zonder engagement. Deze begeleidingen werden nadien afgerond en/of geschakeld naar een andere werkvorm.
- Bij 46% van de gezinnen die een CB25-begeleiding kregen kon er een consulterende werkrelatie worden opgebouwd tijdens de startfase. 27% had een zoekende werkrelatie. 27% van de gezinnen had een vrijblijvende werkrelatie na de startfase. Ook bij deze cijfers merken we op dat dit niet ligt in de lijn van wat we verwachten bij deze werkvorm. We gaan uitzoeken waarmee dit te maken heeft.
- We merken opnieuw een grote stijging op van het aantal CB-begeleidingen waarbij er een consulterende werkrelatie was met de gezinnen in 2020 (39%) t.o.v. in 2018 (5%). Dit is een positieve evolutie.

3.2.5 ***De opvoedingsthema's***

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van de verschillende thema's waaraan werd gewerkt doorheen de begeleidingen.

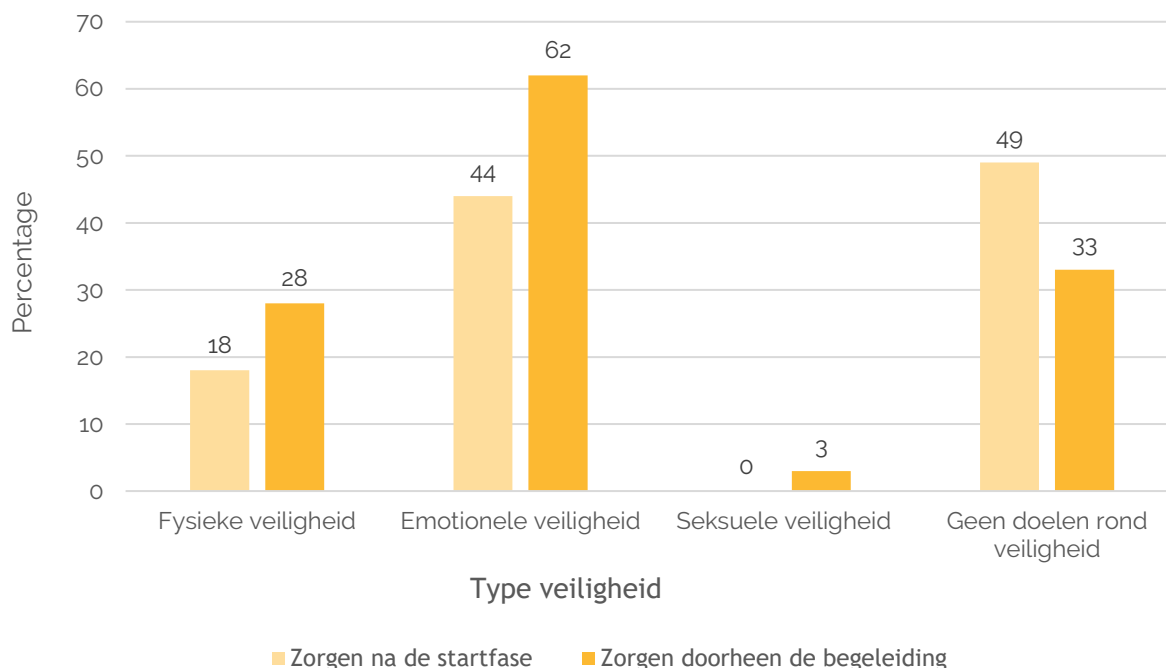

Grafiek: Opvoedingsthema's waaraan er doorheen de begeleiding werd gewerkt.

3.2.6 ***Werken aan het vergroten van de veiligheid***

Werken aan bezorgdheden rond de veiligheid van (één van) de gezinsleden is een belangrijke pijler binnen onze begeleidingen. Indien er zorgen bestaan over de veiligheid binnen het gezin of de context worden deze steeds opgenomen als prioritaire doelen binnen de contextbegeleiding.

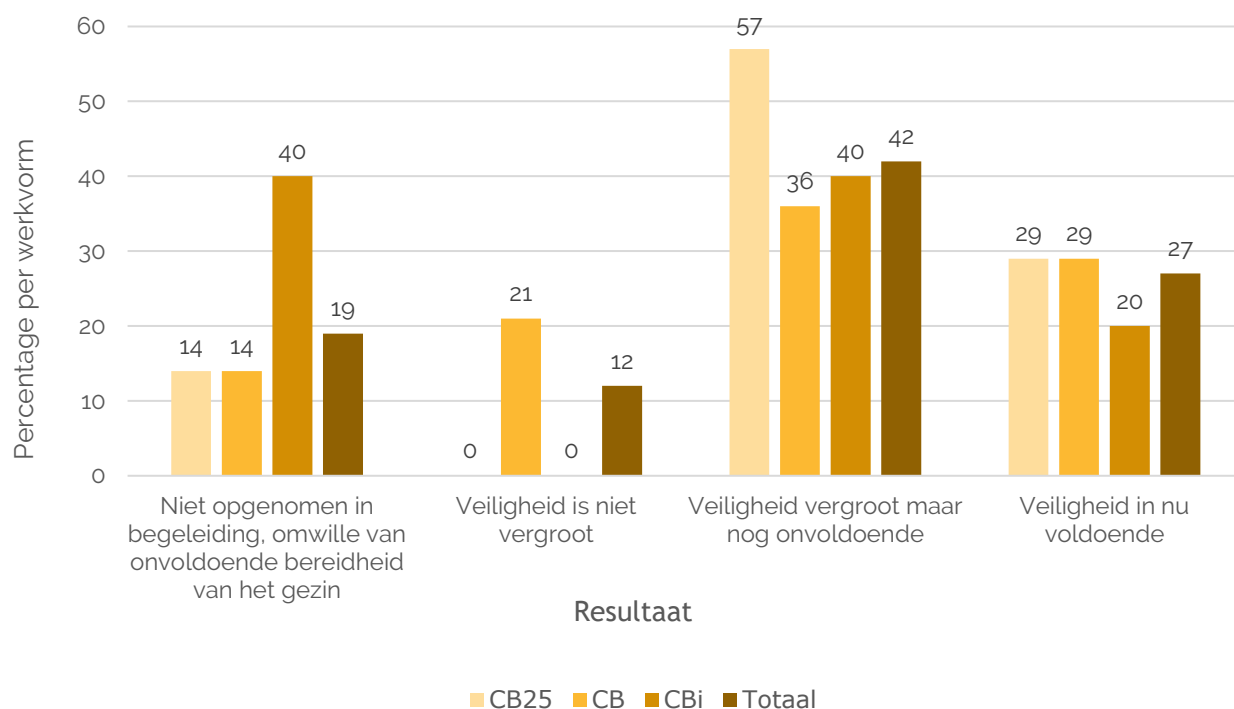
Ons team ging in 2019 aan de slag met een specifieke werkgroep rond dit thema. Dit resulteerde in het operationaliseren van een 'risicoteam', waarbij we aan de hand van een gestructureerde vragenlijst een inschatting maken van het risico op onveiligheid binnen alle gezinnen in begeleiding. Ook in 2020 gingen we hier verder mee aan de slag.

Grafiek: Aantal begeleidingen waarbij er na de startfase en doorheen de begeleiding doelen werden gesteld rond veiligheid

- Bij 49% van de begeleidingen werden er na de startfase geen doelen geformuleerd rond het thema veiligheid. Echter, na het beëindigen van de begeleidingen, gaven de begeleiders aan dat er in slechts 33% van de begeleidingen geen bezorgdheden waren rond veiligheid. Tijdens die begeleidingen bleken er dus wel bezorgdheden te bestaan/ontstaan rond dit thema. Bij analyse van de gegevens blijkt dat het verschil zich voornamelijk situeert op vlak van bezorgdheden rond de emotionele veiligheid, maar ook op vlak van de fysieke en de seksuele veiligheid merken we een verhoging op.

Bij de CB25-module waren er bij 7 van de 15 gezinnen bezorgdheden over de veiligheid. Bij de CB-module ging het over 14 van de 18 gezinnen en bij CBi ging het over 5 van de 6 gezinnen. We bekijken in onderstaande grafiek het effect van het werken aan deze onveiligheid.

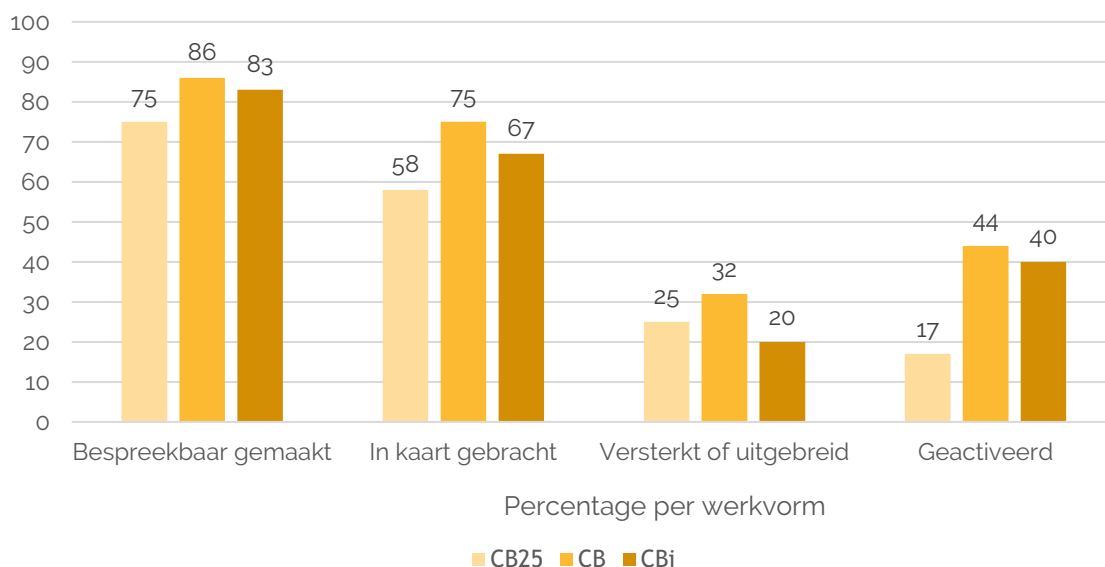
Grafiek: Resultaat van het werken aan veiligheid doorheen de begeleiding

- Bij 27% van alle gezinnen waarbij er sprake was van onveiligheid kan er gewerkt worden aan het vergroten hiervan en werd de veiligheid aan het einde van de begeleiding ingeschat als voldoende.
- Bij 42% van alle gezinnen waarbij er sprake is van onveiligheid kon er gewerkt worden aan het vergroten hiervan, maar bleek aan het eind van de begeleiding dat deze nog onvoldoende was. Deze observatie linken we aan de cijfers rond vervolghulpverlening en doorverwijzing (zie 3.10). Na het afronden van het merendeel van onze begeleidingen blijkt vervolghulpverlening noodzakelijk te zijn. We zetten daarbij in op een goede, warme doorverwijzing, waarbij ook de blijvende bezorgdheden (rond onveiligheid) kunnen worden doorgegeven aan de andere vorm van hulpverlening.
- Bij 19% van gezinnen waarbij er sprake was van onveiligheid werd het thema niet opgenomen in de begeleiding, omwille van onvoldoende bereidheid van het gezin. Bij CBi zien we hier een uitschieter van 40%, hierbij gaat het om 2 begeleidingen waarbij er werd gezocht naar een ander aanbod waarbinnen deze zorgen wel een plek hebben gekregen.

3.2.7 **Werken met netwerk**

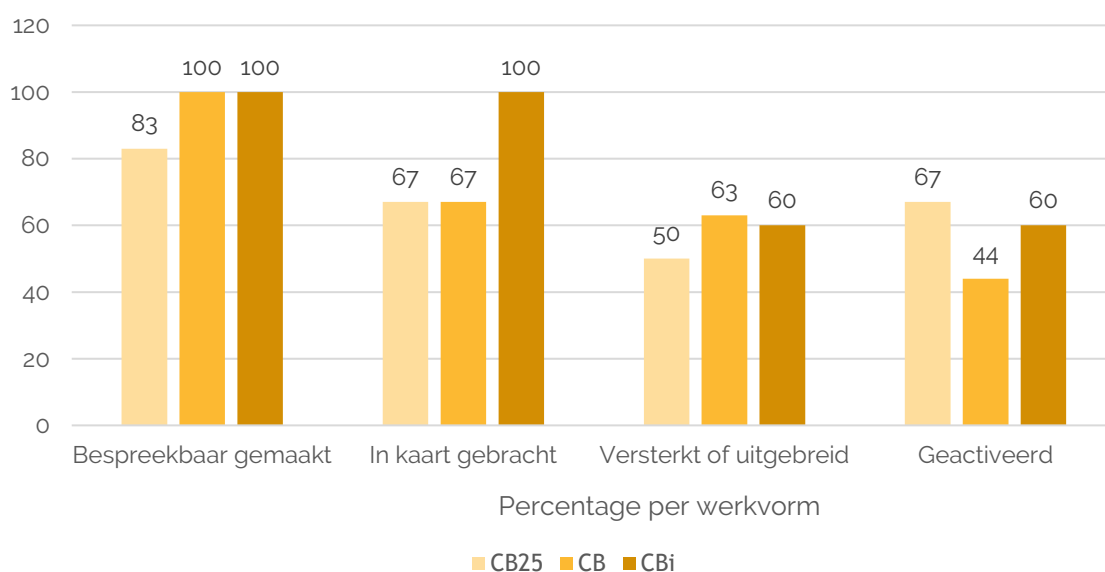
Het contextgericht werken is een belangrijke pijler binnen van visie van het CB-team. We merken op dat we in het merendeel van begeleidingen gewerkt hebben met het netwerk van het gezin (CB25: 12 van de 15 begeleidingen, CB: 16 van de 18 begeleidingen, CBi: 5 van de 6 begeleidingen). In de cijfers maken we een onderscheid tussen het persoonlijk en het professioneel netwerk van de gezinnen.

Persoonlijk Network

Grafiek: Manier waarop er gewerkt werd met het PERSOONLIJK netwerk van het gezin

Professioneel Network

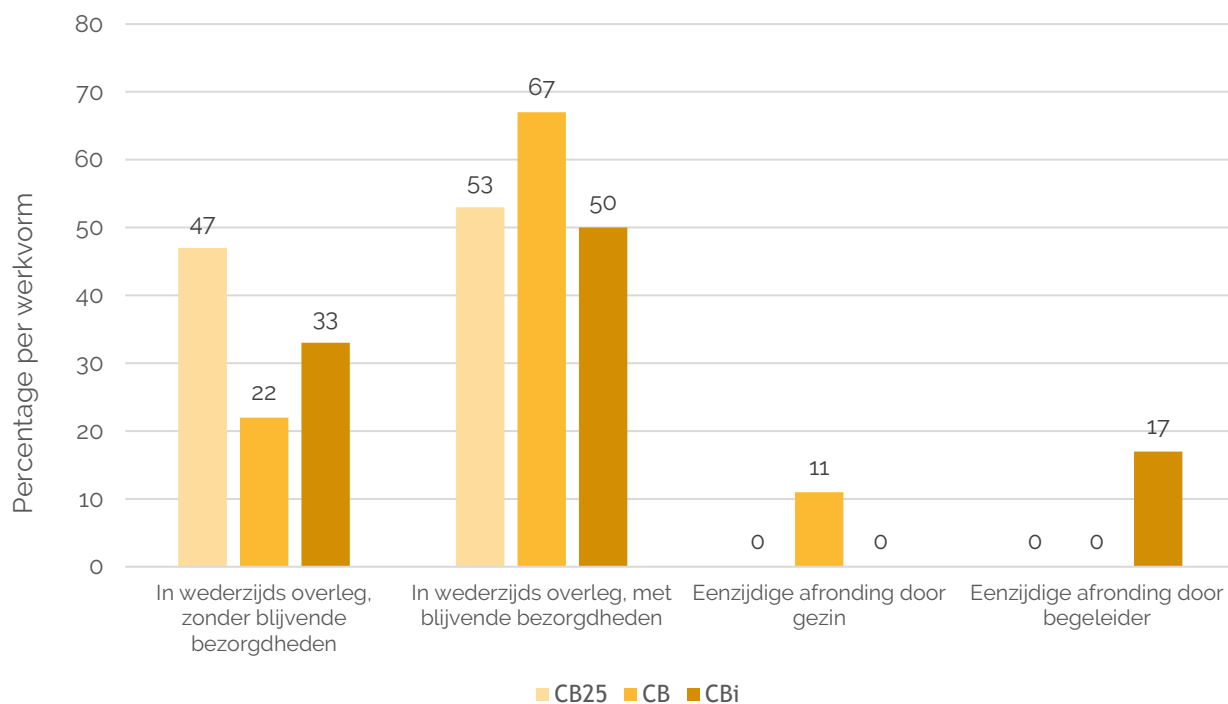

Grafiek: Manier waarop er gewerkt werd met het PROFESSIONEEL netwerk van het gezin

- Het bespreikbaar maken en in kaart brengen van het persoonlijk en professioneel netwerk gebeurt in het merendeel van de begeleidingen.
- We merken opnieuw op dat er een klein verschil in het werken met enerzijds het persoonlijk en anderzijds het professioneel netwerk van de gezinnen, waarbij de cijfers hoger liggen voor het werken met het professioneel netwerk. In de praktijk merken we dat we in het werken met het persoonlijke netwerk vaker botsen op weerstand bij de cliënt. Cliënten voelen mogelijk een grotere drempel om hun persoonlijk netwerk te betrekken bij de moeilijkheden die ze ervaren.

- Ook in 2020 was onze werkgroep-CBi nog steeds actief. Een werkdoel voor 2021 is om de nieuwe inzichten en methodieken vanuit werkgroep CBi ook meer te gaan implementeren in de werkvormen CB en CB25.

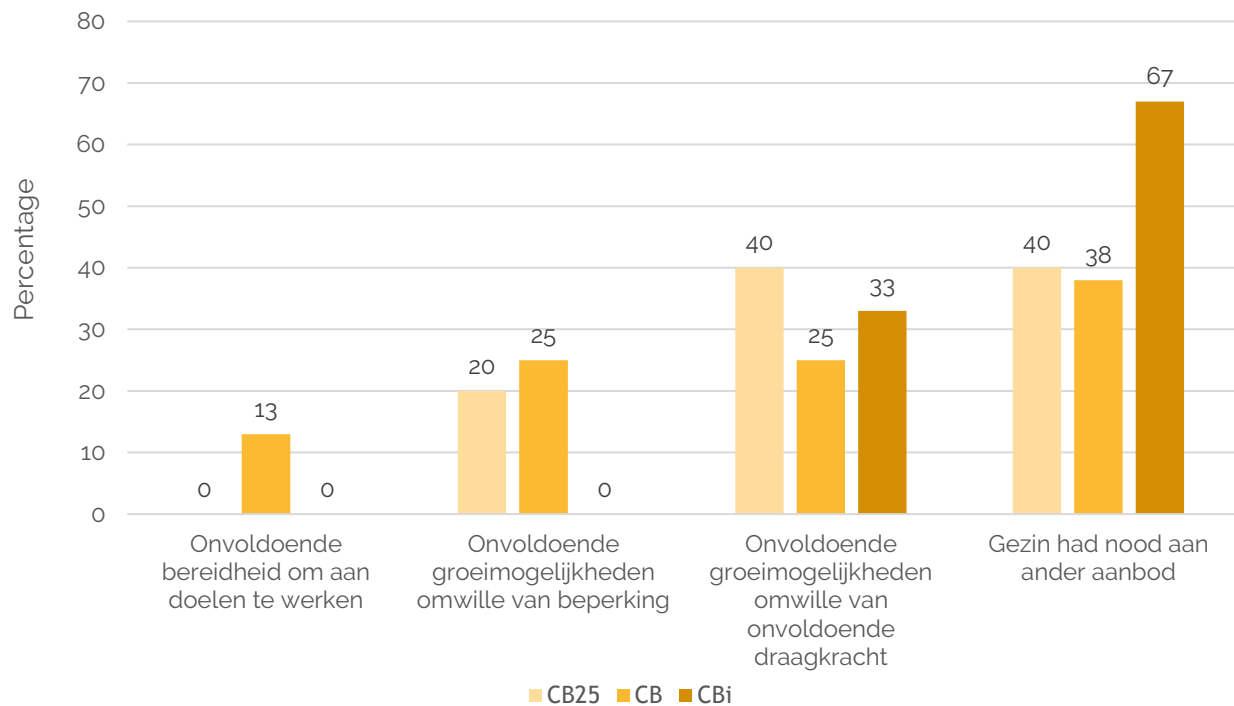
3.2.8 De afronding

Grafiek: De wijze van afronding van de begeleiding

- In vergelijking met 2019 zien we dit jaar opnieuw een stijging in het aantal afgeronde begeleidingen met blijvende bezorgdheden bij werkvorm CB.
- We willen in 2021 deze gegevens specifieker kunnen analyseren, om een duidelijker beeld te krijgen van wat we kunnen verstaan onder 'blijvende bezorgdheden'. We passen ons registratiesysteem hierop aan.

Onderstaande tabel geeft weer wat de redenen waren voor de afrondingen met blijvende bezorgdheden.

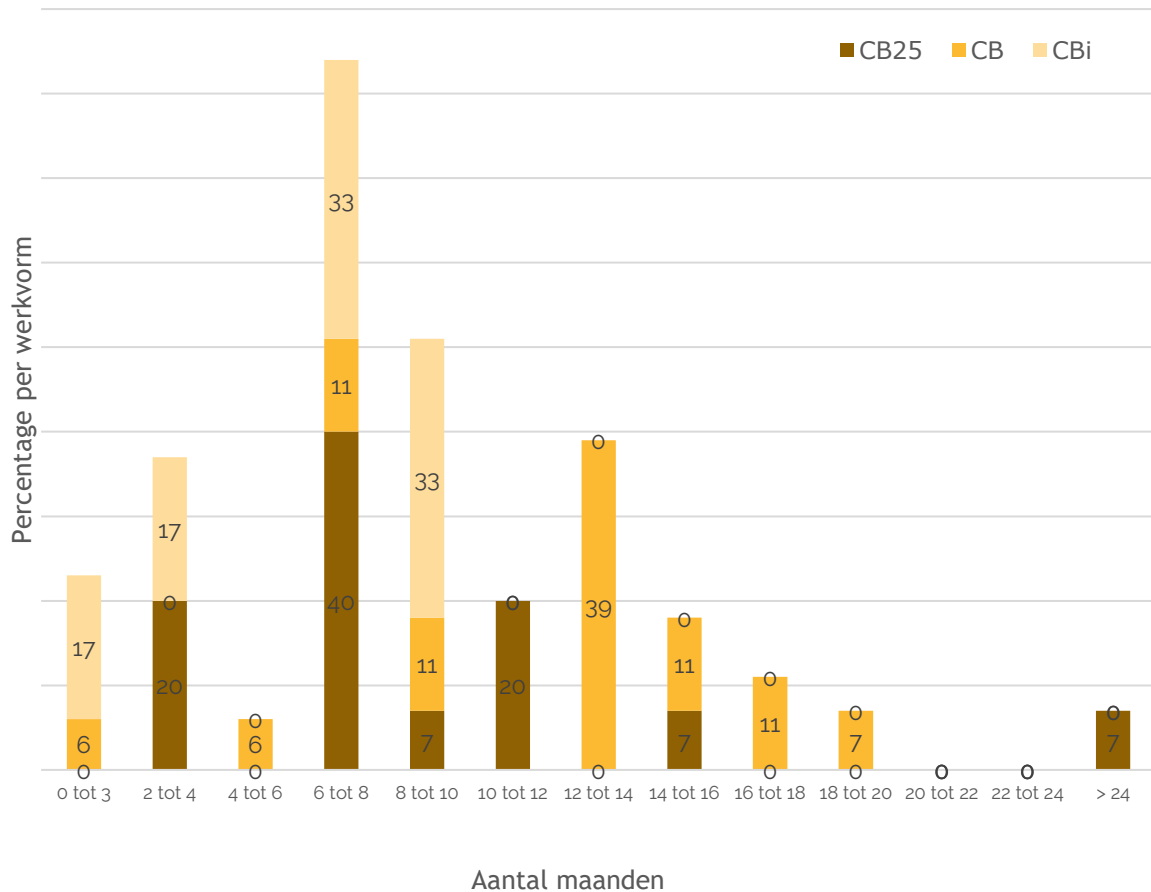

Grafiek: Reden van afronding met blijvende bezorgdheden

- Het valt op dat de gezinnen bij CBI regelmatig nood bleken te hebben aan een ander aanbod, dit past ook bij de inhoud van de werkvorm, aangezien we bij CBI niet zelf aan de slag gaan in het zoeken naar oplossingen voor bezorgdheden maar vooral op zoek gaan naar netwerk dat met het gezin hierrond aan de slag kan.
- Een andere reden waarom we blijvende bezorgdheden constateren aan het einde van een begeleiding zijn lage groeimogelijkheden bij de gezinnen omwille van een beperking of onvoldoende draagkracht. Voornamelijk bij CB25 merken we hierbij hoge cijfers op (60%), wat niet in de lijn ligt met wat onze verwachtingen tov deze werkvorm.

3.2.9 ***De begeleidingsduur***

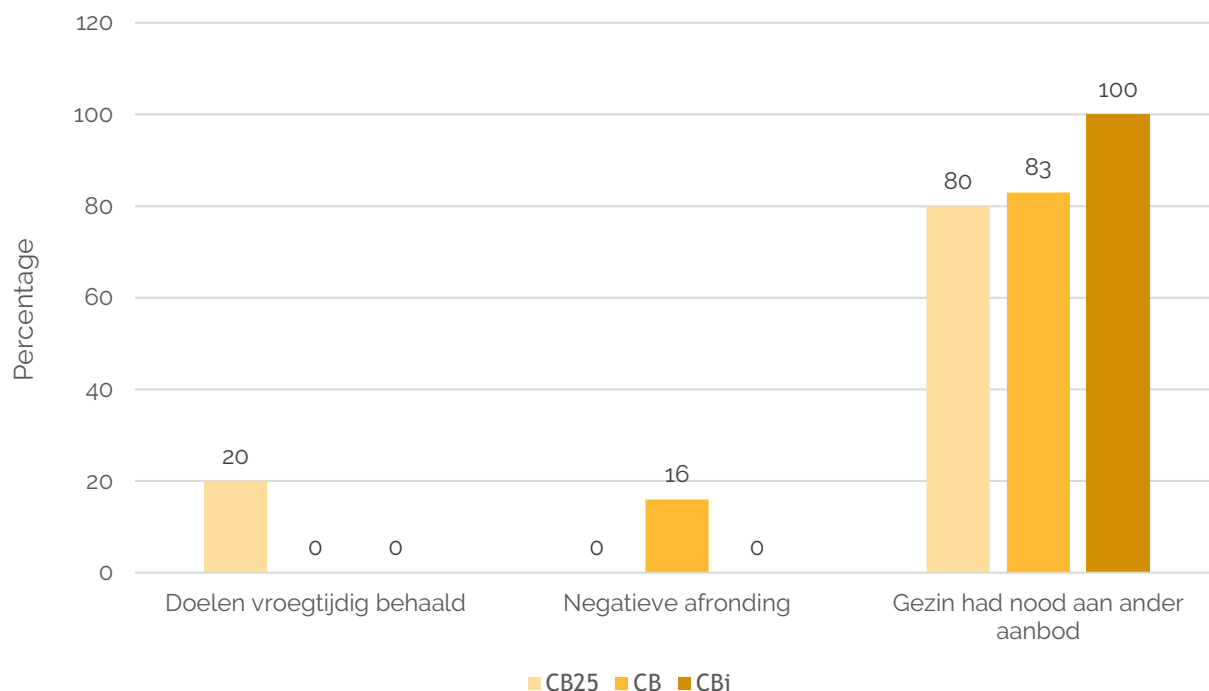
Voor CB hanteren we een vooropgestelde begeleidingsduur van 12 maanden, voor CBi is dat 6 tot 9 maanden en voor CB25 hanteren we een maximum van 25 begeleidingscontacten (wat doorgaans overeenkomt met 6 tot 9 maanden begeleidingsduur). In de praktijk merken we dat er hierop, omwille van verschillende redenen, veel variatie kan zitten. Het blijft hierin ook steeds belangrijk om op maat van het gezin te kunnen werken

Grafiek: Begeleidingsduur

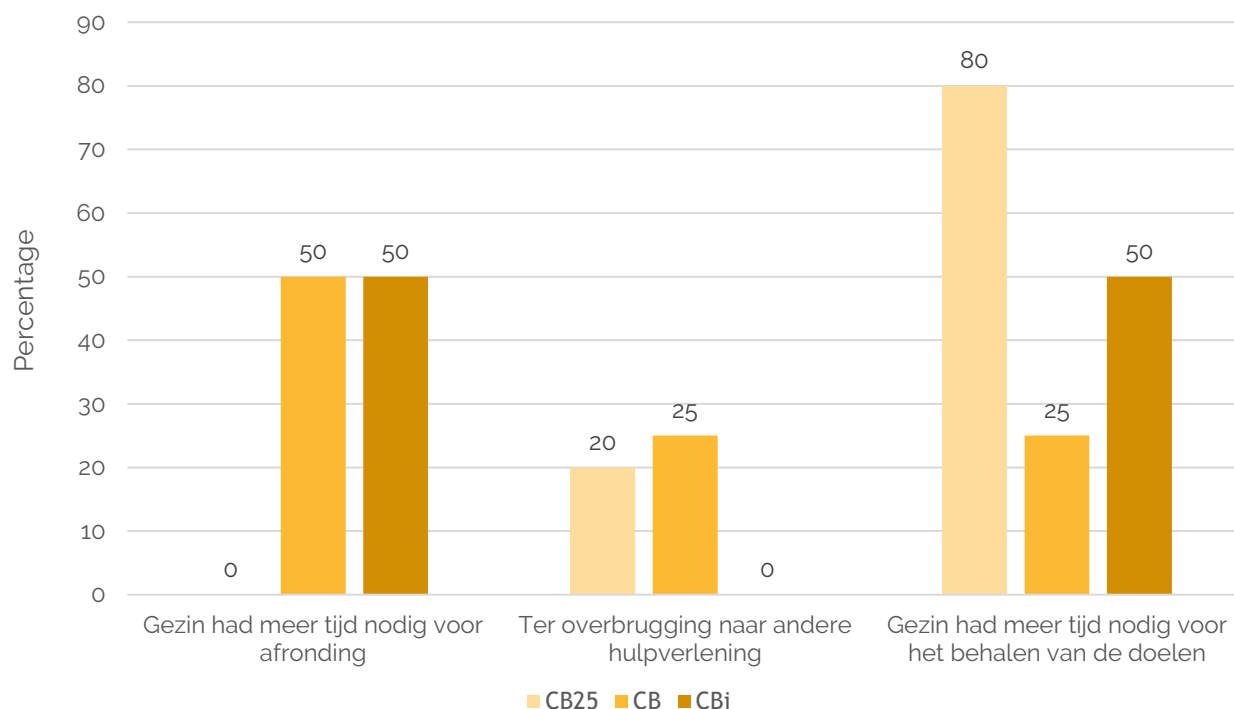
- Eén afgeronde CB25 begeleiding had een begeleidingsduur van over de 24 maanden. Het ging hierbij om een begeleiding waarbij er gekozen werd om het maximum aantal contacten (25 huisbezoeken) van de werkvorm te verspreiden over deze periode.

Aangezien we merken dat we in de praktijk wat betreft begeleidingsduur nog vaak op maat werken van de noden binnen het gezin, maken we hierbij een overzicht van de reden van een kortere of langere begeleidingsduur.

Grafiek: Reden van KORTERE begeleidingsduur dan vooropgesteld

- Bij de meerderheid van de begeleidingen die vroeger werden afgerond dan verwacht, gebeurde dit aangezien er doorheen de begeleiding werd vastgesteld dat het gezin meer nood bleek te hebben aan een ander aanbod. De begeleider gaat dan steeds met het gezin op zoek naar de gepaste vorm van hulp.
- Bij CB25 gebeurt het ook regelmatig dat de begeleiding vroeger kon worden afgerond, aangezien de doelen op minder dan 25 contacten konden worden bereikt.

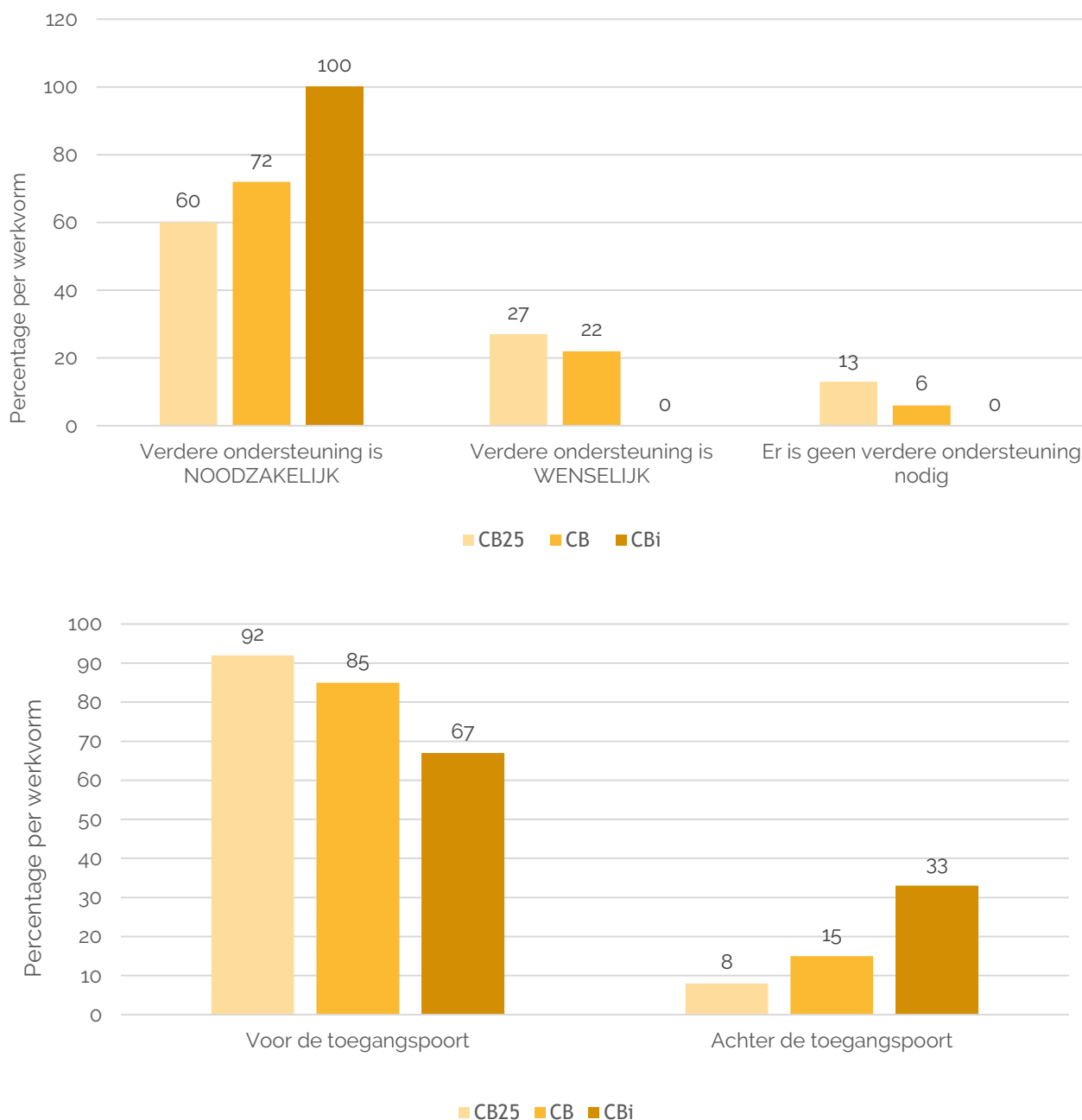

Grafiek: Reden van LANGERE begeleidingsduur dan vooropgesteld

- In vergelijking met vorig jaar merken we dit jaar een laag percentage op van gezinnen die langer werden begeleid omwille van een overbrugging naar andere hulpverlening. Steeds meer staan onze begeleiders reeds bij de start van een begeleiding stil bij de mogelijkheden tot doorverwijzing na de begeleiding, waardoor er mogelijks ook sneller wordt gezocht naar gepaste vervolghulpverlening. Anderzijds kiezen we er ook vaker voor om een begeleiding wel af te ronden, maar in kader van nazorg het gezin de overbrugging naar vervolghulpverlening te helpen maken.
- Bij CB25 valt dit jaar op dat de grote meerderheid van de begeleidingen met een langere begeleidingsduur toe te schrijven is aan de vaststelling dat de gezinnen meer dan 25 contacten nodig hadden voor het behalen van hun werkdoelen. Deze cijfers leggen we naast de cijfers rond andere problemen in de gezinnen en de cijfers rond draagkracht. We hebben in 2020 opnieuw ingezet op het verscherpen van onze indicaties voor deze werkvorm. Bovendien stemmen we sinds 2020 met het Intern Aanmeldpunt ook telefonisch af rond mogelijke aanmeldingen, we bekijken dan samen met de consultant of gezinnen in aanmerking komen voor de module. We verwachten volgend jaar de resultaten hiervan te kunnen zien in de cijfers.

3.2.10 Vervolghulpverlening en doorverwijzing

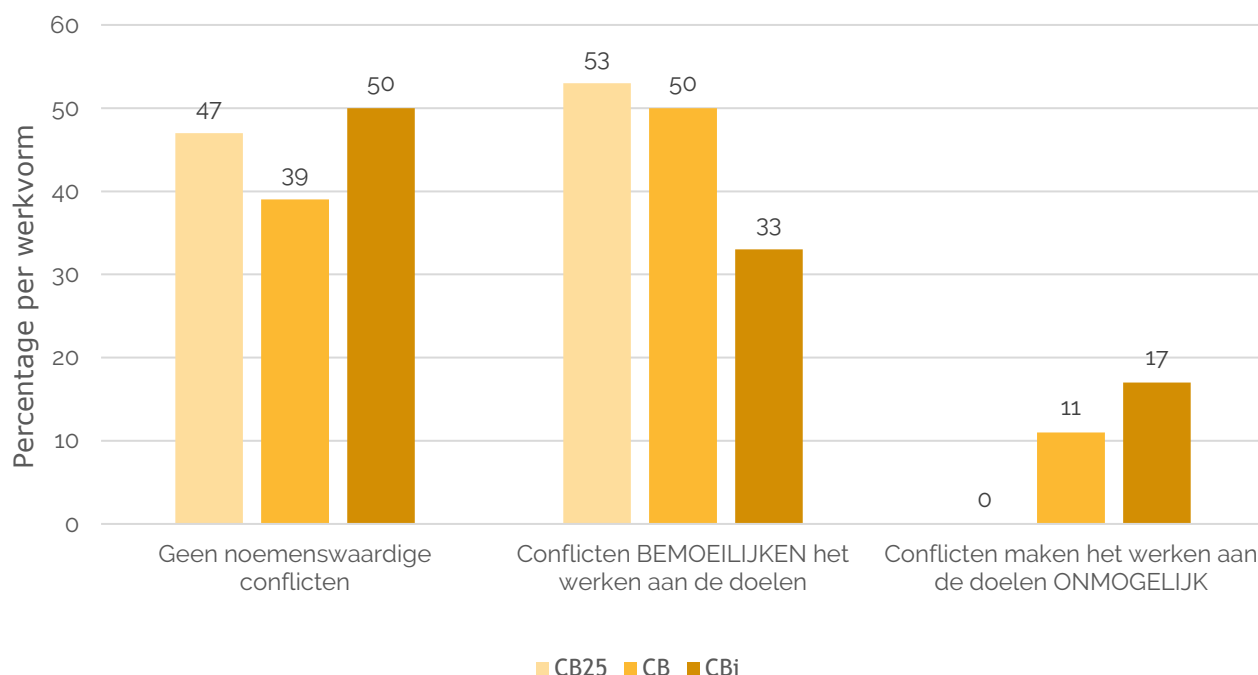
Grafiek: Percentage van het aantal gezinnen dat nood had aan verdere ondersteuning na een begeleiding

Grafiek: Aantal doorverwijzingen naar vervolghulpverlening voor en na de integrale toegangspoort

- Bij de grote meerderheid van de gezinnen is er na afronding van de begeleiding verdere ondersteuning noodzakelijk. Hierbij merken we een verschil op tussen de drie modules, waarbij er bij de module CB25 minder frequent nood is aan verdere ondersteuning. We verwijzen onze gezinnen voornamelijk naar hulpverleningsvormen voor de toegangspoort.

3.2.11 Conflicten tussen opvoedingsfiguren

Grafiek: Aantal begeleidingen waarbij conflicten tussen de opvoedingsfiguren een invloed had op het werken aan de opvoedingsdoelen.

- Ook in 2020 merken we op dat er bij meer dan de helft van de begeleidingen sprake is van conflicten die het werken aan doelen bemoeilijken tot onmogelijk maken.
- Hierop zetten we in door onze nieuwe module conflicthantering, waardoor er de mogelijkheid is om een zijtraject in te schakelen waar de focus kan liggen op deze conflicten. Daarnaast hebben we in 2020 ingezet op het vergroten van de kennis van al onze begeleiders in het werken binnen (hoog)conflictueuze gezinssituaties.

3.3 Inhoudelijk thema

2020.... Nietsvermoedend en vol enthousiasme plannen we een hele reeks aan thema's waarmee we aan de slag willen en waarin we ons willen verdiepen: netwerk, NVR, complexe scheidingen, begeleiden in 2 contexten, verdieping binnen CH, CH binnen of buiten de CB, terugkoppeling opleidingen (oa. NMT) , samenwerken met andere diensten, verontrusting/hechting, de wachtlijsten,...

Een virus strooide echter roet in het eten... en in zoveel meer!! Online-overleg werd de norm, overleg aan tafel de uitzondering. Met het 'nieuwe normaal op afstand' worstelden we ons doorheen een aantal thema's.

2021... is dit het resultaat!

WERKGROEPEN

- **Veiligheid:**

We dachten na over het thema 'veiligheid': hoe kunnen gezinnen het veilig houden, waar zetten we op in, waar is verandering mogelijk/noodzakelijk? We willen hierin transparant zijn naar gezinnen. Via een ondersteunende tool (risicotaxatie) gaan we na een 6-tal weken (gelijklopend met het opstellen van het HP) gericht kijken naar gezinnen om hen 'correct' in te schalen, om te focussen op wat er moet veranderen zodat

de veiligheid in het gezin vergroot. We kozen er ook voor om elk kind/jongere apart te taxeren. Wanneer we merken dat de situatie wijzigt (positief als negatief) taxeren we een 2de keer om een meer accurate evolutie te schetsen.

Op team plannen we op regelmatige basis risicoteams waarbij we gezinnen indelen van laag tot hoog risico. Bedoeling is om deze gezinnen te bespreken ivv verontrusting, een gedragen mening, visie, aanpak,... ontwikkelen in hoe we hiermee concreet aan de slag kunnen/willen gaan in de begeleiding vb opmaken veiligheidsplan, inschakelen van of overleggen met externe diensten (VK, OCJ, SDJ,...)

- **Teamvergadering/begeleidingsbesprekingen**

Tot hertoe werkten we vanuit het OASE-model tijdens begeleidingsbesprekingen, waar inbreng, appreciatie en support centraal staan. We merken dat we tijdens het bespreken van de gezinnen niet enkel vertrekken vanuit een concrete vraag maar dat we ook een nood ervaren aan uitwisseling over datgene waarmee je bezig bent in een gezin. We willen bevestiging (gedragenheid) van het team, we willen ideeën uitwisselen, geïnspireerd geraken en weer een positieve drive vinden wanneer het dreigt vast te lopen. We willen zeker ook voldoende aandacht vestigen op die situaties waar het goed loopt, mekaar bestuiven. Het kan tevens een uitnodiging zijn om binnen het eigen team kennis en ervaring uit te wisselen over algemene opvoedingsthema's bv: hoe praten met jonge kinderen, afstand-nabijheid van de begeleider, hoe sta ik model als begeleider,...

We gingen op zoek naar andere methodieken die hieraan tegemoet komen vb voorstelling resonantieteam, een sculpting (non-verbale werkvorm waarbij via beelden de relaties en dynamieken binnen een systeem worden weergegeven), ruimte voor korte begeleidingsvragen,...

Daarnaast hebben we de teamvergadering geherstructureerd. Zo plannen we om de 2 weken een rondje waarbij er tijd en ruimte is voor ieders welzijn op en naast het werkveld. We lijstten op wat op een wekelijks team of elders (groot team, in teams,...) besproken moet worden . Hierdoor kwam er ruimte vrij waarbij begeleidingssystemen de eerste en uitgebreidere focus krijgt.

- **Conflicthantering**

We willen binnen het team CH, dat bestaat uit 4 ouderbegeleiders en 1 kindbegeleider, de nodige know-how opdoen , nieuwe input via externen vergaren rond allerlei thema's waarmee we in aanraking komen bv parallel ouderschap, oudervervreemding, kind-sessies, hoog-conflict situaties,...

Daarnaast willen we iedereen meenemen in onze werking en voorzien van een basisvorming (theoretisch kader) aangevuld met casussen uit de praktijk.

We willen tevens inzetten op nazorg en op evaluatie op lange termijn door middel van een aantal terugkoppelingsgesprekken. We herwerkten het evaluatieformulier dat we na elke sessie laten invullen en ons een ruimer beeld op de noden van de gezinnen geeft.

We bespraken de pro's en contra's van het wel/niet opnemen van het conflict binnen een begeleiding: het conflict (bewust) niet bespreekbaar maken en ouders doorverwijzen naar onze module CH versus onze kennis en methodieken vanuit CH integreren in de begeleiding.

- **CBi werkgroep**

De CBi werkgroep ging het voorbije jaar 11 keer door. Er werd enerzijds gewerkt rond het inhoudelijke van de module: 'Op welke manier onderscheidt CBi zich van andere modules?'. De leidraad voor het begeleidingsverloop van de module CBi werd aangepast. Door deze te volgen, willen we het specifieke van de module goed vasthouden tijdens een begeleiding. (Een CBi-begeleiding legt de focus op het in kaart brengen van de opvoedingssituatie en het uitbouwen en versterken van een netwerk. De begeleiding heeft een intensiteit van 3 uur per week). Anderzijds werden begeleidingen besproken zodat we dit concreet konden maken.

We merkten de voorbije jaren op dat we regelmatig aanmeldingen kregen voor onze module CBi die niet correct geïndiceerd waren. Hier zetten we het voorbije jaar sterk op in door enerzijds kennismakingsgesprekken te organiseren wanneer een gezin op de wachtlijst geplaatst werd en door anderzijds aan te sporen tot meer communicatie met onze aanmelders wanneer ze een gezin willen aanmelden voor CBi.

OPLEIDINGEN

Onze werking vertrekt vanuit een systeemgerichte visie waarbij het gezin centraal staat. Het is een methodische benadering, deze uit zich in een basishouding waarvan gezinsgerichtheid en vraaggerichtheid de pijlers vormen.

Naast Gezin Centraal willen we onze visie verruimen met een paar andere methodieken die ons zeer waardevol lijken wanneer het gaat over jongeren, volwassenen en (destructief) gedrag.

- **NVR:**

Wanneer ouders geconfronteerd worden met agressie, spijbelen, druggebruik, computer-misbruik, weglopen, suïcidedreiging... voelen ze zich meestal zeer machteloos. Sommigen reageren met straffend en repressief optreden. Anderen proberen het destructief gedrag in te dijken door toegevingen te doen. We willen ouders laten kennis maken met een 'nieuwe autoriteit', hoe een houding van geweldloos verzet een vicieuze cirkel van gewelddadigheid en hulpeloosheid kan doorbreken daar waar gesprek en overreding onvoldoende effectief blijken. Bij geweldloos verzet ligt de nadruk op controle over het eigen handelen van de volwassene. Dit is nodig wil men escalaties voorkomen of stopzetten. Ouders worden geholpen om ineffectieve communicatiegewoonten te herkennen zoals kabbelen, dreigen, zagen, smeken, preken en schreeuwen,... Ze ontwikkelen alternatieve inter-actiewijzen. Zo leren ze bv korte, duidelijke boodschappen te geven, geen oordelende taal te gebruiken en discussies te vermijden.

- **NMT:**

Het Neurosequential Model of Therapeutics geeft inzicht in wat er nodig is voor een gezonde ontwikkeling'. Het gaat over de basisprincipes van onze hersenontwikkeling, hoe ontwikkelen wij ons als mens tot een gezond, empathisch iemand. Onze hersenen ontwikkelen van onder naar boven, van binnen naar buiten en van achteren naar voren (tussen 0 en 6j). In onze hersenen onderscheiden we vier hersengebieden: de hersenstam die je in leven houdt, de tussenhersenen die voor rust en regelmaat zorgen, het limbische systeem dat betrokken is bij emotie en het bovenste deel, het corticale systeem van waaruit beslissingen worden gemaakt. Deze deelgebieden werken onderling samen, maar als het ene deel van de hersenen teveel gas geeft en het andere teveel op de rem staat, ontstaat een disbalans. Bij mensen die trauma's hebben ervaren staat het gaspedaal van het onderste deel van de hersenen helemaal open, waardoor zij zich continu onveilig voelen en op hun hoede zijn. Het bovenste deel van de hersenen staat daarentegen altijd op de rem, wat ertoe leidt dat ze moeilijk gebruikmaken van hun slimme, cognitieve brein. Dit model bekijkt tevens wat een kind heeft meegemaakt aan stress en narigheid, maar ook wat de buffer is geweest aan sociale relaties tijdens de ontwikkeling, alsook in het hier en nu.

First regulate, than relate!

INHOUDELIJKE THEMA'S

- **Begeleiden in 2 contexten**

We bogen ons hoofd over het begeleiden in 2 contexten. Het gaat om gescheiden systemen waarbij kinderen heen en weer gaan in 2 contexten, waarbij er wel als geen vragen liggen in elk systeem. Hoe doen we dit concreet? Wat is de meerwaarde van 2 begeleiders? Wat zijn valkuilen? Hoe omgaan met meervoudige partijdigheid? Wie beslist hoe we dit aanpakken: ouders, kinderen, begeleiders? Hoe en wanneer bepalen of we kiezen om de begeleiding op te splitsen? Wat zijn voor- en nadelen van 1 of 2 begeleiders in een systeem?

We kennen hierin doorheen de tijd zowel positieve als negatieve ervaringen. We komen op dit moment niet tot een eenduidige beslissing, vele factoren spelen immers een rol in de keuze die we maken. We gaan alvast bij aanmelding/opstart gezinnen/aanmelders bewuster bevragen en we willen hiermee het komende jaar experimenteren.

- **Tevredenheidsvragenlijst**

Na elke begeleiding vragen we aan de ouders en jongeren die we begeleiden om een tevredenheidsvragenlijst in te vullen. Tot nu toe was de vragenlijst voor de verschillende modules hetzelfde.

We stelden een nieuwe vragenlijst op die differentieert per module. Op die manier kunnen we volgend jaar per module conclusies trekken. We hopen dat we op die manier meer specifieke feedback krijgen die we kunnen gebruiken om onze modules te optimaliseren.

- **WachtlIJst**

De wachtlIJst voor CB wordt jaar na jaar langer. Dit zorgt ervoor dat de aanmeldingsproblematiek anders (vaak minder ernstig) is dat de problematiek op het moment van de opstart.

We proberen creatief na te denken over hoe we hiermee om kunnen gaan. Hoe kan onze wachtlIJst korter worden? Kunnen we gezinnen op de wachtlIJst al iets van hulp aanbieden? De wachtlIJst is een thema dat ook zeer actueel is bij andere contextbegeleidingsdiensten en waar overstijgend ook veel aandacht voor is. Het samenwerkingsverband 1G1P is tevens zijn werking aan het hervormen met dit thema in het achterhoofd. Zowel op organisatieniveau als overstijgend willen we in 2021 hier verder over nadenken en op inzetten.

Tijdens de eerste corona-lockdown experimenteerden we met 'corona-begeleidingen'. We starten een tijdelijke begeleiding op bij enkele gezinnen van de wachtlIJst. Dit kon omdat er tijd vrijkwam in de agenda van sommige begeleiders door het wegvallen van vervoerstijd, door de moeilijke bereikbaarheid van gezinnen waar een begeleiding lopende was, ...

- **Werken in corona-tijd**

Door de corona maatregelen waren we genooddaakt om onze dagdagelijkse werking sterk aan te passen.

Tijdens de eerste lockdown (half maart tot begin juni) konden huisbezoeken plots niet meer doorgaan. Om onze gezinnen niet in de kou te laten staan, gingen we op zoek naar alternatieve manieren van begeleiden. Het begeleiden op afstand verliep telefonisch en online. Tijdens de tweede lockdown (eind oktober tot heden) waren er meer mogelijkheden. Huisbezoeken konden doorgaan indien dit strikt noodzakelijk was voor de begeleiding. We bleven echter zoeken naar alternatieven. Zo spraken we buiten af (in de tuin of voor een wandeling) of in een goed verluchte ruimte die voldoende groot was en waar we de hygiënemaatregelen strikt konden hanteren (op Amber of op een andere dienst). Met sommige gezinnen liep dit vlot, andere gezinnen waren moeilijk bereikbaar. Het was een uitdaging voor begeleiders om ook deze gezinnen voldoende vast te houden het afgelopen jaar.

Ook het contact met collega's verliep anders. We 'zagen' elkaar plots enkel tijdens online vergaderingen. Het was zoeken naar manieren om met elkaar in verbinding te blijven. Gaandeweg organiseerden we af en toe wandelafspraken voor begeleiders.

Het thuiswerken werd door verschillende collega's anders ervaren. Het heeft zowel voor-als nadelen. Na corona zullen we dit kunnen evalueren.

4 Conflicthantering ter ondersteuning van lopende begeleiding

4.1 Inleiding

In juli 2016 kregen we de kans om binnen het kader van een innovatief project expertise op te bouwen en een aanbod uit te werken rond het thema conflicthantering binnen situaties van ernstige relationele problemen en/of conflicten tussen opvoedingsfiguren en/of hun netwerk.

We ontwikkelden een traject bestaande uit psycho-educatie en bemiddeling, dat kan worden ingezet als paralleltraject ter ondersteuning van een andere vorm van jeugdhulpverlening. Het paralleltraject heeft als doel de moeilijk lopende begeleiding te faciliteren zodat deze de focus van de begeleiding kan blijven behouden op de veiligheid, het welzijn, de ontwikkeling en de opvoeding van de kinderen.

Na het aflopen van het innovatieve project in juni 2018 dienden we een aanvraag in bij het Agentschap Opgroeien voor het flexibel inzetten van onze middelen. We kregen in oktober 2018 de goedkeuring om dit project verder te zetten voor de komende 2 jaar. Concreet werden er 3 contextbegeleiding breedsporig (CB) en 1 contextbegeleiding laagintensief (CB25) ter waarde van 5 punten tijdelijk omgebouwd naar een ondersteunende module van 5 punten. We beogen hiermee per jaar 12 trajecten conflicthantering te kunnen aanbieden aan gezinnen van Amber vzw of collega-organisaties. In september 2020 deden we een aanvraag bij het Agentschap opgroeien om het aanbod verder te kunnen zetten onder de vorm van een ondersteunende module.

Met dit aanbod bieden we opvoedingsfiguren handvaten om de conflicten hanteerbaar te maken, zodat de kinderen minder last ervaren van de conflicten. We gaan steeds van start met enkele sessies 'psycho-educatie' rond deze thema's: stresshantering, communicatiepatronen, geweldloze communicatie, effecten van conflicten op kinderen, invloed van netwerk, enz. Dit is een cruciaal onderdeel van het traject en vormt de basis voor deel 2. In deel 2 van het traject krijgen de opvoedingsfiguren de kans om, met ondersteuning van de begeleiders, op een bemiddelingsgerichte manier enkele 'kwesties' uit te werken. Opvoedingsfiguren leren hier om de geleerde methodieken en inzichten in te zetten bij het zoeken naar oplossingen rond de thema's waarover het conflict bestaat.

Daarnaast bestaat het aanbod ook uit minimaal 3 sessies voor de kinderen. Zowel bij de start als bij het einde van een traject conflicthantering gaan onze begeleiders met de kinderen in gesprek waarbij erkenning en een stem geven centraal staat.

Momenteel bestaan we uit een team van 4 ouderbegeleiders en 1 kind-begeleider die het aanbod verder uitwerken en de trajecten telkens in duo begeleiden.

In 2020 hebben we ingezet op de verdere ontwikkeling en de verdieping van de sessies voor de kinderen. We ontwikkelden een werkboekje dat als leidraad wordt gebruikt bij de kind-sessies. We kozen er bovendien ook voor bij elk traject, naast de 2 ouderbegeleiders een aparte kind-begeleider in te zetten die aan de slag gaat met de kinderen en een terugkoppeling hiervan maakt naar de opvoedingsfiguren. We geven hierover graag meer informatie bij de uitwerking van ons inhoudelijk thema (zie puntje 4.3).

4.2 Jaaroverzicht van de trajecten

In 2020 werden er in totaal 23 gezinnen aangemeld voor het traject conflicthantering. Er werden 9 trajecten opgestart en 7 trajecten afgerond. Van de 9 opgestarte trajecten lopen er nog 5 trajecten door in 2021. Van de 7 afgeronde trajecten werden er 3 trajecten reeds opgestart in 2019.

2020 was voor iedereen een raar jaar. Omwille van de corona-maatregelen werden we uitgedaagd om ons aanbod op een andere manier vorm te geven. Zo hebben we ervoor gekozen om, in wederzijds overleg met de gezinnen en aanmelders, enkele lopende trajecten tijdens de lock-down in maart tijdelijk on hold te zetten. Deze trajecten werden hernomen van zodra er weer face to face sessies konden doorgaan. Ook werden enkele nieuwe opstarters uitgesteld tot na de lock-down. Tijdens deze periode hebben we onze tijd genomen om de wachtende gezinnen op de wachtlijst te contacteren. We herwerkten ons aanbod naar een afgebakend online-aanbod bestaande uit enkele sessies psycho-educatie, waaraan 2 gezinnen hebben deelgenomen. Na afloop van dit online-aanbod behielden deze gezinnen hun plaats op de wachtlijst voor het reguliere aanbod. Ook deze gegevens werden meegenomen in dit jaarverslag.

We bespreken hierbij de resultaten van de registratie van de 7 afgesloten trajecten in 2020.

4.2.1 **De aanmelders**

In 2020 begeleidden we 2 gezinnen die werden aangemeld vanuit een leefgroep, waarbij er ook een nauwe samenwerking is ontstaan tussen onze begeleiders en de begeleiders van de leefgroep. Er werd 1 gezin aangemeld vanuit Jeugdhulp Hageland, waarbij er voordien ook een breedsporige contextbegeleiding vanuit Amber werd aangeboden. Eén gezin werd aangemeld door een justitieassistent. Daarnaast werden er ook 2 gezinnen aangemeld door het SDJ en 1 gezinnen door het OCJ.

De aanmelder	Aantal trajecten
Jeugdhulp Hageland	1
Justitiehuis	1
SDJ	2
OCJ	1
Leefgroep	2

Tabel: Aanmelders

4.2.2 **De opvoedingsfiguren**

Het traject conflicthantering is ontwikkeld om een antwoord te bieden op vragen van alle mogelijke opvoedingsfiguren in conflictsituaties. Het kan bijvoorbeeld gaan over een moeder en een vader, maar ook over een ouder en grootouder, of een ouder en een opvoeder vanuit een leefgroep, enz. In de praktijk merken we dat we vooral vragen krijgen waarbij het gaat om een conflictsituatie tussen twee ouders. In de trajecten die werden afgerond in 2020 werkten we uitsluitend met ex-partners.

Relatie	Aantal trajecten
Partners	0
Ex-partners	7

Tabel: Relatie tussen de opvoedingsfiguren

4.2.3 **De kinderen**

In 2020 ronden we in totaal 7 trajecten af, waarbij er 12 kinderen betrokken waren bij het conflict tussen de opvoedingsfiguren. We merken op dat we in de trajecten spreken met en over kinderen van verschillende leeftijden. Dit vergt van de begeleiders steeds aan aangepaste aanpak.

We willen in 2021 hierop verder inzetten, zodat we per leeftijdscategorie aangepaste methodieken kunnen inzetten.

Aantal kinderen	Aantal trajecten
1 kind	3
2 kinderen	3
3 kinderen	1
4 kinderen	0

Tabel: aantal kinderen

Leeftijdscategorie	Aantal kinderen
Baby-peuter	0
Kleuter	2
Lagere school	5
Adolescent	5
18+	0

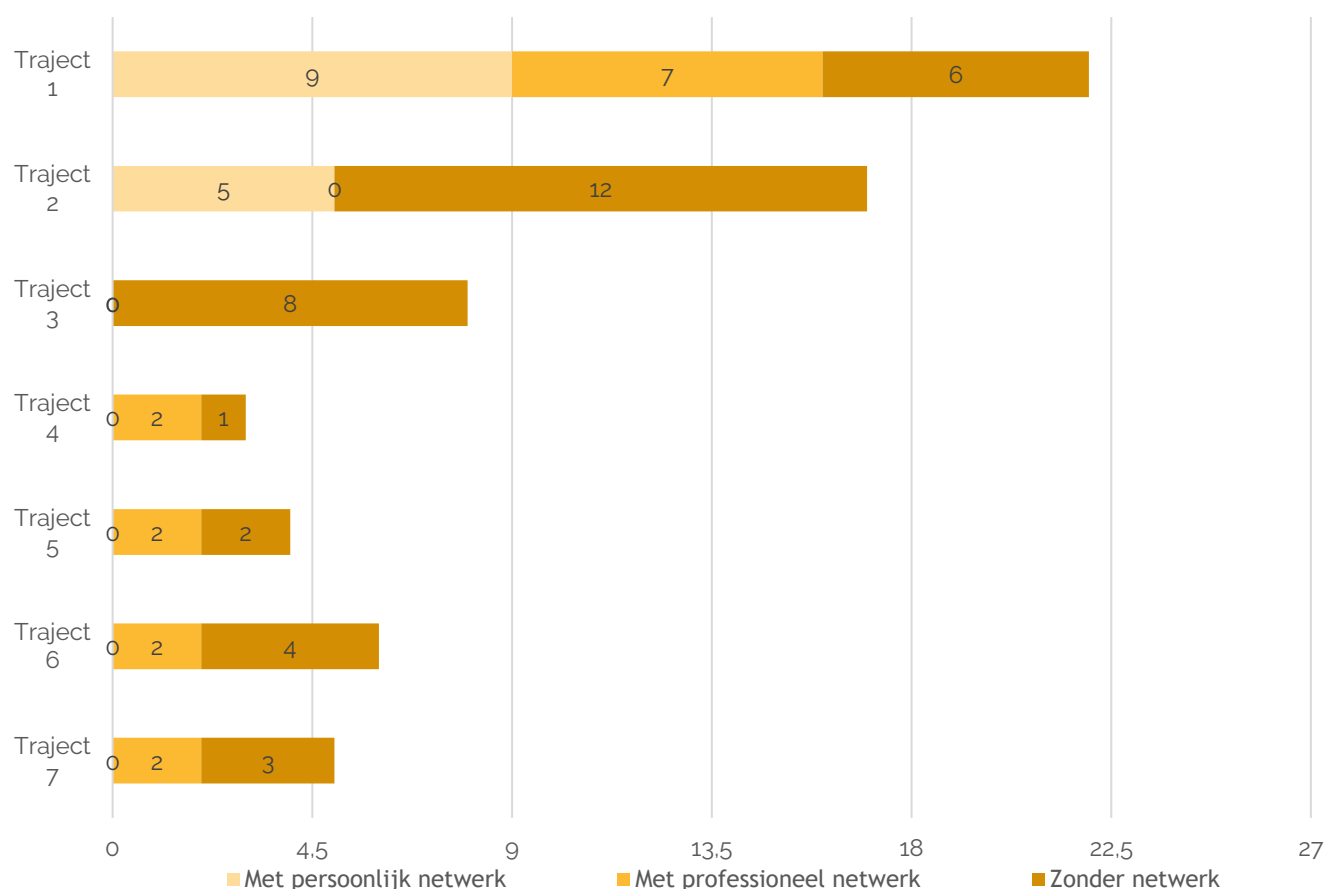
Tabel: leeftijdscategorie van de kinderen

4.2.4 Het netwerk

Een belangrijke pijler binnen het aanbod is de focus op het netwerk van de opvoedingsfiguren en van de kinderen. Het netwerk kan voor gezinnen een belangrijke steunfiguur zijn. Daarnaast hebben we ook ervaren dat mensen uit de omgeving van de gezinnen zowel een positieve als een negatieve impact kunnen hebben op de conflictsituatie. Daarom is het van belang dat het netwerk van de gezinnen mee op de hoogte wordt gebracht van de nieuwe inzichten en van de afspraken die de opvoedingsfiguren tijdens het traject maken, zodat zij deze veranderingen mee kunnen vasthouden en ondersteunen. We gaan dus op zoek naar goede supporters.

We streven ernaar om minstens 1 netwerkfiguur per opvoedingsfiguur actief te betrekken tijdens de trajecten/sessies. Minimaal vragen we aan de opvoedingsfiguren om tussen de sessies door enkele huiswerkopdrachten te bespreken met minstens 1 netwerkfiguur.

In onderstaande grafiek geven we een weergave per afgerond traject uit 2020 van het aantal sessies dat is doorgegaan met iemand uit het persoonlijk netwerk en/of het professioneel netwerk van de gezinnen.

Grafiek: Aantal sessies per traject met het persoonlijk en het professioneel netwerk van het gezin

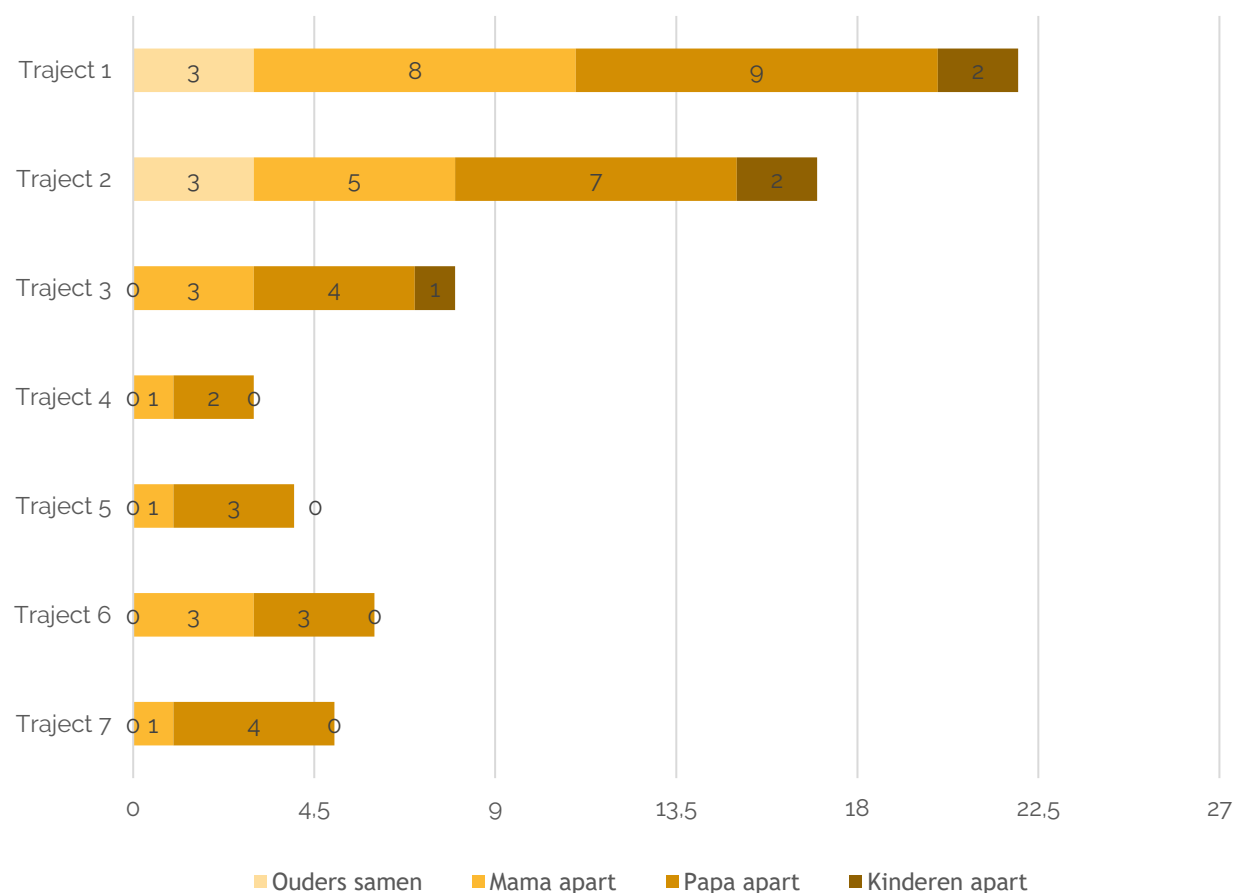
In 2020 begeleidden we 2 trajecten waarbij er minimaal 1 persoon uit het persoonlijk netwerk van de gezinnen deelnam aan enkele sessies.

Bij 6 van de 7 trajecten die werden afgerond in 2020 werd er bij minstens 2 sessies een netwerkfiguur uit het professioneel netwerk van het gezin betrokken. Onze begeleidsters nodigen in principe bij elk intakegesprek de verwijzer uit om deel te nemen aan het gesprek. Maar ook nadien merken we dat het een positieve impact heeft op het verminderen van het conflict indien we het professioneel netwerk van het gezin mee betrekken in het traject. Meestal blijven deze hulpverleners nog voor langere tijd betrokken bij het gezin, waardoor zij de gemaakte afspraken vanuit het traject verder kunnen ondersteunen en vasthouden.

4.2.5 *Het traject*

Bij het uitwerken van het aanbod begonnen we aanvankelijk met het uitwerken van een gestructureerd traject van 7 à 8 sessies voor de opvoedingsfiguren en 2 sessies voor de kinderen. Elke sessie had een vooraf vastgelegde structuur en inhoud. Gaandeweg hebben we gemerkt dat elke situatie en elk gezin anders is en er dus vanzelfsprekend ook voor elk gezin op maat kan bekeken worden op welke manier we hen best kunnen begeleiden in het verminderen van het conflict. Zowel het aantal sessies per traject als de accenten die we leggen qua inhoud verschillen van traject tot traject. We houden wel vast aan het idee om het traject te verdelen in 2 delen, waarbij we steeds met elke opvoedingsfiguur van start gaan met het geven van de psycho-educatie, alvorens we overgaan naar het tweede deel waarbij we de kwesties bespreken. Deze opdeling is cruciaal, aangezien we hebben gemerkt dat de inzichten en methodieken uit deel 1 noodzakelijk zijn om onder de knie te hebben, alvorens opvoedingsfiguren aan de slag kunnen rond de kwesties.

Onderstaande grafieken geven mooi weer hoe we in elk traject op maat aan de slag zijn gegaan met de gezinnen.

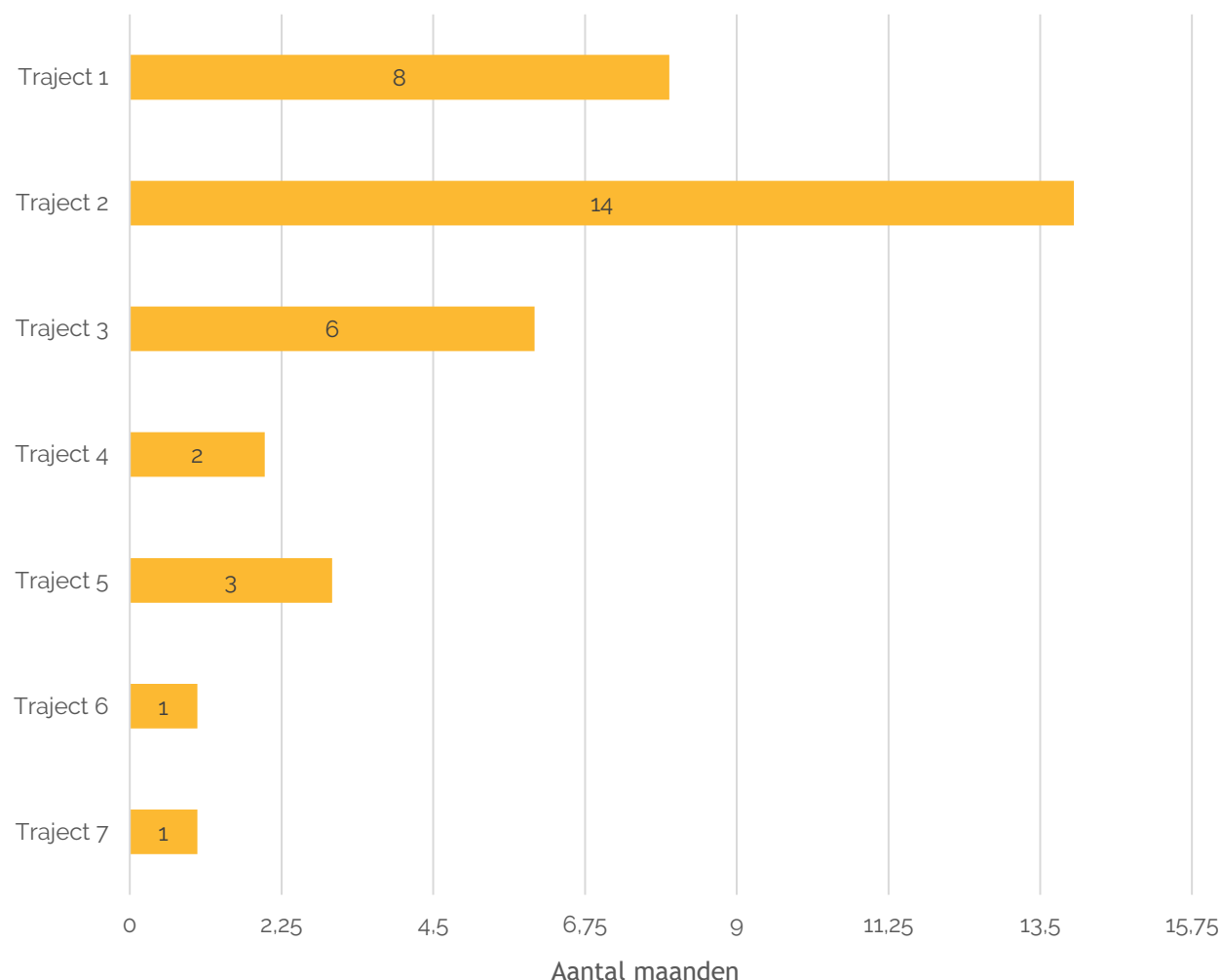
Grafiek: Aantal sessies per traject per setting

Vooreerst geven we aan opvoedingsfiguren de keuze om de sessies samen of apart te volgen. We hebben gemerkt dat aan beide manieren van werken telkens voor- en nadelen zijn verbonden. Zo merken we

bijvoorbeeld dat als we opvoedingsfiguren in erg geëscaleerde conflictsituaties samen aan tafel zetten, dit ervoor kan zorgen dat de stress en spanning in het gesprek hoog kan oplopen. Dit hoge stressniveau bij de opvoedingsfiguren maakt dat ze zich minder kunnen openstellen voor de aangeboden theorie en ook minder zullen onthouden van de inhoud van de sessie. Anderzijds geven sommige opvoedingsfiguren aan dat het een geruststelling is te weten dat de andere persoon ook dezelfde informatie heeft meegekregen, indien ze de sessies samen volgen. De opvoedingsfiguren bespreken in samenspraak met de begeleiders en met de verwijzers welke werkwijze het meest aansluit op hun situatie. Daarenboven is het ook mogelijk om doorheen het traject te wisselen van setting.

In 2020 sloten we 4 trajecten af waarbij de ouders alle sessies apart hebben gevolgd. Bij 3 trajecten werden er zowel sessies samen als apart georganiseerd.

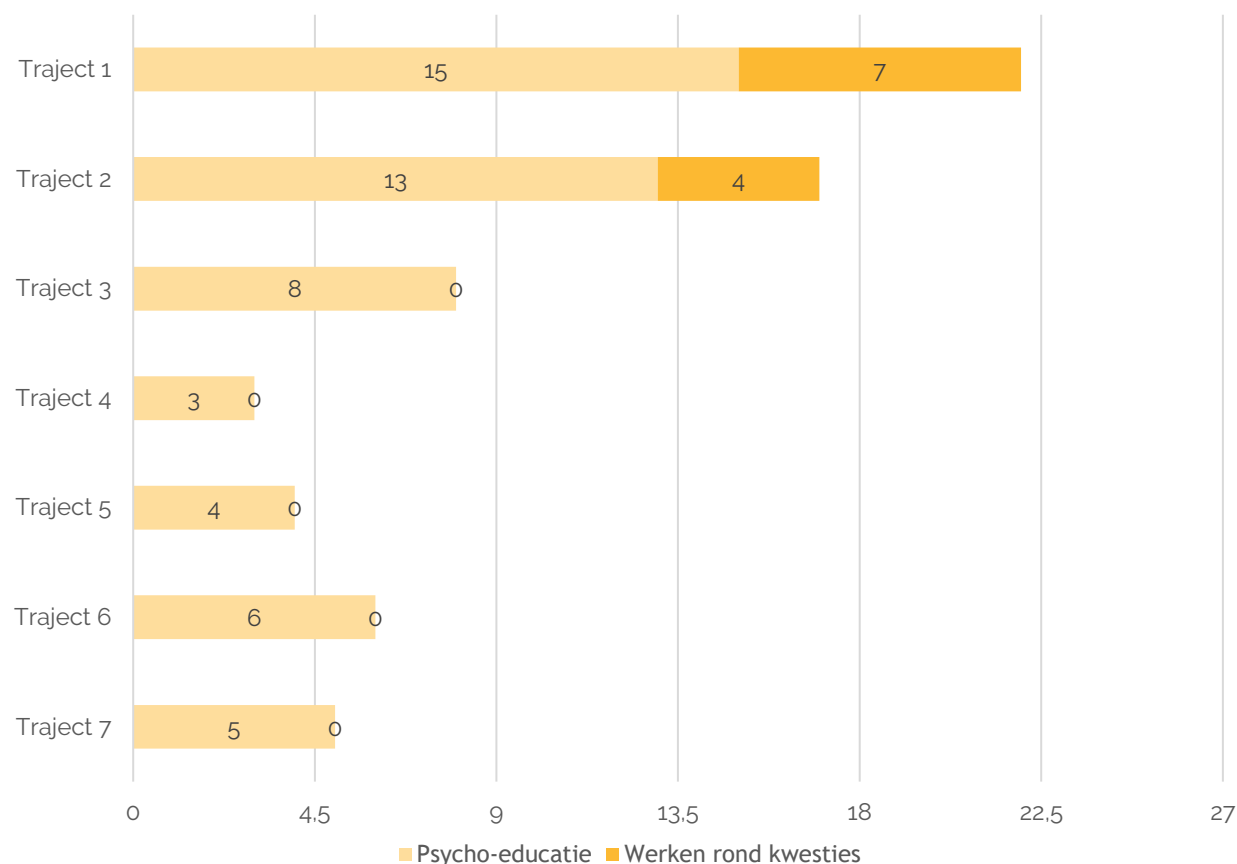
In 2020 hebben we sterk ingezet op de verdere ontwikkeling en de verdieping van de sessies voor de kinderen. In bovenstaande grafiek valt op dat bij 4 van de 7 trajecten de kinderen niet werden betrokken bij het traject. Hierbij ging het om 2 trajecten die om verschillende redenen vroegtijdig werden stopgezet, waardoor we nog niet waren toegekomen aan de sessies voor de kinderen. De 2 andere trajecten waarbij de kinderen niet werden uitgenodigd, zijn de 2 trajecten die uitsluitend online plaatsvonden omwille van de coronamaatregelen die in die periode van kracht waren. We maakten bij beide trajecten de inschatting dat een online aanbod voor deze kinderen niet helpend zou geweest zijn. Beide gezinnen kwamen na afloop van het online aanbod opnieuw op de wachtlijst terecht. Van zodra zij aan de beurt zijn voor een regulier traject zal er ook voor deze kinderen een aanbod worden gerealiseerd.

Grafiek: Duur van het traject in aantal maanden

Op vlak van de duur van de trajecten zien we, net als vorig jaar, ook een grote variatie. Gemiddeld duurt een traject ongeveer 5 maanden. Het langste traject liep gedurende 14 maanden en het kortste traject gedurende 1 maand. De duur van het traject niet noodzakelijk gekoppeld is aan het al dan niet 'slagen' van het traject. We constateren dat we 1 korter traject hebben begeleid, waarbij de ouders hebben afgehaakt voor dat het volledige aanbod werd doorlopen. Daarnaast werd er 1 traject vroegtijdig afgerond omwille van externe

factoren. De 2 online-trajecten die we hebben aangeboden hebben uiteraard ook een kortere begeleidingsduur gehad, aangezien we hier slechts een deel van het aanbod hebben gedaan.

Grafiek: Aantal sessies psycho-educatie versus aantal sessies bemiddeling

In bovenstaande grafiek valt op dat we in 2 van de 7 trajecten actief aan de slag gingen met de kwesties van de gezinnen. Opnieuw kunnen we hier de link leggen met de 2 trajecten die vroegtijdig werden afgerond en de 2 trajecten waarbij het ging om het online-aanbod. Bij het 5de traject waarbij er niet gewerkt werd rond kwesties, was dit een bewuste keuze van de ouders, die na het doorlopen van de psycho-educatieve sessies besloten om niet met elkaar in gesprek te gaan.

Net als vorig jaar, willen we hierbij benadrukken dat dit niet noodzakelijk betekent dat deze opvoedingsfiguren geen oplossingen vonden voor de problemen die zij ervoeren op vlak van de conflicten. We stelden namelijk vast dat onze begeleiders alsook verschillende ouderfiguren het geen goed idee vonden om in bepaalde situaties op een bemiddelingsgerichte manier aan de slag te gaan rond de kwesties. Werken via bemiddeling vereist van de opvoedingsfiguren namelijk een bepaald niveau van vertrouwen in elkaar en een bereidheid om met elkaar te spreken over de behoeftes die ze hebben rond de verschillende kwesties. Vaak merkten we dat gescheiden ouders onvoldoende veiligheid ervoeren voor deze manier van werken. Om toch een antwoord te kunnen bieden op de vaak dringende en lastige kwesties waar de ouders mee zaten, lieten onze begeleiders zich inspireren door de principes van het parallel-solo ouderschap. Hierbij gaan we met elke ouder aan de slag vanuit zijn/haar relatie met de kinderen en lieten we hen nadenken over manieren waarop zij zelf veranderingen konden aanbrengen, met als doel om het effect van de conflicten op de kinderen te verminderen.

4.3 Inhoudelijk thema: de kindsessies

In 2020 stelde het team conflicthantering zich als doel om de kindsessies verder uit te werken en op een vaste manier te implementeren in de lopende trajecten met ouders. Hoewel dit van bij de start van het project het opzet was, merkten we de voorbije jaren dat dit niet altijd liep zoals we voor ogen hadden. In de eerste plaats bleek er nood aan een duidelijk inhoudelijk kader waarbinnen we de kinderen konden zien. Daarnaast was er de zoektocht naar methodieken om rond dit thema met kinderen/jongeren aan de slag te gaan. Tenslotte

bleek ook een duidelijke praktische omkadering noodzakelijk: wie kan er uren vrijmaken om de kinderen te zien en hoe vullen we deze in. In 2020 gingen we met deze verschillende vragen aan de slag.

4.3.1 Inhoudelijk kader kindsessies

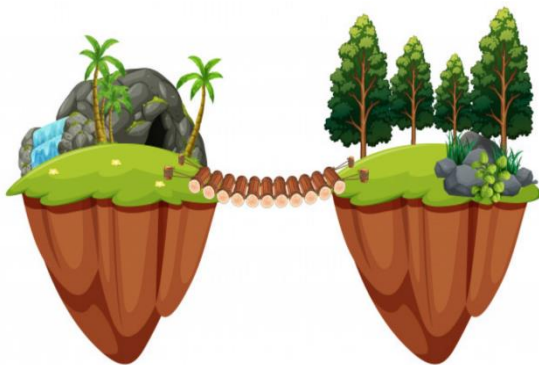
In eerste instantie werd er met de werkgroep uitgebreid stilgestaan bij onze visie over de kindsessies. We kwamen tot een tweeledige doelstelling. Enerzijds willen we de kinderen informatie geven en erkenning geven voor de gevoelens die ze (kunnen) ervaren wanneer hun ouders in conflict zijn met elkaar. Zo krijgen kinderen bijvoorbeeld bij een scheiding van hun ouders te maken met grote veranderingen in hun leven: ze leven plots in twee huizen, ze moeten één van hun ouders regelmatig missen, enz. Aandacht hebben voor wat deze ervaringen emotioneel betekenen voor kinderen is belangrijk. Anderzijds willen we de stem van de kinderen meenemen in de gesprekken met hun ouders. Het is onze ervaring dat kinderen zelf vaak kunnen aangeven wat voor hun lastig is in het conflict tussen hun ouders en wat ze graag anders zouden willen. We geloven erg in de kracht van de stem van kinderen om hun ouders te motiveren om bepaalde patronen te doorbreken of te zoeken naar oplossingen.

Daan geeft in een sessie aan dat hij het lastig vindt dat zijn ouders zo verschillend omgaan met het opvolgen van zijn huiswerk. Bij mama wordt hij heel erg ondersteund, terwijl papa hem hier vrijer in laat. Hij geeft aan dat hij graag een middenweg zou hebben. Tijdens de gesprekken met de ouders denken we met hen beiden na hoe ze hierin een compromis kunnen vinden dat werkt voor Daan en voor hen zelf als ouders.

Milan vindt het lastig dat zijn ouders slecht spreken over elkaar. Hij weet niet hoe hij hiermee moet omgaan en hij wil dat dit stopt. Tijdens de terugkoppeling met de ouders wordt met elk van hun individueel bekeken hoe ze Milan ruimte kunnen geven om allebei zijn ouders graag te zien. Dit wordt gekoppeld aan een sessie psycho-educatie rond loyaliteiten.

4.3.2 Zoektocht naar methodieken

In 2020 werd door een stagiaire in kader van haar eindproef een boekje ontwikkeld als basis voor de kindsessies. Dit boekje is opgebouwd rond de metafoor van 'de twee eilanden'.

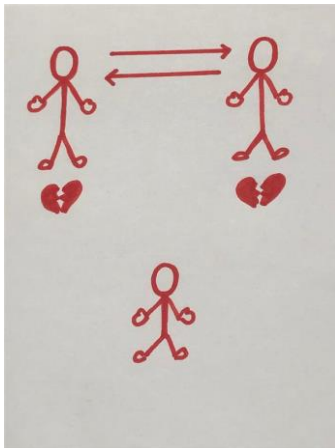

Er wordt samen met de kinderen nagedacht over hoe het eiland van hun mama en dat van hun papa eruit ziet. Kinderen mogen hier creatief mee aan de slag (schilderen, tekenen, kleien). De focus ligt vooral op de brug en de vraag wat de kinderen nodig hebben om vlot van het ene eiland naar het andere te gaan. Hoewel de verantwoordelijkheid voor het bouwen van de brug in eerste instantie bij de ouders ligt, geloven we dat de kinderen hier extra bouwstenen kunnen aanreiken.

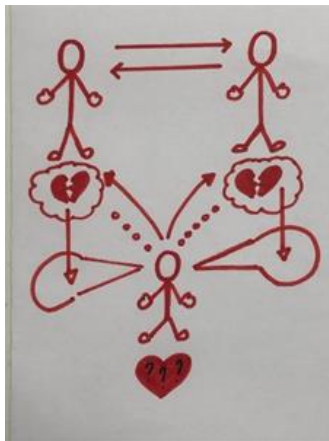
Daarnaast worden in het boekje allerlei thema's behandeld nl: kennismaking, omgaan met emoties, scheidingsverhaal van hun ouders, zoeken naar netwerk

en hulpbronnen enz. Het idee is dat het een persoonlijk boekje wordt dat het kind/de jongere mag meenemen naar huis. Afhankelijk van de achtergrond, leeftijd,... van het kind in kwestie kunnen verschillende werkblaadjes worden gekozen.

Een andere methodiek die we vaak inzetten is "het spreken vanuit de hartjes". Marianne Mariën stelde deze methodiek voor op het Scheidingscongres waar we aan deelnamen. In deze methodiek leggen de we kinderen stap voor stap uit hoe conflicten tussen ouders ervoor kunnen zorgen dat ze zichzelf en hun eigen noden uit het oog verliezen. We bouwen deze tekening in stappen op terwijl we het verhaal vertellen. Kort samengevat willen we volgende boodschap aan kinderen meegeven:

Wanneer ouders in conflict zijn, zijn de ogen van ouders vaak gericht op het conflict en dus op elkaar. Hierdoor verliezen ze soms de blik op hun kinderen. Het conflict zorgt bij de ouders voor allerlei vervelende gevoelens: verdriet, kwaadheid,... (= het gebroken hartje).

Kinderen willen dat hun beide ouders gelukkig zijn en zich goed voelen. Vaak hebben ze hier goede voelsprietten voor ontwikkeld en weten ze hoe ze het hartje van hun ouders blij kunnen maken. Ze gaan dan bv. extra goed hun best doen om goede punten te halen, hun eigen zorgen/verdriet wegstoppen om de ouders te sparen of gedrag stellen dat de ouders uitdaagt om de focus van conflict te verleggen. Door dit vaak te doen, geraken kinderen uit contact met wat ze zelf nodig hebben of belangrijk vinden. Ze verliezen hun eigen stem door te spreken vanuit het hartje van hun ouders.

Levi is een jongen van 12 jaar die samenwoont met zijn mama, broertje en de nieuwe vriend van mama. Zijn biologische papa heeft hij nooit gekend. De ex-vriend van mama en de papa van zijn broertje was voor hem jaren een vaderfiguur. Toen er drie jaar geleden een einde aan de relatie kwam, kwam het eveneens tot een breuk tussen Levi en "zijn papa". Levi geeft in de kindsessies aan dat hij graag terug een vorm van contact zou willen. Hij wil echter niet dat dit met mama wordt besproken omdat hij schrik heeft dat ze dan boos/gekwetst zal zijn. Hij laat de stem van het hartje van mama hier voorgaan op zijn eigen behoefte aan contact.

4.3.3 **Praktisch kader kindsessies**

Binnen het team conflicthantering kozen we naast vier ouderbegeleiders ook voor één vaste kindbegeleider. De bestaande uren werden herverdeeld zodat er uren vrijkwamen voor de kindsessies. Bovendien kozen we voor een duidelijke opbouw van de sessies.

- De kinderen worden twee keer gezien bij de start van het traject. In een eerste sessie ligt het accent op kennismaking en informatie rond het traject. Daarnaast wordt ook beeld van 'twee eilanden' en/of 'spreken vanuit hartjes' uitgelegd (zie boven). In de tweede sessie gaan we verder in op de specifieke vragen van kinderen en wordt afgesproken op welke manier deze thema's naar hun ouders worden teruggekoppeld.
- Nadien worden deze sessies, samen met de kindbegeleider en de ouderbegeleider, teruggekoppeld naar de ouder(s). Hierin bespreken we de inhoud van de kindsessies en bekijken we samen met de ouders op welke manier zij met de wensen van hun kind aan de slag kunnen gaan.
- Bij het afronden van het traject wordt een derde sessie met de kinderen gepland waarin we peilen naar veranderingen die ze reeds hebben gemerkt en kwesties die nog aandacht verdienen. We

bekijken ook met hen welke mensen uit hun persoonlijk/professioneel netwerk dit mee kunnen vasthouden.

4.3.4 Uitdagingen voor 2021

Sinds september 2020 zijn we intensief aan de slag met de kindsessies. Er werden reeds acht kinderen gezien en er we deden drie terugkoppelingsgesprekken met ouders. Uit deze eerste gesprekken nemen we volgende inhoudelijke thema's mee naar volgende werkjaar. Ten eerste willen we het aanbod methodieken uitbreiden naar enerzijds jonge kinderen en anderzijds pubers. Het boekje dat werd uitgewerkt is vooral geschikt voor kinderen tussen 6 en 12 jaar. We willen graag een verzameling methodieken aanleggen die ook voor jongere kinderen en pubers aansluit bij hun ervaringen en leefwereld. In deze zoektocht willen we specifiek aandacht hebben voor non-verbale methodieken omdat we merken dat het voor veel kinderen/jongeren veiliger aanvoelt om op deze manier aan de slag te gaan. Daarnaast willen we nadenken over ons aanbod naar kinderen in functie van nazorg. Voor ouders blijven we bereikbaar en is er een aanbod voor een eerste terugkomsessie na 3 maanden. Het lijkt ons belangrijk dat ook kinderen een kanaal hebben waar ze terecht kunnen. We willen stilstaan bij onze mogelijke rol hierin. Tenslotte willen we nadenken over de manier waarop de inhoud van de kindsessies naar de ouders wordt teruggekoppeld. We merken dat kinderen vaak aan de kindbegeleider vragen om hun wensen naar hun ouders toe te verwoorden. We willen verder nadenken in welke situaties we kinderen kunnen ondersteunen in het zelf brengen van deze boodschap. We hopen op deze manier kinderen letterlijk hun stem terug te geven, niet enkel in gesprek met de kindbegeleider maar ook (en nog belangrijker) in contact met hun ouders.

4.4 Besluit

In 2020 werden er 7 trajecten conflicthantering afgerond. Hierbij werkten onze begeleidsters met 14 opvoedingsfiguren, waarbij het ging om ex-partners. Het professioneel en/of persoonlijk netwerk speelt een belangrijke rol in het ondersteunen van de veranderingen die de ouders maken tijdens het traject en worden daarom bij voorkeur actief betrokken bij de trajecten.

In 2020 werd er ingezet op de uitbreiding en de verdieping van het aanbod voor de kinderen. We gingen met het vernieuwde aanbod in het tweede deel van 2020 aan de slag. Aangezien de trajecten waarbij we dit vernieuwde aanbod hebben ingezet zullen worden afgerond in 2021 kijken we uit naar de resultaten van volgend jaar.

Ook dit jaar onthouden we dat het begeleiden van ouderfiguren en hun kinderen in het verminderen van conflictsituaties maatwerk is, waardoor we het dan ook belangrijk vinden om in 2021 de vrijheid te behouden om voor elk traject op maat te kunnen werken wat betreft de setting, de duur, het aantal sessies en de accenten qua inhoud van de sessies.

5 Dank aan onze sponsors

Voor de realisatie van haar werking kan Amber vzw beroep doen op overheidssubsidies. Via sponsoring en giften kunnen we ouders en kinderen helpen om activiteiten te realiseren die hun ontwikkelings- en integratiekansen vergroten. Het betreft hierbij zowel vrijetijdsbesteding maar soms ook noodzakelijke aankopen (bv. een buskaart om tiener naar school te laten gaan). Ook ondersteunen we jongeren die zelfstandig gaan wonen via startpakketten. In een doorgangsstudio kunnen jongeren tijdelijk een onderkomen vinden. Via giften realiseren we de inrichting ervan.

Agentschap
Jongerenwelzijn

Vlaanderen
is zorgzaam samenleven

Steun ons en
TROOPER mee

SAMEN
ALTIJD
WARMER

Heb je na het lezen van dit jaar verslag ook zin gekregen om Amber vzw te steunen? Scan onderstaande Qr-code en steun ons met een bedrag naar keuze. Voor een fiscaal attest mail je uw gegevens naar info@ambervzw.be

